

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Vesna Prčić (predsjednica)
Slaven Bačić, Ljiljana Dulić
Ivan Gregurić, Dražen Prčić,
Zvonko Sarić, Josip Stantić,
Thomas Šujić, Tomislav Žigmanov**DIREKTOR**

Ivan Karan

ODGOVORNA UREDNICA:

Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK**ODGOVORNE UREDNICE:**

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bačić Palković (kultura)
Dušica Dulić (novinarka)
Zvonimir Perušić (novinar)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Zoran Vukmanov Šimokov (fotografije)
Marijana Tucakov (pripravica)
Željka Vukov (društvo)
Mirko Kopunović (dopisništva i korektura)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)**TEHNIČKI UREDNIK:**

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić**LEKTORICA:** Katarina Vasiljčuk**TELEFON:** ++381 24/55-33-55

++381 24/55-15-78

++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.rs**WEB:** www.hrvatskarijec.rs**TISAK:** »Rotografika« doo SuboticaList je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine
pod rednim brojem 73.CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

Brojke i iza brojki

Prema viđenju stručnoga tima okupljenog oko pomoćnice subotičkog gradonačelnika, gradske škole u Subotici mogle bi imati čak 118 odjela manje, a u tom bi slučaju u osnovnim školama 146 nastavnika bilo višak i to – na srpskom nastavnom jeziku 70 njih, na hrvatskom 16, a na mađarskom 50. Naime, prema istraživanju koje je proveo ovaj stručni tim i koje je obuhvatilo 13 gradskih škola, u posljednjih dvadeset godina broj učenika smanjen je za više od četvrtine, dok je broj odjela u istom razdoblju manji za oko 5 posto.

Intencija je ove analize pokazati neracionalnost postojeće školske mreže, a predloženoga plana – da se broj učenika po odjelima poveća i ujednači. Tako bi se prosječan broj učenika u odjelima sa srpskim nastavnim jezikom trebao povećati s 21,4 na 24,9, na mađarskom nastavnom jeziku s 18,1 na 24,7, a na hrvatskom nastavnom jeziku s 10,6 na 21,2. Kao što podaci pokazuju, predložene promjene, ukoliko bi se usvojile i provodile, u najvećoj mjeri bi »pogodile« odjele na hrvatskom nastavnom jeziku, gdje bi se prosječan broj učenika trebao udvostručiti, zatim odjele na mađarskom jeziku, gdje bi se prosjek trebao povećati za tri i pol učenika. To su brojke. A, iza brojki su djeca i njihovi roditelji. U životu nekih učenika ova bi racionalizacija značila da trebaju promijeniti školu kako bi se odjeli spojili i postigao željeni prosjek, pa makar to i ne bila njima najbliža ili željena škola. To je, naravno, povezano i s rješenjem njihovoga svakidašnjega prijevoza do škole i natrag. Oni koji su pratili nastanak i razvoj obrazovanja na hrvatskom jeziku od 2002./2003. godine pa do danas, znaju kako je mukotrpan bio put kojim su formirani odjeli i kako se polako osvajalo povjerenje roditelja. Razlozi su bili različiti, a jedan je, svakako bio, što roditelji ne žele da se s njihovom djecom eksperimentira, već žele prije svega sigurnost, kvalitetnu nastavu i odgoj za svoju djecu. Pa makar ta nastava i ne bila na materinjem jeziku i makar bila bez gradiva o povijesti i kulturi naroda kojemu pripadaju.

Prema projekcijama i Platformi za obrazovanje Hrvatskog nacionalnog vijeća, osnivanjem Hrvatskog školskog centra u Subotici riješio bi se dio problema kvalitetnog obrazovanja na hrvatskom jeziku. Upravo je sada trenutak, kada se razmatra racionalizacija subotičkog školstva, odlučiti se u kojem pravcu treba ići razvoj školstva na hrvatskom jeziku. Primjera uspješnog funkcioniranja manjinskih školskih centara ima u našem okruženju kao i u Vojvodini, u nekim drugim sredinama. Njihovo je iskustvo pokazalo da se na taj način zadovoljava i imperativ racionalnog trošenja novca kao i imperativ ostvarivanja prava na školovanje na vlastitom jeziku.

J. D.

Hrvatski školski centar
u Pečuhu

**SVIM ČITATELJIMA, SURADNICIMA I POSLOVNIM PARTNERIMA
SRETAN USKRS ŽELI UREDNIŠTVO »HRVATSKE RIJEČI«**

NOVI ČLANOVI IZVRŠNOG ODBORA HNV-A 8

Samo dva tjedna nakon teksta u »Hrvatskoj riječi« subotička Kalvarija dobila struju

OBEĆANJE ISPUNJENO PRIJE OČEKIVANJA 20

U povodu 140. obljetnice rođenja Ise Velikanovića (1869.-1940.)

JEDINO GA ŠIDANI IGNORIRAJU 33

Filip Ilovac, nogometaš Bačke

IGRAT ĆEMO SVE BOLJE 47

Uskrsnja poslanica mons. Đure Gašparovića, biskupa srijemskog

Neka provre bujica novoga života

»Ja sam uskrsnuće i život: tko u mene vjeruje, ako i umre, živjet će« (Iv 11,25)

Krist uskrsnu treći dan! Raspetoga, mučenoga i pokopanoga, Bog uskrisi i dade mu da se očituje svjedocima (usp. Dj 11,40.41). Ukaza se Kefi, zatim dvanaestorici, potom braći, kojih bijaše više od pet stotina zajedno. Zatim se ukaza Jakovu, onda svim apostolima, te najposlije apostolu Pavlu (usp. 1 Kor 15,4-8). On je onaj koji je poslušan volji nebeskoga Oca. On je onaj koji je sišao s nebesa, postao čovjekom iz ljubavi prema nama i »prošao zemljom čineći dobro« (Dj 10,38). Isus Krist je pobijedio smrt, jer je On pravi, istinski Život. Petar vidje i povjerovala da Božja ljubav, koja u Isusu Kristu sve obuhvaća, nikada ne prestaje (usp. 1 Kor 13, 8). Ljubav je dimenzija vječnosti, jer Bog je ljubav. Zato sve što je prožeto i zahvaćeno ljubavlju prelazi

iz smrti u život. Sve što je dobro, što je u službi ljubavi, otrgnuto je smrti – za život. Sve što ljubav prepoznaje kao svoje, više se ne gubi, ne propada, uskrisava, vječno je.

Uskrs je dar koji je Gospodin ponudio ljudima kao plod novoga života ostvarenoga njegovim uskrsnućem. Novi život Krista uskrsloga jest snaga, jakost, izdržljivost i uspjeh u svim pothvatima ljudskoga i kršćanskoga života. Uskrsli nam pomaže da uspravimo »ruke klonule i ojačamo koljena klekava« (usp. Heb 12,12), obnavlja nam umorne i malaksale sile naše vjere, nade i ljubavi.

»Mir vama!« (Lk 24,36), pozdravljao je uskrsli Krist apostole. Mir se poistovjećuje s »novošću« koju je u ljudsku povijest unijelo Kristovo uskrsnuće. Ostavio je svoj mir, utisnuo je svoj mir u obnovljeno ljudsko srce. Mir nije, dakle, plod ljudskih napora niti se može postići samo zahvaljujući dogovorima između osoba i institucija. To je dar kojega treba velikodušno prihvatiti, brižno čuvati i učiniti da urodi plodovima zrelosti i odgovornosti. Kako god bile mučne prilike, kako god bile snažne napetosti i sukobi, ništa se ne može oduprijeti djelotvornoj obnovi koju je donio uskrsli Krist. On je naš mir.

Uskrsli Gospodin se nije obračunavao sa svojim osporavateljima, progoniteljima i mučiteljima, on im je oprostio jer nisu znali što čine. Svojim uskrsnućem otvorio

je vidike i putove novoga života i svijeta i pozvao da ga životom i djelima slijedimo. U tome se prepoznaje kršćanska vjerodostojnost pred ovim svijetom i vremenom, ljudima i događajima. Zato mi kršćani ne strahujemo i ne zdvajamo, nego idemo puni nade radošno naprijed u svijet i naviještamo: »Doista uskrsnu Gospodin!« (Lk 24, 32).

Ovo je prvi Uskrs u ponovno uspostavljenoj Srijemskoj biskupiji. Poziva nas da ne klonemo duhom, da ostanemo vjerni svojim kršćanskim korijenima i istodobno budemo otvoreni zahtjevima sadašnjega trenutka i da svoju Srijemsku biskupiju izgrađujemo na trajnim vrijednostima, tako da iz kršćanskih korijena srijemskih mučenika provre bujica novoga života, koja će osigurati prosperitet svih njezinih članova.

Neka nas bogata baština svjedočanstva naših predaka kroz povijest Srijemske biskupije i drugih mjesnih crkava o uskrsnim blagdanima potakne na još snažnije subličenje Kristu, raspetom i uskrsлом, i neka nas sve ispuni nutarnjim mirom, vedrinom

srca i pogleda, te osnaži idealizmom i samoprijegornom velikodušnošću. S tom željom, svima vama draga braćo i sestre, dragi svećenici, redovnici i redovnice, dragi vjeroučitelji i svi ostali dragi

suradnici, dragi vjernici, neka je milošću ispunjen i blagoslovljen Uskrs!

U Petrovardinu, o Uskrsu 2009.
mons. Đuro Gašparović,
biskup srijemski

U S K R S N E

U IME SKUPŠTINE GRADA, SVIM
GRAĐANIMA SUBOTICE ŽELIM SRETNE I
BLAGOSLOVLJENE USKRSNE BLAGDANE.

NEKA BLAGDAN USKRSNUĆA I PONOVOGA
ROĐENJA, SVIMA NAMA BUDE POVOD DA SVOJIM
NAJBЛИŽIMA POSVETIMO VIŠE VREMENA I PAŽNJE.

JENŐ MAGLAI, PREDSEDNIK SKUPŠTINE GRADA SUBOTICE

Uskrsnja poruka mons. dr. Ivana Penzeša, biskupa subotičkog

Klica vječnoga života

Vjerovanje u činjenicu i snagu Uskrsa jest naša temeljna odrednica

Kršćanska Braćo i Sestre!
Nije lako naći primjereni oblik riječi koji bi mogao opisati radost Uskrsa. Stoga Crkva slaveći ovaj dan svečano pjeva: »Nek uskligne«! I kao što ne postoji u sve-

djelo svog Učitelja. Naime, ne radi se samo o povratku u život, nego o posve novom životu. Životu koji proizlazi iz Božje stvaralačke moći i njegova gospodstva nad svim što postoji.

Upravo zato za nas kršćane nakon Uskrsa svijet izgleda potpuno drukčije nego li prije njega. On nije samo suzna dolina, mjesto borbe za opstanak, nego u punom smislu postaje priprava za Nebo. Sve ono što čovjek i svijet ne mogu sami sebi dati, otvara se u snazi i otajstvu uskrsnuća Isusa Krista. Raspeti je Uskrsnuli! Svojom žrtvom prekinuo je lanac nasilja i uništio je gospodstvo smrti nad čovjekom.

Vjerovanje u činjenicu i snagu Uskrsa jest naša temeljna odrednica. Bez vjere da je Isus uskrsnuo ne možemo se zvati kršćanima. Prva propovijed, jest upravo navještaj Uskrsa. Vjera u uskrsnuće potrebna je kako na deklarativnoj, tako i na praktičnoj razini. Kršćanin javno priznaje Krista Uskrsloga, ne po-

miru nikakva analogija događaja kojeg slavimo, tolika bi trebala biti i količina našeg ushita zbog ovog nadpovijesnog događaja. Taj je događaj toliko radikalan i toliko nov da nije mogao biti samo utjeha tužnih učenika koji su htjeli nastaviti

vodi se za takozvanim modernim konceptima koji svoje slutnje o zagrobnom životu posuđuju iz vremena kad je ljudski rod bio u traganju za pravom istinom i pokušavao si ciklusima prirode odgovoriti na pitanje o vlastitoj smrtnosti. Prak-

tično prihvaćanje Uskrsa jest svijest da se u svakom dobrom djelu, žrtvovanoj ljubavi, nalazi sjeme otajstva uskrsnuća. Svako ostvarenje zajedništva postaje nagovještajem onog vječnog zajedništva koje postaje naša perspektiva upravo nakon uskrsnuća Isusa Krista.

Uskrslog Krista susrećemo u njegovoj zajednici, a prepoznajemo Ga i u braći i sestrama. Osobit je, pak, susret s Uskrsnulim u sve-toj pričesti. Naime, klica vječnoga života, po kojoj smo suukopani i suuskrsnuli s Kristom, posađena u naše srce po sakramentu Krsta, i razbuktava se svaki put kad blagujemo Tijelo Kristovo. Uskrsli tada biva u meni, on je Onaj koji osnažuje moje srce duhom svoje ljubavi. Hrana Tijela i Krvi čini otajstvo uskrsnuća djelatnim u nama. Bez te hrane ne mogu živjeti, a i sve ono što deklarativno priznajem postaje samo blijeda slika. Krist Uskrsli jest onaj koji djeluje! Novo stvaranje, kako su stari zvali Uskrs, počinje u preoblikovanju koje se događa u blagovanju. To je nešto najljepše što si možemo poželjeti čestitajući Uskrs.

Sv. Pavao u poslanici Rimljanima piše da kao što je Krist za sve umro i »slavom Očevom« uskrsnuo, tako i kršćanin po krštenju postaje sudionikom Kristova vazmenog otajstva, te zajedno s njime sudjeluje i u »novosti života« (Rim 6,4). Na taj se način i na Kristovim vjericima očituje djelovanje »slave Očeve«. Ova novost ima i posljedice u svakod-

nevnom životu: »Naš je stari čovjek zajedno s njim raspet da onemoća ovo grešno tijelo te više ne robujemo grijehu« (6,6). Kršćanin je tako postao slobodan čovjek. Postavši, poput Krista, poslušan i podložan Bogu, postao je slobodan: slobodan od grijeha i slobodan od smrti. U toj slobodi treba i živjeti. Sjedinjen s Kristom u uskrsnuću, i kršćanin nadvladava smrt. O smrti Pavao kaže u svojoj ispovijesti vjere da će biti obeskrjepljena »kao posljednji neprijatelj« (1 Kor 15,26). To je konačna Kristova pobjeda u svakom vjerniku, a podrazumijeva i pobjedu nad grijehom (Rim 6,9-11).

Ovim mislima želim svima sretn Uskrs i obilje blagoslova od Uskrslog Spasitelja!

mons. biskup subotički
Ivan Penzeš

Č E S T I T K E

SVIMA SRDAČNO ČESTITAM USKRS,
NAJVEĆI BLAGDAN KRŠĆANSTVA,
BLAGDAN VJERE, NADE I LJUBAVI!

PREDsjednik HRVATSKOG NACIONALNOG VIJEĆA BRANKO HORVAT

NOVI ČLANOVI IZVRŠNOG ODBORA HNV-A

Gospodarstvo – Vlatko Ćaćić

Moramo nastupati zajedno

»U razdoblju tranzicije, kao i u razdoblju raspada Jugoslavije, hrvatski gospodarstvenici koji privređuju u Vojvodini nastupali su razjedinjeno, svatko za sebe. Tek ponetko je uspio napraviti 'pravi' posao. Svi mi gospodarstvenici nadali smo se pomoći matice, tj. zastupanje i rad u tvrtkama iz Republike Hrvatske. Po mojim informacijama to se nije dogodilo, ili se dogodilo tek poneki slučaj, iako je veliki broj hrvatskih tvrtki prisutan u Srbiji«, kaže Vlatko Ćaćić i ističe, kako je njegova zadaća, kao članu Izvršnog odbora HNV-a zaduženom za gospodarstvo, napraviti bazu podataka svih onih gospodarstvenika iz hrvatske zajednice, koji se žele organizirati radi postizanja napretka u poslovanju.

»Napraviti bazu podataka naših gospodarstvenika sigurno neće biti lak posao, ali vjerujem u uspjeh.

Očekujem potporu svih članova HNV-a i cjelokupne zajednice, kao i mog prethodnika na ovoj dužnosti Jozu Kolara, čije iskustvo iznimno cijenim. Po završetku evidentiranja gospodarstvenika objavit ćemo brošuru, gdje će biti prikazana djelatnost gospodarstvenika, a ako počnemo međusobno surađivati već smo u prednosti. Druga stvar je da tako organizirani možemo zajednički nastupiti prema Hrvatskoj gospodarskoj komori, Privrednoj komori Republike Srbije i drugim organizacijama. Imamo dobar primjer organiziranih nastupa gospodarstvenika iz mađarske manjinske zajednice«.

Vlatko Ćaćić kaže kako će se, osim zajedničkih nastupa na sajmovima u Srbiji, pokušati osigurati povoljni nastupi i prezentacije tvrtki ovdašnjih hrvatskih gospodarstvenika i na sajmovima u Republici Hrvatskoj, kako na veleajmu u Zagrebu, tako i na manjim sajmovima u Slavoniji.

»Mislim da su nam upravo ti manji sajmovi važni, jer na njima možemo uspostaviti kontakte za regionalno gospodarsko povezivanje. Izvršni odbor HNV-a nastojat će omogućiti što više susreta ovdašnjih gospodarstvenika s predstavnicima županija, kako bi radili na zajedničkim projektima međugranične suradnje i konkurirali za sredstva iz predpristupnih fondova Europske Unije.

Sve su ovo razlozi za što bolju organiziranost naših gospodarstvenika, a samo zajednički i organizirano možemo ravnopravno sudjelovati u svim gospodarskim aktivnostima u Srbiji i regiji«.

Vlatko Ćaćić, diplomirani inženjer mehanizacije, radio je u vanjskoj trgovini, boraveći deset godina u Republici Mađarskoj kao predstavnik tvrtke »Lifam« iz Stare Pazove, nakon čega osniva privatne tvrtke u Baji i rodnim Golubincima.

Kultura – Željko Pakledinac

Udruge se trebaju povezivati

Na početku svog rada Željko Pakledinac planira susret s predstavnicima hrvatskih udruga i ističe kako udruge trebaju zajednički praviti plan manifestacija, kako ne bi dolazilo do preklapanja i naglašava da sve udruge trebaju biti blagovremeno informirane o natječajima putem kojih mogu dobiti sredstva za svoj rad.

»U dogovoru sa svojim suradnicima planiram do kraja ovoga mjeseca susresti se s predstavnicima svih hrvatskih udruga. Poznajem dobar dio aktivnosti i probleme naših udruga, jer i sam dolazim iz jedne udruge – HKUPD 'Dukat' Vajska-Bođani, no želim čuti njihova mišljenja i sugestije koje mogu pridonijeti poboljšanju rada udruga. Bez zajedničkog djelovanja i povjerenja teško se može kvalitetno raditi. Udruge se moraju povezivati, međusobno kontaktirati, praviti zajednički plan manifestacija, jer ne može se dogoditi da se manifestacije međusobno poklapaju ili da udruge jedne drugima međusobno konkuriraju. Važno je da sve udruge budu blagovremeno informirane o svim natječajima – od republičkih, preko pokrajinskih, pa do onih lokalnih. Znam kako ima udruga koje nisu ni tehnički, a isto tako ni u stručnom dijelu osposobljene za javljanje na natječaje i pripremanje i pisanje projekata. Omogućavanje edukacije i pomoći u pisanju projekata bit će jedan od mojih zadataka«.

Željko Pakledinac naglašava kako je formiranje Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata veoma značajno za hrvatsku manjinsku zajednicu.

»To je veliki iskorak u ovdašnjoj hrvatskoj kulturi. Osnivanje ovakve institucije je upravo ono što je nedostajalo u relaciji između HNV-a i udruga. Mi dobivamo jednu profesionalnu ustanovu, koja točno zna što hoće i što joj je cilj, a ne treba zaboraviti da u udrugama rade volonteri entuzijasti. U suradnji sa Zavodom bit će organizirani sastanci, seminari, pisanje projekata, jer mi moramo doprijeti do svake udruge i svakog njenog člana. Od djelatnika Zavoda dobio sam popis manifestacija hrvatskih udruga za ovu godinu od lokalnog do međunarodnog značaja. Ako vam kažem da je taj broj preko stotinu, onda to sigurno govori s koliko odanosti i ljubavi naše udruge rade. Ovih dana svim udrugama bit će prosljeđen poziv za natječaj, koji je raspisalo Pokrajinsko tajništvo za upravu, propise i nacionalne manjine, i ujedno ćemo pozvati udruge da nam se obrate za eventualne nejasnoće i pomoć«.

Željko Pakledinac iz Vajske, diplomirani pravnik, tajnik je Osnovne škole »Aleksa Šantić« u Vajskoj, a obnaša dužnost dopredsjednika HKUPD-a »Dukat« Vajska-Bođani.

Zastupnik Bálint Pásztor na sjednici Skupštine Srbije Atmosfera je zabrinjavajuća za manjine

Zastupnik Saveza vojvodanskih Mađara u republičkom parlamentu **Bálint Pásztor** u utorak je na sjednici Skupštine Srbije ukazao na ponovnu učestalost napada na manjinske zajednice. U telefonskoj izjavi za portal VajdasagMA (Vojvodina danas) istaknuo je kako je nakon slučajeva 2004. i 2005. godine smatrao da više neće biti nasilja s etničkom konotacijom. »Međutim, ovih dana smo ponovno svjedoci ozbiljnih incidenata i može se pretpostaviti da su napadi na manjine motivirani konkretnim političkim pojavama i političkom atmosferom«, rekao je Pásztor.

On je na sjednici Skupštine Srbije zastupnike obavijestio o napadu na Mađare u Somboru i u Temerinu, o obeščašćenju katoličkog križa u Temerinu, kao i o grafitima u Temerinu sa šovinističkim sadržajem. Pozvao je dužnosnike policije, tužiteljstva i sudova da učine sve u cilju zaustavljanja nasilja nad manjinama, a ministrici pravosuđa **Snežani Malović** uputio je zastupničko pitanje o tome u koliko je slučajeva donesena pravomoćna sudska odluka od 2004. do danas u svezi s kaznenim djelima na štetu manjina i kakve su kazne izrečene. Ministrica Malović nije bila nazočna na sjednici, a njena je obveza na zastupničko pitanje odgovoriti pismenim putem.

S. Z.

Petar Kuntić o osnivanju zastupničke grupe prijateljstva s Hrvatskom

Međusobnim upoznavanjem smanjujemo predrasude

»Prvi travnja 2009. godine ostat će upisan velikim slovima u parlamentarnom životu Republike Srbije«, izjavio je zastupnik Petar Kuntić komentirajući osnivanje zastupničke grupe prijateljstva s Republikom Hrvatskom. »Zastupnička grupa je osnovana na principu dragovoljnosti i sačinjavaju je 18 zastupnika iz: koalicije Za europsku Srbiju, G 17 plus, PUPS-a, zastupničke grupe manjina, te LDP-a.

Učlanjenje u ovu zastupničku grupu je i dalje otvoreno, te postoji interesiranje i drugih zastupničkih grupa za članstvo. Smisao osnutka ove zastupničke grupe kao i zastupničke grupe prijatelja sa Srbijom, koja je osnovana u Hrvatskom saboru, je tješnja parlamentarna suradnja te bolje upoznavanje s aktualnom političkom, kulturnom i gospodarskom situacijom države prijatelja«.

Kuntić smatra da će se kroz ovu suradnju otvoriti mogućnost za nove kontakte među ljudima u dvjema državama, te da se samo boljim poznavanjem i afirmativnim pristupom mogu smanjiti predrasude i na jednoj i na drugoj strani.

Na prvoj konstitutivnoj sjednici zastupničke grupe prijateljstva s Hrvatskom za predsjednika odbora izabran je narodni zastupnik **Janko**

Veselinović (ZES), te je dogovoreno da se prvi susret grupe prijateljstva s Hrvatskom i Srbijom održi već u svibnju ove godine.

Nastavak uspješne suradnje DZH i SVM

Hrvati i Mađari imaju iste interese

Suradnja Demokratske zajednice Hrvata i Saveza vojvodanskih Mađara započela je prošle godine na temelju potpisanog koalicijskog sporazuma dviju političkih stranaka. U cilju nastavka suradnje predstavnici stranaka sastali su se u petak u prostorijama DZH u Subotici, gdje je predsjednik DZH **Dorđe Čović** upoznao goste s aktualnostima u radu i budućim aktivnostima stranke.

Predstavnik SVM-a **Jenő Maglai** istaknuo je kako ove dvije manjinske zajednice imaju identične interese u političkom, društvenom i kulturnom djelovanju, te je i njihova suradnja sasvim logična, stoji među ostalim u priopćenju DZH.

U priopćenju se također navodi kako su se obje strane složile da dosadašnju suradnju treba proširiti, kao i da je dogovorena konkretna dinamika budućih susreta predstavnika dviju stranaka.

M. Matković

Predstavnici DZH u službenom posjetu Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Beogradu

Razgovor o mogućnostima integracije Hrvata

U prvom službenom susretu predstavnika Demokratske zajednice Hrvata s veleposlanikom Republike Hrvatske u Beogradu **Željkom Kuprešakom** razgovaralo se o temama koje se odnose na uvjete života i rada pripadnika hrvatske zajednice u Srbiji, te mogućnostima njihove potpune integracije u svim područjima društvenog života.

Sastanak je održan u Beogradu 31. ožujka, a izaslanstvo DZH predvodio je predsjednik **Dorđe Čović**.

Forum žena DSHV-a Podružnice Sombor u humanitarnoj akciji

Darovi za djecu iz doma

Forum žena DSHV-a Podružnice Sombor u utorak, 14. travnja, organizira uskršni posjet Domu za djecu i omladinu »Miroslav Antić – Mika« u Somboru. Tom će prigodom štičenicima biti uručeni kolači i prigodni darovi, te šarena uskršna jaja.

Humanitarnom akcijom Forum žena također planira prikupiti darove za Zajednicu liječenih ovisnika »Hosana« iz Sombora i Starog Žednika. Darovi će biti higijenske potrepštine.

Na ovaj način Forum žena DSHV-a Podružnice Sombor želi uljepšati blagdane djeci i mladima.

Potpisan sporazum između dvije visokoškolske institucije

Suradnja fakulteta iz Hrvatske i Srbije

Predstavnici Akademije za ekonomiju i poduzetništvo »Zrinski« iz Zagreba i Tehnološkog fakulteta iz Novog Sada potpisali su sporazum o obrazovanju. Na svečanosti prigodom potpisivanja sporazuma, koja je 3. travnja održana u Novom Sadu, rečeno je kako se ovim sporazumom izravno želi utjecati na razvoj gospodarstva. Predstavnici objiju strana poručili su kako ne sumnjaju u uspjeh, te da su u njega posve sigurni.

SVE JE VIŠE SONČANA, I MLADIH I STARIJIH, KOJI ODLAZE U INOZEMSTVO »TRBUHOM ZA KRUHOM«

»**T**vrke u Općini Apatin, u kojoj ma je kruh zaradivao veliki broj Sončana, godinama ne rade. Supruga *Andelka* i ja bili smo djelatnici u tvornici obuće 'Luksor' u Apatinu, prije toga sam radio u poljodjelstvu, u ROP 'Sonta'. Ratne godine nače su sve, a poratna kriza, u većini uvjetovana bitnim smanjenjem tržišta, poput mnogih poduzeća, zahvatila je i naš 'Luksor'. S radom smo prestali 2000. godine, iako smo status uposlenika imali sve do 2006. Normalno, plaće nismo dobivali, pa smo tako pokušavali na sve načine osigurati sredstva za golu egzistenciju. Radili smo u 'Makomu', radili smo sezone poslove u poljodjelstvu, no, sve je to bilo neizvjesno. Sin *Ivica* je pohađao srednju poljoprivrednu školu u Somboru, roditelji su živjeli od očeve nevelike mirovine, tako da smo bili prinuđeni na razmišljanje o traženju izvora dugoročnije egzistencije. Prelomili smo i otisnuli se, na početku smo mislili u neizvjesnost, u Istru, gdje supruga ima blisku rodbinu. Naviknuti i na najteže poslove, lako smo se snašli u povrtlarstvu. Primanjima smo zadovoljni, a po svršetku škole

Uvijek supruzi u pomoći:
Stevan i Andelka Mihaljev

na radu u Hrvatskoj pridružio nam se i sin *Ivica*. Mnogi mladići njegove struke godinama su na tržištu rada. U njegovim razmišljanjima za takvu kombinaciju nema mjesta, a svi planovi vezani su mu uz Hrvatsku, o povratku u Sontu niti ne razmišlja«, priča nam 47-godišnji *Stevan Mihaljev*, jedan od onih koji su egzistenciju osigurali radom u matičnoj domovini.

Supruga *Andelka*, mnogima poznata po oslikavanju uskrasnih jaja, dijeli razmišljanja supruga i sina.

»U početku mi je bilo teško. Za Sontu, za našu bogatu kulturo-

lošku tradiciju, tješnje sam vezana od supruga. Sebe sam našla u radu u likovnoj sekciji 'Šokadije', a kako sam veliki emotivac, jednostavno sam patila za svim što sam ostavila. No, moramo biti realni i razmišljati o budućnosti. Ne možemo se tamo nadati nikakvom uposlenju, svi nas smatraju prestarima za zasnivanje radnoga odnosa, a o mirovini niti ne razmišljamo, za nju smo, opet, premladi. U Poreču smo 'pustili korijenje', sin *Ivica* sada radi s nama. U rodnom kraju u dogledno vrijeme nikako ne može razmišljati o uposlenju u struci, a u Istri su zanimanja njegovog profila tražena. Zbog toga i mislim da nam je tamo i budućnost«, kaže *Andelka*.

PLAĆE I PO ŠEST PUTA VEĆE

Obitelj *Mihaljev* nije izoliran slučaj. Veliki broj mladih izlaz traži u odlasku na sezone poslove u zemlje okruženja, pa i dalje.

»Ja životni poziv pripremao sam se u kovinarskom školskom centru

u Apatinu«, kaže jedan od sezonača, 24-godišnji *Mario Zvonar*. »No, kako sam na vrijeme procijenio perspektivu upošljavanja, ne samo u Sonti, nego i u obližnjim gradovima Apatinu i Somboru, rano sam se opredijelio za odlazak na sezone poslove u Njemačku. Počeo sam raditi u povrtlarstvu, danas radim u radionici za održavanje poljodjelske mehanizacije. Odem na dva do tri mjeseca, napravim malu stanku, pa opet. Primanjima sam zadovoljan, za dva mjeseca donesem više od godišnje plaće rijetkih sretnika među mojim vršnjacima koji su se uopće i uspjeli negdje uposliti. Sam sebi uplaćujem mirovinsko osiguranje, tako da mi nitko ne može prigovoriti kako ne mislim na starost. No, tu je u mojoj generaciji, a osobito među starijima od mene, prisutan još jedan problem s dalekosežnim posljedicama. Veliki je broj onih koji su već prešli i tridesetu, a nisu zasnovali obitelj. Svi nam samo govore o starenju sela, o katastrofalnom padu nataliteta, a nitko ne poduzima konkretne mjere kojima bi nas uopće i zadržao u sredinama u kojima smo rođeni. Kako da i zasnivam obitelj, kad se i sam pitam koliku nam sigurnost za budućnost pružaju sezonski poslovi? Što ukoliko nas netko ostavi i bez njih? Svjestan sam da sam u

Potraga za boljim sutra

U uvjetima razorenog gospodarstva nemoguće je osigurati golu egzistenciju.

Mnogi izlaz vide u radu na sezonskim poslovima u Njemačkoj, Italiji, Sloveniji, Mađarskoj, a u najvećem broju u Hrvatskoj

Piše: Ivan Andrašić

Umjesto u banku zarada od dva mjeseca uložena u motor:
Mario Zvonar

najboljim godinama za stvaranje potomstva, ali svjestan sam i kako je kod nas za to potrebna jako dobra materijalna osnova, a prije svega, jedinu sigurnost pružalo bi mi stalno uposlenje i redovita primanja. Komuniciram i s onima koji idu na rad u Njemačku ili Italiju, ali i s onima koji su se opredijelili za Hrvatsku, Sloveniju, Mađarsku. Većina njih namjerava iskoristiti prvu priliku za rješavanje profesionalnog statusa na dulje vrijeme u sredinama gdje sada odlaze sezonski, tako da niti ne pomišljaju na povratak i ostanak u Sonti. Sva njihova razmišljanja su slična mojim, svi oni perspektivu vide vani».

U sljedećoj sezoni mnogi Sončani radnu perspektivu vide u porečkoj »Agrolaguni«. Jedan od njih je i predsjednik mjesnog odbora Mladeži DSHV-a Sonta *Ivan Barun*.

»Apsolvent sam Više tehničke škole u Novom Sadu«, kaže Ivan Barun. »Zbog teške gospodarske situacije u Sonti roditelji nisu u stanju istodobno snositi troškove studiranja za mene i mlađu sestru. Kako sam pri kraju studija, a perspektiva za upošljavanje u Sonti ili bližoj okolici nije nikakva, riješio sam otići u Poreč na sezonski rad, po informacijama prijatelja, za naše pojmove relativno dobro plaćen. Ukoliko mi se ukaže prilika za trajnije uposlenje u struci, rado bih tamo i ostao. Ovdje, jednostavno, ne vidim nikakve pokazatelje koji bi nagovještavali boljitak u nekoj bliskoj budućnosti, tako da ne vidim ni neku svoju profesionalnu perspektivu. A iznad svega, želio bih raditi posao koji volim i za koji se zbog toga i obrazujem. Ne bih želio, kad dođe vrijeme za zasnivanje obitelji, razmišljati o materijalnom stanju, ne bih želio razmišljati hoće li od roditeljskih plaća biti kruha za mene i suprugu, a prije svega, ne bih nikada želio razmišljati na temu jesu li djeca luksuz ili...«.

PROBLEMATIČNE PRIVATIZACIJE

Ovo su samo neke od ljudskih sudbina u maloj Sonti, zahvaćenoj velikom gospodarskom krizom. Većina Sončana, oduvijek poznati kao vrijedni ljudi i dobri stručnjaci

Svi nam samo govore o starenju sela, o katastrofalnom padu nataliteta, a nitko ne poduzima konkretne mjere kojima bi nas uopće i zadržao u sredinama u kojima smo rođeni.

gdje god da su radili, danas preživljava iznimno teška vremena. Poljoprivreda, koja je bila okosnica razvoja sela, u teškom je stanju. Bivši kombinat, ROP »Sonta«, privatiziran je, pa je ugovor o prodaji od strane Agencije za privatizaciju raskinut, a poduzeće je u stečaju, bez ikakvih izgleda za oporavak. Nekadašnji PIK, kasnije DD »Mladi

borac«, kupio je kontroverzni biznismen *Mile Jerković*. Ugovor o prodaji raskinut je 1. travnja, predstojeća analiza pokazat će koliko je imovine »nestalo«, 35 preostalih djelatnika sa zebnjom očekuje posljedice i sutrašnjicu. Biznismen Mile Jerković kupio je i »Mlinpek«, realna su očekivanja da će, možda već i tijekom ovog tjedna, Agencija za privatizaciju raskinuti i ovaj ugovor. Djelatnicima »Mladog borca« i »Mlinpeka« posljednje su plaće isplaćene za prosinac 2008. godine.

Jesen, početkom listopada, prestalo je s radom još jedno privatno poduzeće u Sonti. U »Macomu«, poduzeću za proizvodnju drvene ambalaže, bilo je uposleno oko 180 djelatnika, od toga 35 na neodređeno vrijeme, ostali, pučki rečeno, »na crno«. Iako su, bar djelatnici koji su bili u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, imali pravo

Predsjednik Mladeži mjesnog odbora DSHV-a potražiti će ove godine posao u Poreču: Ivan Barun

na isplatu u visini 60 posto prosječne plaće u sljedećih šest mjeseci, nisu dobili niti dinara. Proizvodne hale su ispražnjene, strojevi odvezeni, djelatnici ostavljeni na milost i nemilost teškim vremenima. Trenutačno u Sonti, sa svojih osamdesetak djelatnika, radi još jedino tekstilno poduzeće »Apo fashion system«. Prosjek plaća je dvjestotinjak eura, ali su bar isplate, istina uz kašnjenja od desetak dana, redovite. Uposlenika u trgovinama i ugostiteljskim objektima je zanemariv broj, isto tako s minimalnim primanjima.

Privatni sektor u području poljogospodarstva u velikoj je krizi. Najveći broj sončanskih kućanstava posjeduje svega po nekoliko jutara obradive zemlje, a bez ikakve je mehanizacije. Njima svoj danak uzimaju oni koji im pružaju usluge obrade i koji, ustvari, jedini i imaju stvarnu zaradu od poslova vezanih uz poljogospodarstvo. Nove norme i novi odnosi u ovoj oblasti još su

u povuju, a nesređeno tržište ide na ruku samo nakupcima i prekupcima ratarskih, povrtlarskih, stočarskih i peradarskih proizvoda. Sitni posjed izumire, prošla su vremena u kojima se prilično lagodno živjelo od proizvodnje žitarica na njivama površine do 15-ak hektara. Zastarjela mehanizacija, visoke cijene repromaterijala, gnojiva i zaštitnih sredstava, a prije svega

Većina onih koji odlaze na poslove u inozemstvo pokušavaju riješiti svoj status u novoj sredini dugoročnije, bez namjera da se u rodnu Sontu i vrate.

neizvjesnost u svezi s mogućnostima prodaje proizvedenoga općenito, da ne govorimo i o nestabilnim otkupnim cijenama, doveli su sitnopoljednike u bezizlaznu situaciju. Time se začarani krug u Sonti zatvara i tjera Sončane na traženje bilo kakvog izvora zarade.

Poput dara s neba prihvaćen je odlazak na sezonske poslove u Njemačku, Italiju, Hrvatsku, a povremeno u Sloveniju i Mađarsku. Aranžman s »Agrolagunom« omogućio je velikom broju poglavito mladih osoba odlazak iz Sonte, odlazak trbuhom za kruhom. Nisu otišli samo pojedinci, put Istre su se otisnule i cijele obitelji. Ne samo u »Agrolaguni«, mnogi Sončani rade kod većeg broja povrtlara, ali isto tako i u ugostiteljstvu, pa i u drugim granama gospodarstva u Istri. Tako mnogi Poreč nazivaju Malom Sontom.

Kratkoročno gledano, problem neuposlenosti na ovaj način relativno je povoljno riješen, veliki broj mladih nije ostao bez kruha. S druge strane, ukoliko gledamo bar desetak godina unaprijed, pogubno za Sontu je to, što većina onih koji na ove poslove odlaze, pokušavaju riješiti svoj status u novoj sredini dugoročnije, bez namjere da se u rodnu Sontu i vrate. Na taj način samo ubrzavaju proces starenja sela, ali jednako tako i proces reprodukcije preseljavaju na druge prostore, rapidno smanjujući natalitet starosjedilačke populacije u Sonti. Stoga i nije potrebno postaviti pitanje: »Zar je svega 15 malih Šokaca Hrvata upisano u prvi razred školske 2008./2009. godine?«

Radovan Jelašić, guverner Narodne banke Srbije

TKO IMA UŠTEĐEVINU, NEKA JE ČUVA

*Teško da se Narodna banka Srbije, ili pak Vlada Republike Srbije, mogu same obračunati sa svjetskom ekonomskom krizom – mi efekte možemo samo ublažiti * Narodna banka Srbije u ožujku uopće nije prodavala devize na međubankarskom deviznom tržištu i tečaj je formiran isključivo na temelju slobodnog sučeljavanja ponude i tražnje*

Razgovor vodila: Marijana Tucakov

Svjetska ekonomska kriza, najava Vladinih mjera štednje, novi aranžman s MMF-om, tečaj dinara i životni standard, najznačajnije su teme koje u posljednje vrijeme okupiraju pozornost građana. Potezi direktora središnje banke zbog toga se u medijima pažljivo prate i komentiraju, a gotovo da nema dana da Radovan Jelašić nešto novo ne izjavi na tu temu. Za Hrvatsku riječ guverner Narodne banke Srbije odgovara na neka od pitanja koja u ovom trenutku predstavljaju veliku nepoznanicu

za stanovnike zemlje u kojoj postojanje krize još uvijek nije i službeno priznato.

HR: Dinar je u posljednja četiri mjeseca oslabio dvadesetak posto. Je li domaća valuta sada stabilizirana na tečaju od 95 dinara za 1 euro? Srbija je izabrala plivajući režim tečaja, a to znači da se tečaj dinara prema euru, time i prema ostalim valutama, formira na osnovi ponude i tražnje. Ako ostane postojeći obujam, kako ponude, tako i

tražnje, može se očekivati da će se tečaj stabilizirati oko postojeće razine. Nakon što je dogovoren aranžman s Međunarodnim monetarnim fondom moguće je dodatno jačanje dinara, jer će se znatno povećati priljev deviza u Srbiju, a tražnja za devizama trebala bi opasti. Sredstvima MMF-a znatno je poboljšao rejting države.

HR: Narodna banka Srbije gotovo svakodnevno reagira na međunarodnom bankarskom tržištu, radi čuvanja tečaja dinara. Može

li to dugoročno imati i negativne posljedice na gospodarstvo Srbije?

Nivo tečaja dinara prema euru najbolji je »termometar« za sva dešavanja, kako u gospodarstvu, tako i u politici, i to ne samo na domaćem nego i na međunarodnom planu. Tečaj dinara je rezultat tih događanja, a ne neki planski cilj. Narodna banka Srbije u ožujku uopće nije prodavala devize na međubankarskom deviznom tržištu i tečaj je formiran isključivo na temelju slobodnog sučeljavanja ponude i tražnje. Slabljenje dinara prema euru je znak određenih poremećaja na deviznom tržištu izazvanih, prije svega, manjim priljevom a ne odljevom deviza, i na dugi rok Narodna banka Srbije na to ne može utjecati. Izlaz je u osiguravanju dodatnog priljeva deviza.

HR: Godinama se govori kako je dinar precijenjen, a to djeluje destimulativno na izvoz. Što mislite o tome?

Upravo događaji u posljednjih nekoliko mjeseci dokazuju kako tečaj dinara ne utječe značajnije na izvoz, budući da, neovisno o depresijaciji od blizu 23 posto za posljednjih 6 mjeseci, izvoz opada skoro u istoj mjeri kao i uvoz. Štoviše, isti ti izvoznici koji su još prije godinu dana tražili »stimulativni« tečaj, sada priželjkuju jači dinar, jer im je izloženost po osnovi kredita denominiranih u stranoj valuti veća od deviznih priljeva po osnovi izvoza.

HR: Na koji način će se svjetska financijska kriza odraziti na Srbiju i kakva opasnost prijeti tečaju dinara?

Ekonomske sustav dnevno traži novu ravnotežnu razinu i to je reakcija ne samo na vanjske, nego i na unutarnje šokove. Uvjeren sam da je na dugi rok za našu državu mnogo bolji jedan fleksibilan režim tečaja u kojem se najprije tečaj prilagođava i tako omogućava sustavu da nađe potreban balans, pogotovo zato što su ostale politike naše države skoro potpuno nefleksibilne (politika cijena, fiskalna politika, plaće, mirovine itd.). Na dugi rok mnogo je opasnije ako se ni tečaj ne prilagođava, s obzirom da tako lako može doći do ozbiljnog narušavanja makroekonomske stabilnosti, prije svega u našoj regiji.

HR: Rekli ste kako će poslije novog aranžmana s Međunarodnim monetarnim fondom i rebalansom proračuna doći do smanjenja miro-

vina i plaća, ali s Vašom izjavom tada se nisu složili predstavnici Vlade. Možete li nam to prokomentirati?

Država mora smanjiti troškove kako bi ih mogla financirati sa smanjenim prihodima. Budući da na plaće, mirovine i socijalne transfere otpada blizu 80 posto proračunskih izdataka, teško se mogu zaobići te dvije kategorije i da se na drugoj strani nađu dovoljne uštede. Tim prije što je financiranje inoobveza iz proračuna i dalje prioritet i što se nikako ne bi trebale smanjiti kapitalne investicije.

Ako, pak, država ne uskladi umanjene prihode s rashodima, to će uraditi tečaj, a zatim i inflacija, ali u tom slučaju će prilagođavanje biti stihijско i s znatno negativnijim posljedicama.

HR: Tko će snositi teret inflacije i kako će ona utjecati na plaće i mirovine?

Inflacija je dodatni porez koji pogađa sve građane i Vlada bi trebala učiniti sve da njena razina bude što manja. Upravo zato, katkad »manje, znači više«, odnosno umanjene plaće i mirovine, ukoliko zadrže svoju kupovnu moć, mogu značiti puno više nego inflatorne plaće i mirovine bez ikakve kupovne moći.

HR: S obzirom na postojeću situaciju, koji će za Vas biti najveći izazov u dolazećem razdoblju i kako se guverner Narodne banke može boriti protiv svjetske krize?

Stabilnost cijena i stabilnost financijskog sektora bit će ključni izazov u budućem razdoblju. Teško da se Narodna banka Srbije, ili pak Vlada Republike Srbije, mogu same obračunati sa svjetskom ekonomskom krizom – mi efekte možemo samo ublažiti. Za pravi gospodarski rast potrebno je da razvijene zemlje svijeta, kao i zemlje iz našeg okruženja, prije svega najveći uvoznici robe iz Srbije, pronađu lijek protiv krize, pa tek onda može doći do poboljšanja.

HR: U kakvoj se poziciji nalaze banke u Srbiji i hoće li sve one opstati u uvjetima krize?

Visok nivo kapitalne adekvatnosti i likvidnosti jamstvo su da, ne samo klijenti banke, nego i njihov supervizor, odnosno Narodna banka Srbije, mogu mirno spavati. To, međutim, nikako ne znači da će kredita biti toliko koliko i do sada i da se same banke neće sučeljavati sa značajnim izazovima.

HR: Kakav savjet možete pružiti građani-

ma, kao njihov osobni odgovor na svjetsku krizu?

Savjetovao bih građane da se po mogućnosti dodatno ne zadužuju. Ukoliko imaju neku ušteđevinu da je pokušaju sačuvati, pa čak i uvećati uz atraktivnu kamatu. Kako cijene akcija, kao i cijene nekretnina nisu jednosmjerna ulica, pričekati ponekad ujedno znači i uštedjeti.

HR: Rođeni ste u Mađarskoj i odrastali u Santovu, na granici sa Srbijom. Ispričajte nam Vaš životni put od djetinjstva do mjesta guvernera.

Reći ću vam samo ukratko.

Poslije srpsko-hrvatske osnovne škole gimnaziju sam završio u Budimpešti, također dvojezičnu. Uslijedio je Ekonomski fakultet u Beogradu, pa poslijediplomski studij u Chikagu (SAD). Budući da nisam imao dovoljno novca za taj studij, stanovao sam u mađarskoj katoličkoj crkvi sv. Stjepana u Chikagu, gdje su mi pomogli predivni ljudi, uključujući i neke Švabe (volksdeutsche), koji su prije pola desetljeća napustili moje selo. Prvi poslodavac bio mi je Deutsche bank u Frankfurtu, a poslje sam još oko 18 mjeseci radio u konzultanskoj kući »McKinsey«, opet u Frankfurtu. U Beograd sam

ponovno stigao u listopadu 2000. godine. Državljanstvo sam dobio krajem prosinca i neposredno poslje toga postao viceguverner Narodne banke Srbije. Za guvernera sam izabran u veljači 2004. godine, a rujna 2007. sam reizabran na dodatni mandat od 5 godina.

HR: Zbog čega ste došli u Srbiju?

Ni trenutak nisam razmišljao, s obzirom da sam znao kako mi je poslije petolistopadskih promjena mjesto ovdje i da želim biti dio tranzicijskog procesa kroz koji Srbija mora proći. Naravno, bilo je tu mnogih izazova...

HR: Stignete li pokraj svih obveza posjetiti rodni kraj i koga još imate u Santovu?

Naravno, roditelji mi još uvijek žive u mom Santovu, gdje i dan-danas, kad prošećem, znam točno kome treba reći Hvaljen Isus, kome Jó napot kivánok, a kome, pak, Dobar dan. Ali, ljudi stare i ove godine sam, nažalost, već dva puta morao ići u Santovo, ne da bih samo posjetio roditelje, već zbog sprovoda rodaka i susjeda.

HR: Imate tri sina. Hoće li neki od njih krenuti Vašim stopama?

Važno je da dobro uče, poslije toga da savjesno rade, dakle, da daju sve od sebe, a sve ostalo će već doći samo po sebi. Kako bi to Balašević rekao: »Al' netko to od gore vidi sve«.

ISTAKNUTI BANKAR I EKONOMIST

Radovan Jelašić rođen je 1968. godine u Mađarskoj. Djetinjstvo je proveo u Santovu odakle potječe i njegova obitelj. Gimnaziju je završio u Budimpešti, nakon čega je u Beogradu diplomirao na Ekonomskom fakultetu. Magistrirao je financije na sveučilištu u Illinoisu (SAD). Bankarsku karijeru otpočeo je u Deutsche Bank u Frankfurtu, gdje je četiri godine radio kao regionalni menadžer u Odjelu za centralnu i istočnu Europu. Od 1999. godine, kada prelazi u McKinsey & Company Inc. u Frankfurtu, radi na projektima u bankarskom sektoru u Njemačkoj, Poljskoj i Bugarskoj vezanim uz kreditno financiranje, privatizaciju, preuzimanje kompanija, organizacijsko restrukturiranje, financiranje korporacija i izradu strategije za hipotekarno poslovanje. Guverner Narodne banke Srbije je od 2004. godine.

U Subotici predstavljena Analiza neracionalnosti mreže škola u osnovnom obrazovanju

Primjer za ugled ili pokusni kunić

Prema analizi, koju je napravio stručni tim okupljen oko pomoćnice subotičkog gradonačelnika Ljubice Kiselički, subotičke bi škole mogle imati čak 118 odjela manje, a u tom bi slučaju u osnovnim školama 146 radnika bilo višak i to na srpskom nastavnom jeziku 70 njih, na hrvatskom 16, a na mađarskom 50 * Osim podrške iz Beograda i Novog Sada, analiza je i predmetom kritike, jer »nije sve u dolarima«

Godinu dana školovanja jednog osnovca u Subotici porezne obveznike je u 2007. godini koštalo 1316 dolara, a za istog đaka dvadeset godina ranije iz proračuna se izdvajalo 892 dolara. U prošloj školskoj godini Subotica je imala 11.848 učenika za koje su ukupni troškovi iznosili skoro 15,6 milijuna dolara. Ako se ovi podaci ponovno usporede s onima od prije dva desetljeća vidi se kako je osnovnu školu pohađalo četiri i pol tisuće djece više, ali su ukupni troškovi bili manji za oko milijun dolara. Smanjenje broja učenika, nesrazmjerni broj odjela, višak zaposlenih u školama, financijski troškovi, te niz drugih statističkih podataka iskazani su u *Analizi neracionalnosti mreže škola u osnovnom obrazovanju*, koju je uradio tim na čijem je čelu koordinatorka *Ljubica Kiselički*, pomoćnica subotičkog gradonačelnika zadužena za područje obrazovanja. Ta je analiza javnosti predstavljena u ponedjeljak, 6. travnja. Predmet ovog istraživanja su 13 gradskih škola u kojima je u posljednjih dvadeset godina broj učenika smanjen za više od četvrtine (28,3 posto), ali je broj odjela u istom razdoblju manji za tek 4,65 posto. Ovaj paradoks, kako je rekla Kiselički, naveo je stručni tim da se ozbiljnije pozabavi podacima i napravi analizu koja je pokazala kako bi Subotica mogla imati čak 118 odjela manje, odnosno, umjesto 592, koliko ih je bilo prošle školske godine, optimalno bi bilo 474 s po 25 učenika (aktualni Zakon o osnovnoj školi predviđa 30 učenika u odjelu). Ilustracije radi, u školi »Sonja Marinković« za 91 učenika bila su otvorena četiri odjela, u »Ivanu Milutinoviću« 60 učenika bilo je raspodijeljeno u tri odjela, u školi »Đuro Salaj« 57 učenika smješteno je u dva, a u »Zmaju« 62 učenika u tri odjela. Također, neki su školski objekti vrlo blizu jedni drugima – tri gradske škole nalaze se u polupromjeru od samo 385 metara, a škole »Jovan Mikić« i »Miloš

Crnjanski« nalaze se na rastojanju od svega 80 metara. Pritom dijele zajedničko dvorište, svaka ima sportsku dvoranu, a u pet odjela upisano je ukupno 107 učenika.

NE ŽELIMO UKIDATI ODJELE NA JEZICIMA MANJINA

Stručni tim koji se bavio analizom mreže osnovnih škola smatra kako

je također neracionalan broj odjela na jezicima nacionalnih zajednica. Tako je u osnovnim školama »Ivan Milutinović« i »Matko Vuković« nastavu na hrvatskom jeziku u tri odjela prošle godine pohađalo 26 učenika, u dva odjela 23, odnosno 17 učenika, itd. Nastavu na mađarskom jeziku u dva odjela pohađao je 21 učenik, u kombiniranom nepodijeljenom odjelu

bilo ih je deset, a zabilježen je i primjer odjela koji je funkcioniralo sa samo jednim učenikom.

»Ne želimo da se ovo shvati i primi kao poruka kako se sada inzistira na ukidanju odjela na jezicima manjina«, kaže Ljubica Kiselički. »Naprotiv, mislim da učenici koji uče na jezicima manjina zaslužuju normalne uvjete, zaslužuju ako treba da Grad izdvo-

Stanislava Stantić-Prčić, članica IO HNV-a i ravnateljica OŠ »Matija Gubec« u Tavankutu
Ministarstvo prosvjete nema jasnu sliku o manjinama

»Oneracionalnosti školske mreže govori se stalno od kako je Ljubica Kiselički u lokalnoj samoupravi zadužena za obrazovanje, tako da za nas ravnatelje škola ovo nije novina. Međutim, ne raspolaze se s dovoljno pravih činjenica i još niti jedna analiza neracionalnosti mreže nije bila sveobuhvatna, pa ni ova ne govori o cjelokupnim specifičnostima. Dogodilo se da postoji to jedno dijete u odjelu i sada je ono jako dobra podloška i stalno se navodi kao primjer. Ne spominju se drugi odjeli

koji imaju po 34 učenika, što se tamo dobiva i kakvi su uvjeti rada. Zaboravili smo kakve su godine iza nas, što je obrazovanje sve pretrpjelo, koliko dugo nije ulagano i ne razmišlja se o tome kakav će trag ovakva racionalizacija ostaviti na već narušenu strukturu školstva. Hoće li ona obuhvatiti rehabilitaciju svega onoga što je ostavilo Miloševićovo vrijeme iza nas.

Pokrajinska administracija ima razumijevanja jer poznaje problematiku nacionalnih manjina, ali nama je problem Republika, koja nema jasnu sliku o tome i bojim se da će prezentacija u republičkom ministarstvu samo imati negativan odjek. Ideja o racionalizaciji nije loša, ali ovdje nisu obuhvaćena ruralna naselja i nacionalne manjine. Dakle, ako već imamo ideju o potrebi racionalizacije dobro bi bilo da imamo uz to i prijedloge, kako ne bi ministarstvo samo baratajući djelomičnim podacima donijelo neke zaključke bez specifikuma, koji je u stvari jako bitan. Bojim se da će se baš to dogoditi«.

	Hrvatski nastavni jezik				Mađarski nastavni jezik		
	Broj odjela	Broj učenika	Broj nastavnika	Prosjeak	Broj odjela	Broj učenika	Broj nastavnika
Sadašnje stanje	26	276	33	10.61	185	3339	244
Predložena racionalizacija	13	276	17	21.23	135	3339	181
Razlika	13		16	10.62	13		63

Od rujna 2010. primjenjivat će se model financiranja škola po učeniku

ji sredstva za prijevoz autobusima kako i taj jedan jedini učenik ne bi bio usamljenik već dio odjela u kojem može doživjeti kolektivni duh, zajedništvo i gdje funkcioniraju svi pozitivni pedagoško-psihološki principi nastave».

Ukoliko bi broj odjela bio smanjen za 118, predočena analiza pokazuje kako bi u osnovnim školama 146 radnika bilo višak i to na srpskom nastavnom jeziku 70 njih, na hrvatskom 16, a na mađarskom 50. Kiselički ipak smatra kako bi se otpuštanjem radnika pridonijelo boljoj kvaliteti nastave. Naime, zbog velikog broja odjela zapošljavan je nestručni kadar te tako Subotica danas ima 33 nestručna matematičara, 22 nestručna profesora engleskog jezika, kao i nestručne nastavnike njemačkog jezika i fizike u mađarskim odjelima. Ona stoga smatra kako bi se otpuštanjem radnika smanjila nestručna zastupljenost. Kada je riječ o financijskim učincima

analiza pokazuje kako bi ušteda na plaćama bila oko 185 milijuna dinara, a ovome još treba dodati oko 50 milijuna dinara koje izdvaja Grad za materijalne troškove, što je ukupno smanjenje od skoro 230 milijuna.

U SRBIJI PROSJEČNO 16 UČENIKA U ODJELU

Subotica je prvi grad u Vojvodini i Srbiji koji je napravio analizu mreže škola. U Ministarstvu prosvjete, gdje će krajem travnja biti predstavljen projekt, oduševljeni su ovom idejom, a prijedlog je da to bude model koji će se primijeniti i u drugim lokalnim samoupravama.

Zamjenica pokrajinskog tajnika za obrazovanje *Svetlana Vujović* također smatra dobrim što je napravljena ovakva analiza. Ona je podsjetila da su, poslije 5. listopada 2000. kada je formirana nova demokratska vlast, Svjetska banka

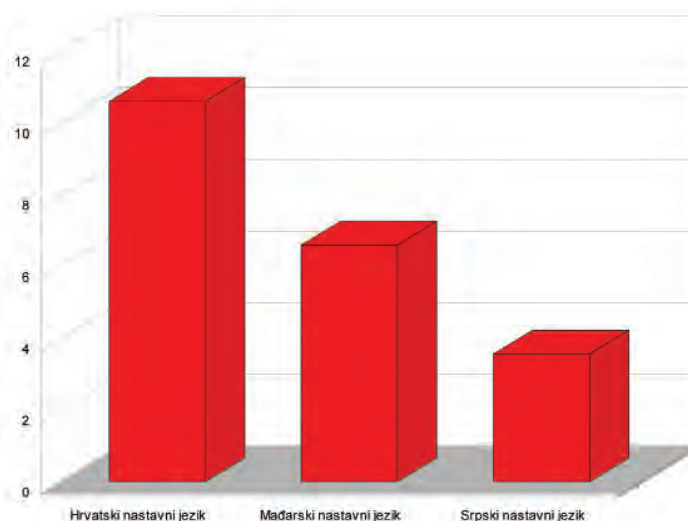
i OSCE radili analizu stanja u školama po cijeloj Srbiji, koja je pokazala kako su odjeli prosječno imali po 16 učenika.

»Prva stvar koju su nam predstavnici Svjetske banke rekli bilo je: Vi ste bogata država, jer koja država može izdržati da ima takav prosječan broj učenika. Znači, nije samo Vojvodina u pitanju, u Srbiji postoje male škole u brdsko-planinskim predjelima gdje imate 2-3 učenika u odjelu. U Vojvodini imamo manje odjela tamo gdje se nastava izvodi na manjinskim jezicima. Drugi primjer je premijerka *Margaret*

Thatcher, koja je uvela obvezu od 40 učenika u odjelima državnih škola. Kod nas u zakonu piše da broj učenika iznosi 30«, kaže *Svetlana Vujović* i dodaje, kako Europa od Srbije traži da uvede financiranje škola po učeniku, a ne po odjelu. Takav bi se model trebao početi primjenjivati od rujna 2010. godine u 20-ak lokalnih samouprava, među kojima bi Subotica mogla biti jedan od pilot gradova.

»Ovakva racionalizacija jako je dobra u trenutku ekonomske krize, ali i da nije kriza to je velika ušteda. S druge strane, jako se mora

RAZLIKE U PROSJEČNOM BROJU UČENIKA PO ODJELU IZMEĐU SADAŠNJEG STANJA I PREDLOŽENE RACIONALIZACIJE

Srpski nastavni jezik

Prosjek	Broj odjela	Broj učenika	Broj nastavnika	Prosjek
18.13	384	8210	482	21.38
24.73	329	8210	412	24.95
6.6	55		74	3.57

Iz materijala stručnog tima

Géza Kucsera, prethodni gradonačelnik Subotice Ne može se sve iskazati dolarima

»Mislim da Subotica može biti ponosna što je prva uvela hrvatski jezik u osnovne škole. To je stečevina koja se ne može dolarima iskazati, za hrvatski živalj u ovom dijelu to je izuzetno značajno i za budućnost i za kulturni opstanak tog naroda. Mislim da država mora uvijek imati pozitivnu diskriminaciju prema manjinama i omogućiti im i mnogo manje odjele, možda financijski neracionalne, ali ljudski su oni uvijek racionalni, jer će dugoročno dati rezultate koje očekujemo«.

voditi računa o nastavnom kadru. Mislim da svakako treba napraviti dobar socijalni program. S tim u svezi ima nekoliko varijanti – sada se jako vodi računa o prekvalifikacijama zaposlenika za zanimanja koja nedostaju. Drugi način je da oni rade u budućim školama za obrazovanje odraslih, jer postoji inicijativa da bude što više takvih škola«.

ZAŠTO REAGIRA GRAD, AKO TO NE ČINI REPUBLIKA

Zadovoljstvo predloženom analizom ipak ne dijele svi. Bivši gradonačelnik *Géza Kucsera* smatra kako je inicijativa za racionalizacijom trebala biti pokrenuta od Ministarstva prosvjete ili Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, a ne od Grada.

»Čuli smo podatak da je prosjek u Srbiji 16 učenika, dakle, postoji alarmno zvono ali nitko ne reagira«, kaže Kucsera. »Jesmo li mi oni koji će zbog vlastite samoinicijative biti kažnjeni kao eksperimentalni zamorčići? Nadam se da se to neće desiti. Subotica nije obična sredina, neke stečevine u području odgojno-obrazovnog rada, koje je Grad postigao tijekom niza desetljeća, moraju biti pravovaljano vrednovane. Ako je cilj ovog posla samo financijsko-matematička racionalizacija, onda to može biti pogrešan kolosijek«.

Kucsera je također zamjerio što od lokalne samouprave nije unaprijed mogao dobiti podatke i materijale pripremljene za javnu prezentaciju.

»Doživio sam nešto što nije za hvalu. Iznenadilo me je zašto se to krije. Nadam se da rješavanje ovog problema neće biti obilježeno nekim stranačkim obilježjima ili idejama, jer je to onda unapri-

Svetlana Vujović, zamjenica pokrajinskog tajnika Nećemo zanemariti manjinsko obrazovanje

»Ministarstvo prosvjete ulazi u projekt sa Svjetskom bankom, od sljedeće godine kreće financiranje po učeniku i to će biti pilot projekt u 20-ak općina, ali tamo gdje imamo manjinsko obrazovanje to nećemo i ne smijemo zanemariti. Pokrajinsko tajništvo daje suglasnost za otvaranje odjela s manje od 15 učenika, dakle, mi o tome jako vodimo računa. Čak i kad bude financiranje po učeniku, posebno će biti ponderisanje za manjinske odjele tako da se ne treba bojati da će se ugasiti neki odjeli i da neće biti nastave na jezicima nacionalnih manjina«.

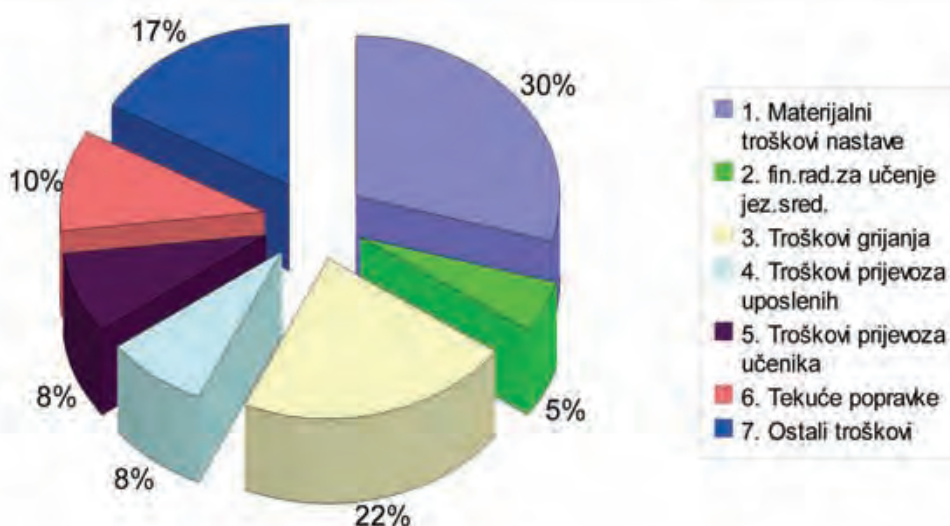
jed osuđeno na propast«, rekao je Kucsera.

On je istaknuo kako bi u izradi plana racionalizacije školske mreže morali sudjelovati pedagozi i stručnjaci koji se bave odgoj-

nim radom, jer se u analizama ne smije izgubiti iz vida dijete i njegove posebnosti, socijalni položaj obitelji iz koje ono dolazi, nacionalna pripadnost, urođene sposobnosti, osobito jer je u

i zato nemojmo radi nekih dobrih političkih poena činiti pogreške koje ćemo kasnije veoma skupo platiti«, rekao je Géza Kucsera.

Slavica Mamužić

STRUKTURA RASHODA ZA OSNOVNO OBRAZOVANJE U 2007. GODINI BEZ PLAĆA

Republika Srbija – Autonomna Pokrajina Vojvodina, **POKRAJINSKO TAJNIŠTVO ZA PROPISE, UPRAVU I NACIONALNE MANJINE**

21000 NOVI SAD, Bulevar Mihajla Pupina 16, Tel.: +381 21 487 4213, 421 444, Faks: +381 21 557 074

Temeljem članka 3. Odluke o dodjeli proračunskih sredstava Pokrajinskog tajništva za propise, upravu i nacionalne manjine za dotacije organizacijama etničkih zajednica, Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine raspisuje

NATJEČAJ

za dodjelu sredstava organizacijama nacionalnih manjina u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini

Natječaj se raspisuje za sufinanciranje redovite djelatnosti, projekata i organiziranje manifestacija, kao i nabave opreme i investicijska ulaganja organizacija nacionalnih manjina s teritorija Autonomne Pokrajine Vojvodine, **u 2009 godini.**

I. RASPODJELA SREDSTAVA

Nacionalna zajednica	Ukupna svota sredstava za organizacije etničkih zajednica
Mađari	19.000.000,00
Hrvati	3.700.000,00
Slovaci	3.700.000,00
Rumunji	1.990.000,00
Rusini	1.020.000,00
Bunjevci	1.300.000,00
Makedonci	770.000,00
Ukrajinci	310.000,00
Nijemci	210.000,00
Ostali	2.850.000,00
Multikulturni projekti	1.150.000,00
Ukupno	36.000.000,00

Natječaj se raspisuje na ukupnu svotu od **36.000.000,00 dinara.**

II. UVJETI NATJEČAJA

Rok za podnošenje prijave je 4. svibnja 2009. godine.

Na natječaj se mogu prijaviti isključivo registrirane pravne osobe – organizacije i udruge nacionalnih manjina sa sjedištem na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine, čija se djelatnost zasniva na očuvanju i njegovanju nacionalnog i kulturnog identiteta ili čija se djelatnost temelji na očuvanju i unapređenju međunacionalne tolerancije.

Na natječaj se ne mogu prijavljivati izravni i neizravni proračunski korisnici.

Neće se uzimati u razmatranje nepravodobne i nepotpune ili nepravilno popunjene prijave, prijave koje nisu podnesene od strane ovlaštenih osoba, kao niti prijave koje nisu predmet natječaja.

Neće se uzimati u razmatranje prijave od strane aplikanta kojima su dodijeljena sredstva na temelju ranijih natječaja Tajništva, a nisu izmirili preuzete obveze po tim natječajima.

Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine pridržava pravo od podnositelja prijave po potrebi zatražiti dodatnu dokumentaciju i obavijesti ili izaći na mjesto zbivanja, odnosno za dodjelu sredstava odrediti ispunjenje dopunskih uvjeta.

Tajništvo nije obvezno obrazložiti svoje odluke.

Protiv ovih diskrecijskih odluka Tajništva ne može se uložiti pravni lijek.

Prijave i priložena dokumentacija se podnositeljima ne vraćaju.

III. NAČIN APLICIRANJA

Prijave se podnose **u dva primjerka, s dvije izjave ovjerene i potpisane od strane ovlaštene osobe podnositelja prijave**, isključivo na natječajnim tiskanicama Tajništva. Kompletan natječajna dokumentacija s uputama i pravilima može se preuzeti od ponedjeljka 6. travnja 2009. godine u prostorijama Tajništva ili na web stranici www.puma.vojvodina.sr.gov.yu

Uz prijavu se obavezno podnosi:

Službeni dokaz o registraciji organizacije;

Potvrda o poreznom identifikacijskom broju;

Službeni dokaz o otvorenom računu u banci.

Prijave na natječaj podnose se na srpskom jeziku ili na jeziku nacionalne manjine koji je u službenoj uporabi u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini.

Prijave se podnose osobno, predajom pisarnici pokrajinskih tijela uprave u Novom Sadu (zgrada Izvršnog vijeća APV) ili se upućuju poštom na adresu:

Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine

21000 Novi Sad, Bulevar Mihaila Pupina 16.

ZA NATJEČAJ

Rezultati Natječaja se objavljuju na službenoj web stranici Tajništva.

Pokrajinski tajnik
dr. Tamás Korhecz, v. r.

Set zakona o ekologiji i zakon o izgradnji trebali bi uvesti red u zaštitu životnog okoliša

Ekolozi i planeri rame uz rame

Cilj je da se izmjene i dopune Zakona o zaštiti životnog okoliša usuglase s europskim propisima i pooštri kaznena politika. Državni vrh nije shvatio neraskidivu vezu između ekologije i ekonomije, kažu pojedini ekolozi. U zemlji nije problem samo kako riješiti komunalni otpad, nego i opasan i druge vrste otpada.

Set od 15 zakona o zaštiti životnog okoliša trebao je biti usvojen 30. ožujka. To nije urađeno zbog toga što sjednica Skupštine Srbije nije održana, pa su republički zastupnici proteklih dana kroz objedinjavanje rasprava o ekološkim zakonima, koji se odnose na prijedloge zakona o zaštiti od buke u životnom okolišu, o zaštiti i održivom korištenju ribljeg fonda, o procjeni utjecaja na životni okoliš i drugima, nastavili svoj rad. Cilj je da se izmjene i dopune Zakona o zaštiti životnog okoliša usuglase s europskim propisima i pooštri kaznena politika. Međutim, pojedine nevladine organizacije ne vjeruju da će usvajanjem seta zakona o ekologiji doći do suštinskih promjena.

NERASKIDIVA SVEZA EKOLOGIJE I EKONOMIJE

Ekološki pokret Vrbasa uputio je priopćenje u kome je izrazio nevjericu da će novi set zakona o ekologiji nešto bitnije promijeniti. U priopćenju se navodi kako je moguće u žurbi prema Europskoj Uniji napraviti neke propuste, koje će kasnije biti teško ispraviti.

»Ovaj set zakona donosi se u okolnostima i ambijentu koji u značajnoj mjeri može štetno utjecati na njegovo provođenje. Smatramo da najviši državni vrh nije shvatio neraskidivu vezu između ekologije i ekonomije, odnosno suštinu održivog razvoja. Gotovo nepostojeća sudska praksa u procesuiranju ekoloških prijava, te ogromna prisutnost korupcije u javnom sektoru, na duži rok su istinske prijetnje pozitivnim efektima ovih zakona. Naravno, novi će za-

koni donijeti pretpostavku za bolji ambijent, ali oni nisu dovoljni da do pozitivnih promjena dođe. Novi set ekoloških zakona prilično je idealiziran i u velikoj mjeri prepisan iz zakonske regulative europskih zemalja«, navodi se u priopćenju Ekološkog pokreta Vrbas, koje je potpisao njihov predsjednik *Ratko Đurđević*.

ZAKONI ĆE UVESTI RED

Ekolozi i prostorni planeri smatraju, kada budu usvojeni zakoni koji se odnose na upravljanje otpadom, neionizirajuće zračenje, zrak i druga područja koja spadaju u zaštitu životnog okoliša, da će se uvesti red u ekologiju, a samim tim i u planiranje prostora.

»Naša zemlja od 2002. godine sve svoje zakone i podzakonske akte

koji se odnose na oblast životnog okoliša usklađuje s propisima EU. Očekuje se da će set zakona koji se treba usvojiti riješiti problem upravljanja otpadom. U zemlji nije problem samo kako riješiti problem komunalnog otpada, nego i opasnog i druge vrste otpada. Zaštita životnog okoliša ide rame uz rame s prostornim planiranjem. Deklaracija o održivom razvoju, koja je donesena u Riju 1992. godine, podrazumijeva da se prostor treba zaštititi. Prema tome, prostorno planiranje se zasniva na zaštiti životnog okoliša, jer skrbi o prirodnim resursima države i lokalnih samouprava«, objašnjava prof. dr. *Dejan Filipović* s Geografskog fakulteta u Beogradu.

Predsjednik Asocijacije prostornih planera Srbije *Bogdan Lukić* tvrdi kako je prijedlog novog Nacrta zakona o planiranju i izgrad-

nji preobiman, jer objedinjuje prostorno planiranje, urbanizam, kao i građevinsko zemljište, koje poslije vode i poljoprivrednog zemljišta predstavlja najveće blago jedne zemlje.

»Prijedlog zakona o planiranju i izgradnji je možda trebalo, kao i set zakona o ekologiji, odvojiti, jer ovako sam je preopsežan i obuhvaća velik broj područja. U prijedlogu novog zakona o planiranju i izgradnji obuhvaćeno je i područje zaštite životnog okoliša, što do sada nije bio slučaj«, ističe *Lukić*.

Prijedlog Nacrta zakona o građevinskom zemljištu i planiranju trebao bi se u svibnju naći pred republičkim zastupnicima. Novi zakon ima specifičnosti vezane uz oblasti izrade i usvajanja strateških procjena utjecaja na životni okoliš.

Sandra Iršević

Ravnatelj subotičkog »Vodovoda« podnio ostavku

Javno komunalno poduzeće »Vodovod i kanalizacija« u prva tri mjeseca ove godine izgubilo je oko 15 milijuna dinara zbog toga što cijena vode od 1. veljače nije povećana za osam posto. Taj gubitak, kako je naveo predsjednik Gradskog odbora Saveza vojvodanskih Mađara i predsjednik Skupštine grada Jenő Maglai, izravno utječe i na realizaciju investicija širenja vodovodne i kanalizacijske mreže u prigradskim dijelovima Subotice.

Maglai smatra kako odbijanje da se odobri poskupljenje vode »govori o dvojakom odnosu prema javnim komunalnim poduzećima u ovisnosti o tome tko je direktor, a zbog čega najviše štete ima lokalna samouprava i sami građani«. On je također potvrdio da je ravnatelj JKP-a »Vodovod i kanalizacija« Imre Cseke podnio ostavku.

»Iskreno se nadam da će on svoju ostavku povući, a podnio ju je zbog neprimjerenog ponašanja predsjednika Upravnog odbora na sjednici prije dva dana«, rekao je Jenő Maglai.

On je na konferenciji za novinare u ponedjeljak, 3. travnja, optužio i gradonačelnika Sašu Vučinića i najbrojniji DS u lokalnom parlamentu da s više od dva mjeseca odugovlačenja sazivanja sjednice Skupštine Grada izravno pridonose da se ne donesu odluke bitne za sudbinu grada, te da na taj način samo »gomilaju probleme«.

»Smatramo da je moguće da se racionalizacija u Subotici obavi i na neki drugi način, a ne samo rebalansom proračuna za koji su, bojim se, opredijeljeni naši koalicijski partneri. Nažalost, praksa i u Subotici i u drugim sredinama pokazuje da jesmo partneri u vlasti, ali nas partner doživljava kao političke neprijatelje koje treba svladati«, rekao je Jenő Maglai.

S. M.

Zatvoreni bazeni bit će građeni još barem dvije godine, a trebat će još četiri milijuna eura

Kap po kap – bazen

Gradilište je poslije »Panograda« povjereno novosadskom izvođaču »Dijagonala«, s kojim je Pokrajinski fond za kapitalna ulaganja zaključio ugovor na oko 360 milijuna dinara

Do je gotovo već svako selo u regiji uspjelo izgraditi bar po jedan bazen, Subotica svoj »kilavi« cijelih 14 godina. Od 1995. – kada je tadašnja Skupština općine zacrtala sebi izgradnju bazena kao prioritet od značaja za djecu i građane – mališani su odrasli, izmijenile se vlade, propadale države, ali za svaku novu vlast bazen je ostao prioritet. Neke računice kažu kako je do sada u ovu investiciju uloženo 1,7 milijuna eura, a ove godine kapnut će još 250 milijuna dinara iz Pokrajinskog fonda za kapitalna ulaganja. Do

potpunog završetka trebat će još četiri milijuna eura.

Gradilište je poslije »Panograda« povjereno drugom izvođaču, »Dijagonali« iz Novog Sada, s kojim je zaključen ugovor na oko 360 milijuna dinara. Prošle godine urađena je dopuna i izmjena građevinskog projekta Sportsko-rekreacijskog centra »Dudova šuma«, jer su u međuvremenu, za desetljeće i pol, uznapredovala tehničko-tehnološka rješenja, kvaliteta opreme, a i građevinski materijali su suvremeniji. Izmijenjeni projekt predviđa i novi prostor za fitnes kabinete, kuglanu

i slično u podzemnom dijelu ispod bazenskih školjki, a komercijalni dio s buticima, frizerima, restoranima planiran je na gornjoj etaži. Tako će se u okviru skoro istih gabarita dobiti oko 500 četvornih metara komercijalnih sadržaja kroz čije bi se rentiranje osiguralo jeftinije održavanje objekta.

»Dijagonala« treba za odobrenja sredstva uraditi sve građevinske radove«, kaže Duško Guslov, pomoćnik subotičkog gradonačelnika. »Do sada je urađeno fundiranje objekta, armiran je betonski skelet, dio kotlarnice putem koje se griju

Gradjevinski fakultet i voda u postojećem bazenu, te dijelovi čelične konstrukcije na velikom bazenu za pokrivanje. Sada predstoji izrada kompletne nosive čelične konstrukcije na svim dijelovima, betonski radovi na bazenskim školjkama, zidarski i armirački radovi, dakle, sve što je potrebno do zatvaranja objekta. Rok za završetak radova je 350 dana, dakle do travnja sljedeće godine«.

Koncem godine bit će raspisana javna nabava za sljedeću fazu završnih radova, te opreme za bazensku tehniku, klimatizaciju, rasvjetu, opremanje prostora, itd. Ovaj dio, čija je vrijednost oko četiri milijuna eura, također će financirati Pokrajina.

Na pitanje zašto Subotica nema već nekoliko bazena i je li bilo takvih ponuda, Guslov kaže kako su prije 5-6 godina vođeni razgovori s nekim austrijskim poduzećima o zajedničkom ulaganju:

»Bilo je riječi o sudjelovanju javnog i privatnog kapitala, ali kod nas takav oblik ulaganja još nije zakonski dovoljno definiran. Jako se puno o tome priča, ali je jako malo primjera da se to može realizirati. U Subotici se nitko nije javio reći – evo, mi ćemo graditi bazen. Lokacija ima po gradu, na Paliću, ali takvi objekti bez ostalih sadržaja veoma su skupi.

S. M.

KUPON
HRVATSKA RIJEČ
 BANJA KANJIŽA
 ZA BESPLATNI PRIJEVOZ

DSHV i Bus prijevoz »Beneš« Vas vode u Banju Kanjižu.
 Polazak ispred Doma DSHV-a u petak, 10. travnja 2009. godine u 14 sati, povratak u 19 sati.

Uvjet za besplatan prijevoz je Kupon iz posljednjeg broja »Hrvatske riječi«.

tel: 024 600-886
 fax: 024 753-186
 mail: busbenes@tippnet.rs

SAMO DVA TJEDNA NAKON TEKSTA U »HRVATSKOJ RIJEČI« SUBOTIČKA KALVARIJA DOBILA STRUJU

Obećanje ispunjeno prije očekivanja

Ono što godinama nije moglo biti riješeno, sad je urađeno gotovo preko noći

Mons. Bela Stantić

Nakon samo dva tjedna otkako je »Hrvatska riječ« upozorila na neodrživu situaciju da subotička Kalvarija nema struju, te tjedan dana poslije obećanja odgovornih u Direkciji za izgradnju Grada Subotice da će problem biti riješen, to se i dogodilo. I to puno prije obećanoga roka!

Do kapelice Žalosne Gospe električna je energija dovedena iz obli-

žnjeg parka, te se sada tu nalaze dva konektora. Na ovaj način privremeno je riješen problem nedostatka struje, pa je tako već protekloga vikenda, na Cvjetnicu, pobožnost križnoga puta vođena preko razgla-

Pitanje struje na Kalvariji pokušavalo se riješiti nekoliko godina unazad, no uvijek je sve ostalo na praznim obećanjima. Ovo je prvi veliki pomak, značajan za sve vjernike i tamošnjeg župnika mons. Belu Stantića.

»Dana 3. travnja 2009. godine u kapelici Žalosne Gospe na subotičkoj Kalvariji zasjalo je svjetlo!«, kaže mons. Bela Stantić. »Svjetlo ne samo od svijeća, kako je Kalvarija 130 godina obasjavana, već dvama električnim konektorima preko kojih ćemo za Veliki tjedan moći osvijetliti kapelicu i prostor oko nje, te ozvučiti cijelu Kalvariju za zajedničku pobožnost križnoga puta, kojeg smo imali na Cvjetnicu i koji će biti na Veliki petak. Sve je to skromno, ali je za ovaj trenutak doista jedino moguće«.

Iako je ovo samo privremeno rješenje, zahvaljujući dobroj volji i odgovornima u Direkciji za izgradnju Grada Subotice, napravljen je prvi korak.

Obećanje koje je u »Hrvatskoj riječi« u ime Direkcije za izgradnju dao Slavko Vujić, direktorov savjetnik za medije, bilo je da će struja biti priključena do svibnja ili lipnja, te da će se projekt rasvjete na Kalvariji uraditi ove godine kako bi sljedeće godine mogao ući u proračun. Da bi se neki projekt počeo provoditi, prvo se moraju obaviti administrativni poslovi, te se tada radi na osiguravanju sredstava. Nakon toga slijedi postupak javne nabave te izgradnja.

»Iako smo prvotni odgovor dobili da će Kalvarija sljedeće godine ući u proračun, nakon samo tri dana dobio sam telefonsku vijest iz Direkcije da će nam prikopčati struju i da s radovima počnu sutra (1. travnja). U petak, 3. travnja, struja je već bila uključena. Kakva radostna vijest za nas i vjernike koji su godinama trpjeli mrak i nemogućnost duhovnog doživljaja pobožno-

sti križnoga puta. Vrijedni ljudi iz 'Rasvjete' pod ravnanjem Józsefa Kovácsa to su i ostvarili, na čemu im zahvaljujem. Ovom prilikom zahvaljujem i lokalnoj samoupravi Grada Subotice i Direkciji za izgradnju Grada Subotice, osobito Slavku Vujiću, savjetniku direktora. Svjestan sam da je ovo znak dobre volje svih zainteresiranih, koji stoje u pozadini svega ovoga, pa im ovim putem srdačno zahvaljujem«, kaže mons. Bela Stantić.

O planovima vezanim za projekt rasvjete kapelice i cjelokupne Kalvarije, po riječima mons. Stantića, razgovarat će se nakon uskrasnih blagdana. Po sadašnjem planu Kalvarija bi kompletnu rasvjetu trebala dobiti sljedeće godine. No, ako je suditi po brzjoj intervenciji Direkcije za izgradnju Grada Subotice, rasvjeta će na Kalvariju možda stići i prije.

Ž. Vukov

Privremeno rješenje: konektori u kapelici

Obavijesti o radnom vremenu pošta za Uskrs

Za dane Uskrsa – 10., 11. i 13. travnja, osim pošte 24119 u Mega Rodiću i pošte na graničnom prijelazu, koje će raditi po uobičajenom radnom vremenu, ostale pošte u Subotici i na Paliću radit će po sljedećem rasporedu: pošte na Karađorđevoj cesti, Aleksandrovu, Malom Bajmoku, Zorki, Makovoj sedmici, Radijalcu, Keru, Prozivci i preko puta FB »Partizan« radit će do 12 sati, a pošta na Paliću do 13. Pošta kod Željezničkog kolodvora će 10. i 13. travnja raditi od 8 do 19 sati, a 11. travnja od 8 do 14. Pošta broj 1 u Prvomajskoj ulici će u petak i ponedjeljak raditi od 7 do 17 sati, a u subotu od 7 do 14 sati, dok će pošte u Policijskoj upravi, Gradskoj kući i u Sudu biti otvorene u petak i ponedjeljak do 12 sati.

Dežurstva zdravstvenih ustanova tijekom uskrasnih blagdana

Tijekom uskrasnih blagdana od petka, 10. travnja, do ponedjeljka, 13. travnja, nijedna ambulanta u gradu i okolici neće raditi. Dežurstvo će biti organizirano u postaji hitne medicinske pomoći 24 sata.

U subotu, 11. travnja, sve ambulate rade od 7 do 14 sati, a nakon toga dežurstvo je organizirano u postaji hitne medicinske pomoći.

Zdravstvene postaje u Bajmoku i Čantaviru bit će dežurne 24 sata. Tijekom svih dana praznika organizirano je dežurstvo u Dječjem dispanzeru, Đure Đakovića 14, od 8 do 20 sati. U vremenu od 20 do 8 sati idućeg dana, dežurstvo je u postaji hitne medicinske pomoći. Stomatološka služba će biti dežurna u zgradi Zubne poliklinike, na Trgu žrtava fašizma 16, u vremenu od 7 do 13 sati.

Predstojećeg vikenda nema predstava u Dječjem kazalištu

U Dječjem kazalištu u subotu i nedjelju, 11. i 12. travnja, neće biti predstava zbog uskrasnih blagdana.

»Čistoća« u petak odnosi, a u ponedjeljak ne odnosi kućno smeće

Javno komunalno poduzeće »Čistoća i zelenilo« će u petak, 10. travnja, redovito odnositi smeće iz kućanstava, dok u ponedjeljak, 13. travnja, neće obavljati tu uslugu.

Učenici iz OŠ »Ivan Milutinović« na smotri

»Nije ni nama daleko ako je srcu blizu«, naziv je smotre projekta internacionalnih dijaloga, koja je u Srijemskim Karlovcima održana od 3. do 5. travnja. Na toj su smotri sudjelovali predstavnici osam škola iz Vojvodine, u kojima se nastava izvodi na nekom od jezika nacionalnih manjina, među njima i dvije učenice Osnovne škole »Ivan Milutinović« iz Subotice: Sara Dulić (5. c) i Tina Vojnić Tunić (6. d), s mentoricom Jasnom Peić Gavran. Cilj projekta bio je afirmirati multikulturalizam i toleranciju, te prevladavati antagonizme.

Projekt je sadržavao literarne i likovne radionice na kojima su djeca prikazala svoje radove na svojim materinskim jezicima: hrvatskom, mađarskom, slovačkom, rumunjskom, rusinskom i romskom.

J. P. G.

Učitelj poziva đake

Svoju učiteljsku karijeru Zoltan Kujundžić je započeo u školi »Zlatni kraj« u Tavankutu prije više od 50 godina. Te 1951. godine Kujundžić je kao pripravnik vodio 3. i 4. razred s više od 40 učenika u školi koja se nalazila usred šume. U uzajamnoj želji da se ponovno okupe i susretnu, Zoltan Kujundžić, sada učitelj u umirovini, putem »Hrvatske riječi« uputio im je poziv i zakazao susret za 24. travnja u 15 sati u centralnoj školi »Matija Gubec«. Na ovaj susret pozvani su da se pridruže i bivši učenici 1. i 2. odjela, koje je vodio učitelj Stevan Bartološ u istoj školi. Učenici koji se prepoznaju na fotografijama mogu se javiti svom učitelju putem telefona 562-504 ili na adresu: Mihajla Radnića 6/2, Subotica.

Neka pojašnjenja i dopune članka Dražena Prčića »Između znanosti i umjetnosti«

1. U navedenom plakatu nije izravno navedena namjera pripojenja Banovini Hrvatskoj, iako se iz tekstova priređivačkog odbora, plakata, a osobito letka (ne spominje se u članku), koji je izdao Akcioni odbor nacionalnih, vitezkih i kulturnih društava u Somboru, to može zaključiti.
2. Velika grupacija iz Sombora nije doputovala u Suboticu jer je sabor zabranjen.
3. U Subotičkoj Danici – kalendaru za 1941. godinu, na str. 134 piše: Sabor bačkih i baranjskih Hrvata Mjeseca ožujka 1940. trebao se u Subotici održati sabor bačkih i baranjskih Hrvata. Sve je bilo spremno, gosti su se već javili. Odziv je bio silan. U zadnji čas uslijedila je zabrana i sabor je bio odložen za ne zna se kada. Troškove oko pripremanja sabora je Vlada nadoknadila.

S poštovanjem Đuro Lončar

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Konačno presječena vrpca:
Nikola Buljovčić, dugogodišnji član DSHV-a

POSLIJE PET GODINA POKUŠAJA

Otvorene prostorije MO DSHV-a u Tavankutu

Otvorenje prostorija pridonijet će boljem radu i aktivnostima mjesne organizacije DSHV-a

U Tavankutu su u prošli petak, 3. travnja, svečano otvorene prostorije tamošnje mjesne organizacije Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini. Čast da presiječe vrpce imao je dugogodišnji član stranke Nikola Buljovčić, koji je uz mlade odjevene u bunjevačku narodnu nošnju zapravo simbolizirao jaka uporišta DSHV-a u Tavankutu, koji okuplja različite generacije oko istoga cilja, a to je očuvanje nacionalnog identiteta Hrvata na ovim prostorima.

Uoči otvorenja prostorija stranke u Tavankutu održan je sastanak, kojemu su bili nazočni: predsjednik DSHV-a Petar Kuntić, dogradonačelnik Subotice Pero Horvacki, dopredsjednici stranke Dujo Runje, Josip Gabrić i Mata Matarić, predsjednik HNV-a Branko Horvat, kao i brojni gosti, članovi DSHV-a iz Subotice, Sonte, Bačkog Brijega, Bačkog Monoštora i Vajske. Tom je prigodom Petar Kuntić ocijenio važnost postojanja prostorija u kojima će se moći provoditi brojne aktivnosti.

»U proteklih pet godina pokušavali smo od lokalnih vlasti dobiti ove prostorije na korištenje, ali smo tek sada, zahvaljujući gradonačelniku Saši Vučiniću, uspjeli to i ostvariti. Prostorije treba još dodatno preurediti i one će sigurno pridonijeti još boljem radu i aktivnostima mjesne organizacije DSHV-a u Tavankutu«, rekao je Kuntić.

U svom govoru Kuntić se također osvrnuo i na protekla značajna događanja, kada je u pitanju hrvatska manjinska zajednica. Naime, on je

istaknuo poruku hrvatskog premijera Ive Sanadera, koji je prilikom nedavnog službenog posjeta Beogradu rekao da mora postojati veća sloga među pripadnicima hrvatskog življa u Srbiji, te da je DSHV dobro postupio ušavši u koaliciju s DS-om. Na taj način, rekao je Kuntić, Hrvati su nakon 18 godina napokon dio vlasti na svim razinama, što pridonosi većem stupnju ostvarenja njihovih prava, poglavito u području službene uporabe materinjeg jezika, školstva, kulture, a otvorenje ovih prostorija također je dio toga.

Kuntić je naveo i kako je značajan pomak učinjen u Narodnoj skupštini Republike Srbije, gdje je 2. travnja оформljena Grupa prijatelja Hrvatske, kojoj je pristupilo, za sada, 18 zastupnika Skupštine.

Na sastanku je također istaknuto kako je prva mjesna organizacija Mladeži DSHV-a osnovana upravo u Tavankutu. Kako je došlo do promjene u njezinu vodstvu, ovom je prigodom umjesto dosadašnje predsjednice Mladeži Ivane Bošnjak, za novu predsjednicu imenovana Tamara Dulić, a za dopredsjednicu Anđela Horvat.

Predsjednik mjesnog odbora DSHV-a u Tavankutu Josip Petreš rekao je kako je ovo, nakon više desetljeća, važan dan za stranku, ali i za Tavankut i cijelu hrvatsku zajednicu.

»Ponosni smo što ćemo se imati gdje okupljati i održavati hrvatstvo. Prostorije smo dobili kao zastupnička grupa, ali ih nećemo koristiti samo za sastanke, već i za različite aktivnosti mladih članova, te članova HKPD 'Matija Gubec', i tako raditi i na promicanju kulture i umjetnosti«, rekao je Petreš i dodao, da se u sljedećem razdoblju u Tavankutu planira osnovati i mjesna organizacija Forum žena DSHV-a.

Marija Matković

Završeni izbori za Savjet Mjesne zajednice Stanišić Pobjeda koalicije DS-SVM

STANIŠIĆ – Na izborima za Savjet Mjesne zajednice Stanišić, koji su održani 5. travnja, pobijedila je koalicija Demokratske stranke i Saveza vojvođanskih Madara.

U izbornoj jedinici broj 1 najviše glasova dobila je neovisna kandidatkinja Dragana Đapić (174), zatim Suzana Vranković (132) i Petar Krstanović (153) ispred DS-SVM. U izbornoj jedinici broj 2 najviše glasova dobili su Etelka Pektar (156), Goran Šunić (126) i Marija Baljkas (126) ispred DS-SVM. Na izbornoj jedinici broj 3 izbori se ponavljaju, ali bez obzira na njihov ishod krajnji rezultat neće biti promijenjen.

Na biračka mjesta izašlo je nešto preko 500 ljudi, što je gotovo 50 posto upisanih birača, što je više nego dvostruko u odnosu na izlaznost prošli put, kada je izlaznost bila 22 posto.

Kandidat DSHV-a Mladen Šalov kandidirao se samostalno u izbornoj jedinici broj 2 i dobio je 69 glasova.

S. T.

U Sonti konstituiran novi saziv Savjeta Mjesne zajednice Igor Jakšić izabran za predsjednika

SONTA – Novoizabrani Savjet MZ Sonta konstituiran je 6. travnja. Uz prigovor lidera sončanskih socijalista Tomislava Siladija na status člana DSHV-a Marka Siladeva, formirano je verifikacijsko povjerenstvo utvrdilo kako su verifikacije za svih 15 članova potvrđene od strane Općinskog izbornog povjerenstva. Na dužnost su izabrani: Igor Jakšić za predsjednika, Andrija Adin za dopredsjednika i Renata Kuruc za tajnicu.

I. A.

Nemili događaj u Somboru

Prijeporne informacije

Pokrajinski ombudsman Petar Teofilović najoštrije je osudio napade na pripadnike mađarske manjinske zajednice u Temerinu i Somboru * Gradonačelnika Jovića veoma iznenadilo objavljivanje paušalnih izjava

Dušan Jović

Pokrajinski ombudsman *Petar Teofilović* najoštrije je osudio napade na pripadnike mađarske manjinske zajednice u Temerinu i Somboru. Prema navodima medija, kao i navodima pojedina i nevladinih udruga koji su

se ovim povodom obratili instituciji Pokrajinskog ombudsmana, u oba slučaja se radi o skupini mlađih osoba koje su se žrtvama napada koje pripadaju mađarskoj manjinskoj zajednici obraćali na srpskom jeziku.

Ovo priopćenje bilo je povodom konferencije za medije koju je prošloga tjedna organizirao gradonačelnik Sombora *Dušan Jović*. On je rekao kako je ovo priča koja se na vrlo ružan način plasira u javnost, kada se tuča srednjoškolaca predstavlja kao međunarodni sukob. O ovom slučaju je Jović saznao iz medija, te se odmah službeno obratio somborskom SUP-u. U izjavi koju je potpisao načelnik somborskog SUP-a *Saša Dmitrašinović*, između ostalog se navodi da je 17. ožujka ove godine dežurnu službu policije kontaktiralo osoblje Hitne kirurške službe somborske bolnice gdje je smještena žrtva napada, učenik Srednje tehničke škole u Somboru, koji je zadobio teške tjelesne ozljede od strane nepoznate osobe. Intenzivnim operativnim radom je

utvrđeno kako je ovom događaju prethodio sukob koji se dogodio dan prije u autobusu kojim su se učenici vraćali kući. Izvršenom kriminalističkom obradom ovaj nemili događaj je potpuno rasvijetljen i podnesena je kaznena prijava okružnom javnom tužitelju zbog teške tjelesne ozljede. Da nema elemenata nekog drugog kaznenog djela potvrdili su i razgovori sa žrtvom napada, svjedokom i naknadnim provjerama koje su obavljene u Srednjoj tehničkoj školi u Somboru.

Gradonačelnika Jovića je, prema vlastitom kazivanju, »veoma iznenadilo da se u javnost daju takve paušalne izjave na osnovi neutvrđenih informacija«.

»Ako je Pokrajinski ombudsman došao do tih informacija, logično je da ih treba provjeriti kod mjerodavnih službi«, rekao je Dušan Jović. »Ovo nema nikakvog smisla i ovo doista nikome ne treba. Nažalost, svakodnevno se događaju sukobi u školi, a od jedne banalne stvari praviti nešto što bi izazivalo netrpeljivost ispod je svake razine.« On je

Petar Teofilović

dodao kako neće dopustiti da se u Somboru ponovi priča o razbijanju pekarnica od prije nešto više od godinu dana.

Zlatko Gorjanac

Sončani vjerni tradiciji

Uskrsni koncert »Šokadije«

SONTA – Kulturno-prosvjetna zajednica Hrvata »Šokadija« priredit će tradicionalni Uskrsni koncert u crkvi sv. Lovre u Sonti. Početak koncerta, uz prigodan recital, zakazan je za sam dan Uskrsa, u nedjelju 12. travnja, u 9:30, odnosno pola sata prije početka velike uskrsnje mise.

I. A.

U Vajskoj na dan Uskrsa

Uskršnja izložba u »Dukatu«

VAJSKA – Na sam dan Uskrsa, u nedjelju 19. travnja, HKUPD »Dukat« tradicionalno organizira uskršnju izložbu šarenih jaja, ručnih radova te kolača koji su se pekli za Uskrs i raznih ručnih radova. Uz članove »Dukata« ovu izložbu će pripremiti i MKUD i udruga žena »Suncokret« iz Vajske.

P. P.

Agencija za privatizaciju raskinula ugovor o prodaji

Otkazan štrajk u »Mladom borcu«

SONTA – Štrajk uposlenika sončanskog Dioničkog društva »Mladi borac«, zakazan za 1. travnja, otkazan je, a Agencija za privatizaciju Republike Srbije raskinula je ugovor o prodaji ovoga poduzeća *Miletu Jerkoviću*. Nezadovoljni djelatnici, kojih je trenutačno 35, posljednju plaću primili su za prosinac 2008. godine, a u svojim štrajkačkim zahtjevima naglasili su isplatu plaća za siječanj i veljaču 2009. godine, provođenje odredaba kolektivnog ugovora, koji su potpisali s poslodavcem AD, nabavu HTZ opreme, a kao najbitniji, istaknuta je nabava goriva i repromaterijala, potrebnih za osiguranje kontinuiteta proizvodnje.

Podsjetimo, nakon neuspjele prve aukcije, »Mladi borac« je na drugoj, održanoj u rujnu 2006. godine, kupio Mile Jerković za 32 milijuna dinara, iako je početna cijena bila 4.561.000 dinara. Kako Jerković nije ispunio preuzete obveze, Agencija je predmetni ugovor raskinula. Djelatnicima sada predstoje razgovori s lokalnom upravom i mjerodavnim tijelima glede budućnosti poduzeća.

I. A.

HRVATSKO-BUNJEVAČKO KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO »LEMEŠ« IZ SVETOZARA MILETIĆA

Entuzijazam jedina vodilja

Društvo nema svoje prostorije, financiraju se sredstvima Općine, a darivaju ih i donatori

Lemešani u gostima u Somboru

Vrijeme u kojem živimo ljude baca na kušnje, stare se vrijednosti gube, zakinuti su obitelji i tradicija. Kao prioritet nametnuta je bitka za golu egzistenciju, stoga se svaki put iznova iznenadimo i oduševimo kad nađemo na ljude koji ne žale odvojiti vremena i novca za čuvanje svojega podrijetla i običaja.

Povijest i aktivnosti društva

U razgovoru s predsjednicom KUD-a u Svetozaru Miletiću *Marijom Bagi* upoznali smo aktivnosti i povijest te udruge. Društvo je osnovano 1986. godine kao KUD »Bratstvo-jedinstvo«. Članstvo mu je promijenilo ime u Hrvatsko-bunjevačko kulturno-umjetničko društvo »Lemeš« 2002. godine. Četiri godine trajale su zavrzlake dok se udruga uspjela službeno preregistrirati. Predznak hrvatsko-bunjevačko izabran je kako

bi se očuvala brojnost. Društvo danas broji 134 člana koji djeluju u četiri sekcije.

Folklorna sekcija ima tri starosne skupine: dječju, pod vodstvom *Tamare Brkić*, omladinsku, pod vodstvom *Marije Tošaki*, a veterani djeluju samostalno. Članovi nose nošnje udruge i privatne (stare i preko 100 godina, napravljene od jonske svile). Folklor redovito sudjeluje na općinskim natjecanjima.

Dramska sekcija broji 25 članova. Prošle su godine postavili predstavu »U gostima«, autora *Stipana Bunjevčeva* i *Marije Pravdić*. S ovom predstavom su nastupali u mnogim mjestima: Sonta, Sombor, Bački Monoštor, Ljutovo, Čepinskim Martincima...

Pjevačka sekcija broji 12 članova, njeguju starogradske i bunjevačke pjesme, a izvode i crkve-

no pučko marijansko pjevanje. Sudjelovali su na Trojnom susretu u Bezdanu, kao i na Đakovačkim vezovima i u Topolju u Hrvatskoj.

Etno-običajna sekcija bavi se očuvanjem starina, nošnji, običaja i pjesništvom. Pretežno se članice

Nedostatnost

Društvo nema svoje prostorije, već se koristi prostorijama Doma kulture, koje dijele s mađarskim KUD-om. Financiraju se sredstvima Općine, sudjeluju na raznim natjecanjima, darivaju ih donatori. Ističu kako bi im trebala stanovita pomoć u pisanju projekata, a sredstava »normalno« uvijek nedostaje.

bave ručnim radovima. Sudjelovale su na Liri naivi i u Hrvatskoj čitaonici. Tako su *Tamara Brkić* i *Marija Kovačić* osvojile nagradno putovanje u Osijek.

Najbitnije manifestacije

Najbitnije manifestacije društva su: Marijin bal 2. veljače i Blagoslov mladog žita na Svetog Marka, 25. travnja. Tada se održava sveta misa i godišnji koncert (na ovaj je datum i promijenjeno ime udruge). Neizostavna je i Dužijanca, koja je u trećoj nedjelji srpnja. Ove će godine biti održana deseta, jubilar-na Dužijanca. Planira se ove godine okupiti sve bandaše i bandašice od proteklih godina. Prvi put ove godine bit će upriličeno i Bandašičino kolo – druženje za mlade. Krune od slame se svake godine nose na Dužijancu u Suboticu. Organizira se i božićni koncert, a za Uskrs njeguje se i stari običaj polivanja.

Društvo nema svoje prostorije, već se koristi prostorijama Doma kulture, koje dijele s mađarskim KUD-om. Financiraju se sredstvima Općine, sudjeluju na raznim natjecanjima, darivaju ih donatori. Ističu kako bi im trebala stanovita pomoć u pisanju projekata, a sredstava »normalno« uvijek nedostaje. Možemo samo poželjeti da se plodan rad društva iz Svetozara Miletića nastavi i čestitati im na do sada učinjenom...

Savo Tadić

Pripreme za organizaciju Europskog nogometnog prvenstva Hrvata izvan Hrvatske

Velika očekivanja Hrvata iz Vojvodine

U Zagrebu je prošlog utorka u Kući hrvatskog nogometa održana sjednica Povjerenstva za organizaciju Europskog natjecanja klubova hrvatskih nacionalnih manjina. Kao predstavnik hrvatske nacionalne manjine iz Republike Srbije sjednici je prisustvovao *Petar Kuntić*, koji ujedno obnaša i dužnost predsjednika europskih autohtonih hrvatskih manjinskih skupina. Povod održavanja ove sjednice Povjerenstva je organizacija Europskog prvenstva hrvatskih autohtonih manjinskih skupina, koje će biti održano od 19. do 21. lipnja ove godine u Splitu, a pobjednik

tog natjecanja automatizmom postaje i sudionikom Svjetskog prvenstva svih hrvatskih klubova izvan Hrvatske.

Reprezentacija vojvodanskih Hrvata na prošlom je Europskom prvenstvu održanom prije četiri godine, također u Splitu, osvojila treće mjesto, a budući da za ovo natjecanje vlada veliki interes i da su se, osim Subotice, ovog puta u reprezentaciju uključili i hrvatski nogometaši iz Srijema i Novog Sada, povećala su se očekivanja za visoki plasman na prvenstvu.

Z. Ž.

Sa sjednice u Zagrebu

Voditeljica kluba
Klara Šolaja-Karas

U Somboru osnovan klub ljubitelja biljaka

Za sreću veću

Želja članova kluba je da u ovoj oskudici članovi obvezno, putem besplatne razmjene, dobiju po neku novu biljku. Svatko će odvojiti ponešto iz svog vrta i razmijeniti za novi cvijet, a to će se upriličiti više puta godišnje

i izložba uskršnjih jaja – pisanica. Raznolikost boja, stilova i tehnika nikoga nije mogla ostaviti ravnodušnim.

Želja je da u ovoj oskudici članovi obvezno, putem besplatne razmjene, dobiju poneku novu biljku. Svatko će odvojiti ponešto iz svog vrta i razmijeniti za novi

cvijet, a to će se upriličiti više puta godišnje. Klub »Za sreću veću« na jesen će organizirati i izložbu fotografija vrtova. Kako bi se ovaj rad na neki način vrednovao organizirat će se male ekskurzije, odnosno jednodnevna putovanja na izložbe i sajmove hortikulture. U planu kluba je posjetiti međunarodni sajam cvijeća u Osijeku, koji će biti održan u svibnju, te odlazak na međunarodni sajam cvijeća u Novom Sadu u listopadu.

Klara Šolaja-Karas nam je rekla i kako je nastao naziv ovog kluba: »Pri traženju odgovarajućeg naziva krenula sam od pitanja što je ono što ljude najviše muči. Svi imamo određene tegobe, netko veće, a netko manje i kad bismo se pitali što je pojam sreće, rekli bismo kako je sreća dio sekunde, dio trenutka, kao što je to i rađanje djeteta. Želim

da svi iz rječnika izbacimo depresiju, tugu i nesreću, otuda i naziv kluba«.

Uime Ekološke udruge građana Sombora klub je pozdravio i podržao *Aleksandar Radišić*, koji je naglasio kako je osnivanje ovog kluba pravi potez, jer je nešto ova-

rekao *Aleksandar Radišić*, u našem gradu sve što je dobro brzo zamre, ili traje dok ima tko vidjeti.

Klub su svojom nazočnošću podržali i predstavnici Udruge žena zlatne ruke »Somborke« *Katarina Dmitruk* i slikarica *Cecilija Miler*. Nakon predstavljanja i osnivanja

Prošloga je petka pri HKUD-u »Vladimir Nazor« iz Sombora osnovan klub ljubitelja biljaka »Za sreću veću«.

»Oduvijek sam imala želju osnovati klub ljubitelja biljaka«, kaže *Klara Šolaja-Karas*, voditeljica kluba. »Niti jedno cvijeće nije posvađalo žene, već ih je zbližilo, a neke druge stvari donesu ono što ne treba. Dobar odziv žena na neki mi je način podrška i očekujem da će naš rad biti uspješan, bogat i raznovrstan, a zajedničkim ćemo idejama naš rad proširiti u više segmenata. Napraviti ćemo telefonski imenik koji će imati rubriku napomena, gdje će postojati specifičnost svake osobe ovog kluba, jer svaka od nas ima svoje želje i ideje«.

Osim lijepih zelenih biljaka koje su donesene na razmjenu, kako bi svatko obogatio svoj vrt s ponekim novim cvjetom, upriličena je

Cvijeće zbližava: s osnivanjem kluba u Somboru

kvo odavno nedostajalo Somboru. U ovom gradu je postojalo povjerenstvo za ocjenjivanje uređenja prostora oko zgrada i za ocjenjivanje uređenih vrtova. Ali, kako je

kluba prisutni su pogledali uskrсну izložbu koja je bila kupoprodajnog karaktera.

Zlatko Gorjanac

Djeca iz Vajske na Zonskoj smotri folklor

Pohvale za odličan nastup

ČELAREVO – Među ukupno 1100 djece, sudionika Zonske smotre dječjeg folklor održane u prošlu subotu u Čelarevu, bili su i članovi dječjeg folklornog odjela HKUPD-a »Dukata« iz Vajske. Na smotri su nastupila djeca iz: Bačke Palanke, Bača, Bačkog Petrovca i Odžaka. Djeca iz »Dukata« dobila su pohvale za nošnje, koreografije, pjevanje i izvođenje tamburaške glazbe.

Vrijedno je spomenuti kako su i djeca bila oduševljena. *Teodora Filipović* iz Bodana je izjavila: »Ovo mi je prvi javni nastup i drago mi je što sam se priključila ovom KUD-u, jer su mi tu mnoge prijateljice, a nadam se da će i ubuduće biti nastupa i putovanja«.

P. P.

Godišnja skupština vatrogasaca

Monoštorci – dobri domaćini

BAČKI MONOŠTOR – Uz nazočnost velikog broja gostiju, u Vatrogasnom je domu u Bačkom Monošturu, u subotu 4. travnja održana godišnja skupština monoštorskih vatrogasaca. Osim predstavnika DVD-a iz sela i grada Sombora, došli su i predstavnici društava iz Hrvatske – Ivanske i Belog Manastira.

Predsjednik monoštorskog DVD-a *Stipan Benić* u izvještaju o radu istaknuo je uspješno sudjelovanje pionirske ekipe na međunarodnom omladinskom vatrogasnom kampu u Belom Manastiru.

A. Đ.

TRADICIONALNA MANIFESTACIJA U OSIJEKU

Jaja šarana bojama grada

Lijep proljetni dan, kakav zna osvanuti na Cvjetnu subotu, izmamio je na središnji gradski trg dr. Ante Starčevića u Osijeku više od dvije tisuće ljubitelja tradicijske baštine, jer deseti put zaredom Grad organizira manifestaciju »Šarana jaja bojama grada« i »Cvjetni korzo«.

I sudionika je bilo više od tisuće, pa je proljeće na najljepši način najavilo skori dolazak najvećeg kršćanskog i katoličkog blagdana – Uskrsa.

RASKOŠ I BOGATSTVO OBIČAJA

Na 53 ukusno urešena štanda predstavile su se 33 udruge pokazujući svu raskoš i bogatstvo uskršnjih običaja i tako sve od 8 do 12 sati, a onda je nastupila rijeka mališana iz tridesetak osječkih osnovnih škola i dječjih vrtića u prelijepom cvjetnom korzu predvođeni limenom glazbom, a dječja mašta i umijeće teta i roditelja donijelo je na gradski trg bezbroj ljubica, gerbera, tratinčica, narcisa, jaglaca i drugoga cvijeca u svim duginim bojama.

Usporedo s predstavljanjem uskršnjih običaja na okićenim štandovima tekao je prigodan program na pozornici, a brojnim su se Osječanima predstavili tamburaši Šokačke grane, dječja folklorna skupina »Klasje« iz Višnjevca, folklorna skupina dječjeg vrtića u Josipovcu, mađarski KUD »Nepkör«, folklorna skupina makedonskog KUD-a »Braća Miladinovci« – »Mali tanec«, KUD »Sveti Sava« iz Tenja, Matica slovačka i folklorna skupina »Franjo Strapač« iz Markovca Našičkog, te dječja skupina Zavičajne udruge »Gibarac«.

NAGRADE

Prosudbeno je povjerenstvo doista imala tešku zadaću, no prvu je nagradu dodijelilo KUD-u »Josip Čoklić« iz Rakitovice kod Donjeg Miholjca, koji su u Osijek donijeli autohtoni duh korizme, a pohvaljeni su još Šokačka grana, Zavičajna udruga Gibarac za brojnost na svim dosadašnjim manifestacijama na trgu, Podolje, koje je svoj štand uredilo na doista originalan način,

a prvi put je na ovoj manifestaciji u Osijeku i Dječji vrtić »Bubamara«, čiji su polaznici cijelo prijedodnevno temperama i vodenim bojicama šarali jaje veliko koliko i oni sami. Što se pisanica tiče, za najljepše šarano jaje proglašeno je jaje opleteno žicom Matice slovačke iz Osijeka, mada su priznali – ove je subote na osječkom trgu bilo barem tisuću šaranih jaja koja također zaslužuju priznanje.

Andelka Dunda, tajnica Matice slovačke, obradovana je priznanjem, tim prije što je sama ukasila nagradeno s četiri metra bakrene žice. Naravno, to nije pisanica, već kraslica, a tehnika koja je ovdje nagradena je drotovanje. Svake godine prije Uskrsa imaju radionice, pa su tako i ove korizme imali dvije, a na svakoj je bilo po dvadesetak sudionika. Tehnika je zahtjevna, radi se u tri do četiri boda i sve se radi stojeći. I *Nikola Sklizović*, predsjednik KUD-a »Josip Čoklić« iz Rakitovice, zadovoljan je, pa i iznenađen priznanjem, jer prvi su put na manifestaciji u Osijeku i odmah prvi.

GIBARČANI

Zavičajna udruga Gibarac sudionik je svih dosadašnjih manifestacija, pohvalila se gibaračka učiteljica i članica upravnog odbora udruge *Marija Martinović*. Ovogodišnji projekt udruge nosi naziv »Djeca su ukras svijeta«, pa stoga ova djeca i nastupaju danas, a svi su odreda rođeni u Hrvatskoj, mada ih od milja zovu Gibarčanima, jer tamo su im rođeni roditelji, djedovi i bake. Šokačka je grana već petu godinu na ovoj manifestaciji i uvijek ponudi nešto novo, rekla je *Ana Muhar*, Šokica iz Levanjske Varoši, pa je ove godine Mija iz Sikirevaca donio na trg prave male žive piliće.

A onda je od drevne osječke Tvrde i Trga Presvetog Trojstva nadošla rijeka osječke mladosti nazvana Cvjetni korzo u svim duginim bojama, a dječja graja i pjesma dugo se orila secesijskim ulicama osječkim i mamila pljesak posjetitelja i slučajnih prolaznika, koji su hitali na subotnji ručak.

Slavko Žebić

Zavičajna udruga Gibarac sudionik je svih dosadašnjih manifestacija

Izložba uskrsnih jaja – pisanica u Zagrebu, u organizaciji Društva vojvodanskih i podunavskih Hrvata

U susret Uskrsu

Na izložbi su sudjelovali i subotički umjetnici: Ivana Dulić, Stjepan Raletić, Kata Sekulić, Josipa Križanović, Zinka Dulić i Ana Vukov, kao i studenti etnologije s Filozofskog fakulteta u Zagrebu

Ivana Dulić,
voditeljica uskrsnih
slamarskih
radionica
u Zagrebu

U sklopu obilježavanja najvećeg kršćanskog blagdana Uskrsa, Društvo vojvodanskih i podunavskih Hrvata organiziralo je u Zagrebu izložbu i sajam uskrsnih jaja – pisanica pod nazivom »U susret Uskrsu«. Od 30. ožujka do 3. travnja, osim izložbe organizirane su i svakodnevne slamarske radionice na kojima je prezentirana izrada slika i predmeta od slame, autentične naivne umjetnosti u tehnici slame ponikloj na sjeveru Bačke, u sastavu narodne umjetno-

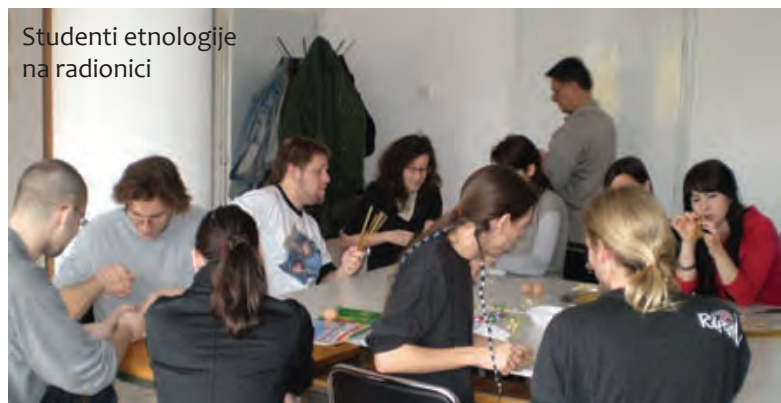
sti bunjevačkih Hrvata. Slamarske radionice vodila je *Ivana Dulić*, članica sekcije RIS (ruke i slama) udruge »Art - etnos« iz Subotice, a osim mnogobrojnih Zagrepčana, koji su s oduševljenjem pratili nastajanje radova ove raskošne umjetnosti satkane od slame, aktivni sudionici ovih cjelodnevnih slamarskih demonstracija bili su i studenti etnologije s Filozofskog fakulteta u Zagrebu, predvođeni doc. dr. *Milanom Černelić*.

Izložbu i sajam uskrsnih jaja u

tehnici slame otvorio je predsjednik Društva vojvodanskih i podunavskih Hrvata *Zvonimir Cvijin*, ustvrdivši tom prigodom kako je početak pojave kreativnog posezanja za slamom i vlatima žita, kao sredstva za oblikovno izražavanje vezano uz tradicionalne žetvene običaje bunjevačkih Hrvata »Dužijance«, dok se taj pučki kreativni čin, koji traje već stoljećima, manifestirao pletenjem predmeta od slame i to prvenstveno ukrasnih, kao što su – prstenje, cvjetići, buketići zvani »perlice«, kandila i slično.

kao posebno važnu godinu izdvojila 1960. kada su u povodu smrti kardinala *Alojzija Stepinca*, a na poticaj župnika iz Đurđina mr. *Lazara Krmpotića*, dvije pletilje iz Starog Žednika, *Ana i Teza Milodanović*, izradile grb preminulog kardinala čime je prikazan svježiji, skulptur-ski pristup slami kao likovnom materijalu.

Osim Ivane Dulić, kao gosti »Art – etnosa« na zagrebačkoj izložbi »U susret Uskrsu« sudjelovali su i subotički umjetnici: *Stjepan Raletić* (brušena jaja), *Kata Sekulić* (oslikana jaja), *Josipa Križanović* (jaja u bijelom vezu), *Zinka Dulić* (crtana jaja) i *Ana Vukov* (etno-jaja u slami i lukovini), što je nedvojbeno ovoj izložbi dalo dodatnu umjetničku težinu te kroz petodnevno »sla-

Studenti etnologije
na radionici

Povijesnu šetnju kroz slamarsku umjetnost bunjevačkih Hrvata nastavila je *Marija Zaić-Kubatović*, dopredsjednica Društva vojvodanskih i podunavskih Hrvata, koja je

marsko« druženje pokazalo glavnom gradu Hrvatske svu raskoš ove autohtone pučke umjetnosti Hrvata sa sjevera Bačke.

Zlatko Žužić

Dar Koprivničko-križevačke županije Vladi Republike Hrvatske

VELIKO USKRSNO JAJE NA TRGU SV. MARKA

Tradicionalni hrvatski uskrsni običaj je bojanje uskrsnih jaja – pisanica i njihovo međusobno darivanje. Ovaj kršćanski običaj datira od davnina zahvaljujući činjenici što na proljeće perad počinje nesti jaja, koja u sebi skrivaju životnu snagu, a rođenje malog pileta iz jajeta simbolizira izlazak Isusa Krista iz groba, uskrsnuće i život vječni.

U povodu ovog najvećeg kršćanskog blagdana i nedavnog završetka restauratorskih radova na potpunoj obnovi crkve sv. Marka Evangelista, jednog od

zaštitnih znakova glavnog grada Hrvatske i 800 godina starog spo-

menika zagrebačke arhitekture, Koprivničko – križevačka župa-

nija darovala je Vladi Republike Hrvatske veliko uskrsno jaje, simbol prijateljstva, ljubavi i radosti Uskrsa. Jaje je izloženo na Trgu sv. Marka na Gornjem gradu, između zgrada Vlade Republike Hrvatske, Hrvatskog sabora i crkve sv. Marka, a u maniri naive oslikali su ga članovi Udruge hlebinskih slikara i kipara: *Radmila Bošnjak – Kolarek, Ljerka Tropšček, Tomislav Grabar, Josip Gregurić, Radovan Grgec, Zlatko i Željko Kolarek, Branko Matina, Stjepan Pongrac i Zlatko Štrfiček*.

Z. Ž.

Srijemska Mitrovica, grad bogate povijesti i tradicije

Glavni oslonac hrvatske

Već u drugoj polovici 19. stoljeća Hrvati u ovome gradu osnivaju

Još od antičkih vremena pa do danas, Srijemska je Mitrovica nositelj velike kulturne tradicije na ovdašnjim prostorima. Kroz mnoga stoljeća ovaj je grad predstavljao jedan od najvažnijih stupova hrvatske kulture na panonskom prostoru. Hrvatska kulturna baština (pjesme, plesovi, nošnje, književnost) oduvijek je bila glavni oslonac hrvatskom narodu u očuvanju svog nacionalnog identiteta. Nakon hrvatskog narodnog preporoda (polovica 19. stoljeća) hrvatska kulturna baština, koja je do tada djelovala u prilično zatvorenim krugovima, počinje s javnim djelovanjem u obliku hrvatskih kulturnih društava. U drugoj polovici 19. stoljeća Hrvati osnivaju sve veći broj kuturnih organizacija s nacionalnim predznakom.

Najstarije hrvatsko kulturno društvo je Hrvatsko pjevačko društvo »Nada«, utemeljeno 1886. godine. Osnivač društva i prvi predsjednik bio je poznati mitrovački župnik i arheolog *Pavao Miler*, dok su u vodstvu bili ugledni Hrvati – Mitrovčani: *Gamiršek*, *Wolf*, *Payer*, *Dogan*, *Woller*.

Ubrzo HPD »Nada« svoj repertoar proširuje i na kazališne predstave, koje su bile besplatne za seljake.

Svoj nacionalni karakter iskazivalo je hrvatskim pjesmama i predstavama o smrti *Zrinskog* i *Frankopana*, kao i proslavom 100. obljetnice rođenja *Vatroslava Lisinskog*.

PRIKUPLJANJE NOVCA ZA IZGRADNJU HRVATSKOG DOMA

Godine 1923. na godišnjoj skupštini donosi se odluka da 30 posto sredstava od svake javne priredbe ide za izgradnju Hrvatskog doma. Te godine od istaknutih Hrvata prilaze Društvu *Ivan Lončarević* i *Petar*

Gvozdić. HPD »Nada« je brojalo oko 200 članova i dalo je ogroman doprinos hrvatskoj kulturi u Srijemskoj Mitrovici. Društvo je ukinuto 1945. godine.

Drugo pjevačko društvo u Mitrovici bilo je Hrvatsko ratarsko i prosvjetno društvo »Tomislav«. Ova je udruga osnovana 1910. U svom radu bila je povezana s naukom braće Radić. HRPD »Tomislav« djeluje kao i ostala društva do kraja Drugog svjetskog rata, kada je nasilno ukinuto. Društvo je osnovao *Ante Cimaš* u suradnji s *Grgom Perkovićem*, *Stipanom Mandićem*,

Dukom Španovićem, *Đurom Valokom*, *Stipom Španovićem*, *Nikolom Pismestrovićem* i *Mitrom Lovrićem*. Svoju orijentiranost prema hrvatskom seljaku, osim suradnje s HSS-om, iskazuje i u uskoj povezanosti s Hrvatskom seljačkom zadrugom.

Najmlađe hrvatsko pjevačko društvo u Mitrovici bila je »Hrvatska omladina«, osnovana 1920. godine. Nažalost, samo godinu dana nakon osnivanja priminuo je osnivač i predsjednik Društva *Rudolf Horvatić*, a na njegovo mjesto dolazi dotadašnji potpredsjednik

SRIJEMSKA MITROVICA, sokolske faufare 1926.

SRIJEMSKA MITROVICA, Hrvatska omladina

10. travnja 2009.

kulture u Srijemu

organizacije kulture s nacionalnim predznakom

Ivan Matijašić. Hrvatska omladina je prvi put skupa istupila s ostalim hrvatskim društvima 5. lipnja 1921. godine, prilikom proslave 300. godišnjice rođenja Petra Zrinskog. Društvena pravila protumačena 1922. utvrđuju smjer društva: širiti i unaprijediti hrvatsku glazbenu umjetnost; općenito njegovati slavensku pjesmu i glazbu; naobražavati članstvo uzornim predavanjem i čitanjem korisnih knjiga.

SADAŠNJE DJELOVANJE HKUD-A »SRIJEM«

Društvo je također bilo u obvezi pomagati siromašnim članovima i učenicima s 25 posto prihoda od svake zabave. Svoju najveću svečanost »Hrvatska omladina« je doživjela 6. rujna 1924. prilikom posvete svoje zastave. Zastava je bila u narodnim bojama (crveno-bijelo-plavo), s jedne strane zastave nalazila se lira s tamburom i otvorena knjiga na kojoj je ispisan stih *Antuna Nemčića*:

»Prošteno je zulumčaru
prošteno je ubojici
prošteno je svima, svima
samo nije izdajici«

Ispod lire bilo je ispisan: »Navik on živi, ki zgine pošteno«, zatim nekoliko nota »Lijepe naše«. Posvete zastave prisustvovala su hrvatska društva iz Splita, Đakova, Županje, Zemuna i Iloka, kao i mladež Starčevićeve Stranke prava iz Zagreba. U prosincu 1933. godine na zajedničkoj sjednici »Hrvatske omladine« i HPD-a »Nada« odlučeno je da ta dva društva stupaju u društvenu i radnu zajednicu, a da ne gube svoju samostalnost. Svako će društvo zadržati svoj odbor i samostalno ga na svojim skupštinama birati.

Osim pjevačkih društava, u Mitrovici su postojale: Hrvatska čitaonica (osnovana 1880.), Hrvatska građanska i obrtna čitaonica (osnovana 1886.) i Hrvatski sokol (osnovan 1905.). Sva ova društva odvajala su dio prihoda za izgradnju Hrvatskog doma, koji je izgrađen 1928. godine od priloga društava i građana. Nažalost, nakon Drugog svjetskog rata i dolaska komunističkog režima na vlast nasilno se gase sva hrvatska kulturna društva i oduzima njihova imovina, no, to nije značilo da je ugašena i hrvatska kultura.

Iako bez mogućnosti javnog djelovanja, hrvatska kulturna baština u Srijemskoj Mitrovici ipak je održala kontinuitet. Danas u Srijemskoj Mitrovici u okviru Hrvatskog kulturnog centra »Srijem« djeluju mnogi odjeli: folklorni, tamburaški, odjel za hrvatski jezik i književnost, likovni atelje, vokalno-klapski sastav i odjel za povijest. Članovi svih ovih odjela sudjeluju u očuvanju hrvatske kulture i nacionalnog identiteta kao i u stvaranju multikulturalne baštine u Srijemskoj Mitrovici.

Dario Španović

Hrvatsko pjevačko društvo »Nada«

10. travnja 2009.

SRIJEMSKA MITROVICA,
Hrvatsko ratarsko pjevačko društvo »Tomislav«

NAJNOVIJA KNJIGA TOMISLAVA ŽIGMANOVA PREDSTAVLJENA U MAĐARSKOJ

Saga o Bunjevcima prid svitom u Baji

Najnovija knjiga književnika, esejista i filozofa Tomislava Žigmanova »Prid svitom – Saga o svitu koji nestaje« – koja je u samo mjesec dana, od 25. siječnja do Čiste srijede, predstavljena u nizu naselja bunjevačkih Hrvata, od salaša broj 268 na Čikeriji, simbola »svita koji nestaje«, do Bikova, pa i Osijeka – stigla je u srijedu, 1. travnja, u Baji (Republika Mađarska), gdje je predstavljena u organizaciji Hrvatske manjinske samouprave ovoga grada.

Predstavljanje u Baji upriličeno je na poticaj *Stipana Švrake*, koji je jednu od priča iz knjige »Škapulir nade u virne Mande«, te autorski tekst Tomislava Žigmanova »O dostojanstvu bunjevačkog govora

– jedan pristup« pročitao u listu »Hrvatski glasnik«.

O knjizi »Prid svitom – saga o svitu koji nestaje« svoja razmišljanja izložio je subotički pjesnik *Mirko Kopunović* koji je, kako sam reče, mogao biti svjedokom nastajanja ove knjige, sage o svitu koji nestaje, koja govori o Bunjevcima iz Bajskog trokuta.

Predstojnik Slavonske filologije Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Peču dr. *Dinko Šokčević* istaknuo je kako ova knjiga govori o teškim sudbinama koje ga podsjećaju na svoju baku i njezin naraštaj. Prema njegovim riječima, knjiga nije pesimistična, iako govori o pet teških ženskih i pet teških muških sudbina, te o teškoj sudbini čitave naše bunjevačke zajednice u 20. stoljeću.

Dinko Šokčević, Tomislav Žigmanov i Mirko Kopunović

»Ova knjiga zaista je priča, saga neće nikada nestati«, naglasio je o svitu koji nestaje, ali zahvaljujući Tomislavu Žigmanovu taj svit

S. Balatinac

KOMENTAR

I ja sam Bunjevac

Piše: Zvonko Sarić

Jedan od zadataka Odseka za srpski jezik Centra za naučna istraživanja SANU jest i proučavanje jezika srpskih pisaca, najprije s jugoistoka Srbije, a onda i iz drugih kulturnih sredina. Ovaj projekt provodi se u suradnji Centra i njegovog Odseka za jezik i Univerziteta u Nišu. Odsek je pokrenuo znanstveno-istraživački projekt »Leksikološka proučavanja jugoistočne Srbije«, a jedan od smjerova proučavanja ide prema izradi općeg rječnika govora jugoistočne Srbije.

Zanimljivo je kako govori jugoistočne Srbije već dugo stoje u pozornosti srpske znanosti. Riječ je o lokalnim tipovima govora, a do sada je objavljeno više rječnika dijalekata s područja Vranja, Leskovca, Pirola, Crne Reke, Jablanice i Niša. Spomenuti projekt komplementaran je već postojećem projektu – Dijalektološka proučavanja srpskog jezičnog prostora, koji opet za svoj prioritet ima izradu Srpskog dijalektalnog atlasa.

Nakon južne priče o dijalektu, osvrnimo se malo i na sjevernu priču o dijalektu u Srbiji i obratimo pozornost na ikavski dijalekt. Ugledni lingvisti slažu se da je novoštokavski ikavski dijalekt, kojim govore Bunjevci, najrašireniji hrvatski dijalekt. Ovim dijalektom govori se u Dalmaciji, Lici, zapadnoj Hercegovini, srednjoj Bosni, a stižemo i do vojvođanskog i mađarskog dijela Bačke, gdje se također govori ovim dijalektom. Dakle, priča o ikavskom dijalektu čini se jednostavna, znanstveno potvrđena, ali što se kaže – pameti nikad dosta.

Što reći o »naučnom« skupu nazvanom Etnolingvistička i historijska istraživanja o Bunjevcima, održanom koncem prošle godine u organizaciji Bunjevačkog nacionalnog vijeća i Matice srpske. Na ovom skupu je, među ostalima,

bio nazočan i *Zoran Kovačević* u ime novosadskog ogranka SANU. Na skupu se nastojalo definirati Bunjevce kao zasebnu nacionalnu skupinu, a u paketu ovakvih nastojanja ide i tvrdnja kako je ikavski dijalekt ustvari bunjevački »jezik«. Podsjetimo se ovom prigodom kako je Mađarska akademija znanosti iznijela stav da su Bunjevci dio hrvatske matice u Mađarskoj. Takav stav, među ostalim znanstvenim stavovima, rješava i problematiku »viška i manjka pameti« i jalova »znanstvena etnolingvistička istraživanja«. Treba li spomenuti, a izgleda da ponekad iznova treba, kako su već 1882. godine Bunjevci i Šokci sebe nazivali Hrvatima. Neupućeni do tog saznanja mogu doći ako pročitaju djelo *Ivana Antunovića* Razprava o podunavskih i potisanskih Bunjevcih i Šokcih u pogledu narodnom, vjerskom, umnom, građanskom i gospodarskom. Ili možda »za prvu pomoć« treba pogledati, čitati, služiti se i upoznati se s Rječnikom govora bačkih Hrvata dr. *Ante Sekulića*, jer je ovaj dijalektalni rječnik pouzdan primjer vrsnoga leksikografskog rada.

Zbog navedenog, veoma je značajno održavanje manifestacije Dani Balinta Vujkova u Subotici u organizaciji Hrvatske čitaonice. Ova manifestacija međunarodne dimenzije posvećena je najvećem hrvatskom sakupljaču narodnog usmenog blaga, a u svome fokusu uvijek ima mjesto dijalekta u jeziku i književnosti u cilju čuvanja i afirmiranja ikavskog govora. Naravno, sve to govori i o povijesnim korijenima bunjevačkih Hrvata. I treba reći: kao što, primjerice, znamo da se suvremena dijalektalna poezija u Mađarskoj vezuje prije svega uz gradišćanske i pomurske Hrvate, tako znamo da se suvremena ikavska dijalektalna poezija i proza vezuje uz bačke Hrvate. Manifestacija Dani Balinta Vujkova ima pozitivan odjek kod stručnjaka raznih jezičnih disciplina i treba biti jedna od poveznica suradnje između hrvatske i srpske stručne javnosti. Vjerujem da je denacionalizacijsko politikanstvo Miloševićeva režima najzad smješteno u povijest beščašća, a kao i uvijek radujem se i ovogodišnjim Danima Balinta Vujkova, jer sam i ja Bunjevac.

Komad »Svici« Tene Štivičić u Ateljeu 212

BEOGRAD – Predstava »Svici«, prema tekstu mlade hrvatske spisateljice Tene Štivičić, u režiji Tatjane Mandić Rigonat, premijerno je izvedena prošloga petka na Velikoj sceni Ateljea 212. Tekst je pisan na engleskom jeziku, te je njegov originalni naslov »Fireflies«. U Hrvatskoj se zove »Krijesnice«, a u Srbiji »Svici«.

»Svici« su drama ljudi koji u prolazu rješavaju svoje probleme ili se s njima susreću po tko zna koji put, ali i dalje nisu u stanju potpuno ih shvatiti. Tena Štivičić je današnje ljude i njihove vječne sudbine smje-

stila u zračnu luku samo zato da bi mogla na jednom mjestu suočiti par alkoholičara s ljubavnicima, koji se ponovno sreću posle dvadeset godina – usamljenog umirovljenika s mladom emigrantkinjom, koja sanja nešto bolje od onoga iz čega dolazi, i sve njih s osobljem zračne luke naviknutim na brzu izmjenu ljudi i sudbina. Pošto silom prilika ostaju zarobljeni, između dva leta, negdje na drugom kraju svijeta, neispavani, u pogrešnoj vremenskoj zoni, s negativnim bioritmom i poremećenim planovima, prisiljeni su čekati. Dok tako čekaju, nervozni i umorni, jedni drugima staju na put i utječu na planove i možda zauvijek jedni drugima mijenjaju sudbinu«, navodi se u najavi predstave.

Postavljanje komada »Svici« još je jedan primjer prisutnosti hrvatskih autora na repertoarima srpskih kazališnih kuća. Prijašnjih godina su tako u Beogradu, Novom Sadu, Subotici i Zrenjaninu, među ostalim, postavljeni komadi mlade autorice Ivane Sajko, uglednog teatrologa Borisa Senkera i čuvenog komediografa Marina Držića.

Predstavljena knjiga priča Jurice Pavičića

BEOGRAD – Zbirka deset priča »Patrola na cesti« hrvatskog pisca i novinara Jurice Pavičića predstavljena je u srijedu, 1. travnja, u Domu omladine u Beogradu. »Patrola na cesti« bavi se, po riječima autora, Dalmacijom i Splitom, a u središtu pozornosti su sudbine ljudi koji su svojom životnom pričom vezani za Dalmaciju, piše Hina.

Inspiraciju za naslov svoje najnovije knjige autor je našao u baladi Brucea Springsteena »Highway patrolman« s albuma »Nebraska«, a njegova želja je, kako je rekao, bila prikazati onaj melankolični i letargični dio dalmatinskog temperamenta, koji predstavlja suprotnost onome kako ljudi izvan Dalmacije vide njezine stanovnike.

Splitski novinar koji živi u Beogradu Boris Dežulović kazao je da knjiga privlači disproporcijom u prikazu onoga »kako mi vidimo Dalmaciju, a kako je vide oni koji tamo žive«.

Pavičić se, po riječima Dežulovića, u svojim pričama bavi ljudima koji nisu niti veličanstveni heroji, niti veličanstveni antiheroji.

Foto izložba »Križevi« u biskupiji

SUBOTICA – U sjedištu Subotičke biskupije prošle subote otvorena je izložba fotografija »Križevi«. Izloženo je preko 30 radova više članova Foto kluba »Pannonia«. Izložbu su otvorili direktorica Moderne galerije Likovni susret u Subotici Olga Šram i rektor klasične biskupijske gimnazije »Paulinum« József Miocs.

ZKL na festivalu kazališta za djecu

SUBOTICA – Međunarodni festival kazališta za djecu u Subotici, 16. po redu, bit će održan od 17. do 23. svibnja, najavila je direkcija Festivala. U okviru natjecateljskog programa Festivala ove godine bit će izvedeno 20 predstava iz 18 zemalja, među kojima i jedno ostvarenje iz Hrvatske (predstava »Svarožić« Zagrebačkog kazališta lutaka u režiji Krešimira Dolenčića).

Od ponedjeljka 18. svibnja, do petka 22. svibnja, svakoga dana bit će prikazane po četiri predstave u terminima od: 10, 12, 18 i 20 sati.

Osim službenog natjecateljskog programa, tu je i bogat prateći program. Ove godine težište pratećih programa Festivala bit će na predstavljanju ruskog lutkarstva.

Iz predstave
»Svarožić«

Predstavljanje knjige »Moliti i ljubiti« preč. Andrije Anišića

SUBOTICA – Predstavljanje knjige »Moliti i ljubiti« prečasnog mr. Andrije Anišića, župnika župe sv. Roka, bit će održano u četvrtak 16. travnja, u Velikoj dvorani HKC-a »Bunjevačko kolo«, s početkom u 19 sati.

O knjizi će govoriti katedralni župnik mons. Stjepan Beretić, predsjedavajući Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« mons. dr. Andrija Kopilović i urednica knjige Katarina Čeliković.

Knjiga je objavljena u izdanju Instituta »Ivan Antunović« i bit će predstavljena u okviru programa obilježavanja 25. obljetnice svećeništva preč. Andrije Anišića.

Uskršnja igranka u »Kolu«

SUBOTICA – Povodom blagdana u nedjelju, 12. travnja, u Velikoj dvorani HKC-a »Bunjevačko kolo« bit će održana tradicionalna uskršnja igranka. Nastupaju: tamburaški orkestar »Biseri«, ansambl »Utopia« i DJ. Igranka počinje u 21 sat. Cijena ulaznice iznosi 150 dinara.

Uskršnja igranka u KTC-u

SUBOTICA – Velika uskršnja igranka bit će održana u restoranu KTC-a u nedjelju, 12. travnja, s početkom u 20 sati. Nastupit će ansambl »Ravnica« i »Nesanica«, a od ponoći gosti će se moći zabavljati uz glazbu po izboru DJ Žekyja. Također je osigurana tombola. Ulaznice po cijeni od 100 dinara mogu se rezervirati putem telefona broj 063/366-323, ili kupiti na ulazu prije igranke.

O 130. obljetnici rođenja Franje Štefanovića, skladatelja iz Petrovardina

Tvorca opere za djecu učinimo općepoznatim

Bilo bi dobro predložiti UNICEF-u da snimi barem jednu Štefanovićevu operu, i to na engleskom jeziku. Tada bi ovaj skladatelj doista postao općepoznatim glazbenikom, što bi itekako bilo od značaja za vojvođansku kulturu

Piše: Đuro Rajković

Ne bismo trebali zanemariti, a kamoli zaboraviti, zaslužnog skladatelja *Franju Štefanovića* (1879.-1924.). Ono što je kao glazbenik ostvario na dječjem glazbenoscenskom području zaslužuje svaku pohvalu. Mi, njegovi sugrađani, zemljaci i sunarodnjaci trebamo biti osobito ponosni što je takav umjetnik-stvaratelj živio među nama.

Kao potomak stare hrvatske obitelji rođen je u Petrovaradinu 13. ožujka 1879. godine, a umro relativno mlad u 45. godini života. Učiteljsku školu završio je u Osijeku 1897. godine, a skladbouku u glazbenoj školi Hrvatskog zemalj-

skog zavoda u Zagrebu 1911. godine. Tu je položio ispit za nastavnika glazbe i pjevanja u srednjim školama. Od njegovih profesora treba spomenuti orguljaša i skladatelja *Vatroslava Kolandera*, skladatelja i pedagoga *Vjekoslava Rosenberga Ružića*, vrsnog zbornog skladatelja *Tilka Novaka* i poznatog pjevača tenorista *Ernesta Cammarotu*. U Zagrebu je 1911. godine i privatno izučavao skladbouku i orkestriranje.

UČITELJ I SKLADATELJ

Štefanović je učiteljvao u Starom Slankamenu, Čereviću i

Petrovaradinu, dakle u Srijemu. Kao ravnatelj Više pučke škole u Petrovaradinu iznenada ga je ugrabila smrt 26. siječnja 1924. godine.

Skladao je više od 100 zborova, 15 samopjeva, 20-ak glasovirskih skladbi, baladu za sopran i alt solo, mješoviti zbor i glasovir »Majčina pjesma«, komičnu operu jednočinku »Matek i Jana«, 22 dječje popijevke i 18 crkvenih skladbi.

Štefanović je bio vedar, raspoložen i pun humora, ali istodobno prilično osjetljiv. U mjestima svoga službovanja osnivao je, i s uspjehom vodio, pjevačke zborove izvođeci s njima pretežno svoje skladbe. Započevši učiteljsku službu u Petrovaradinu 1906. godine preuzeo je i vodstvo mjesnog Hrvatskog pjevačkog društva »Neven«. Oko godine 1915., zbog sukoba s pojedinim pjevačima, napušta vodstvo ovog zbora, a povlači se i iz kulturnog života Petrovardina. Tada se posvetio samo djeci. Kako bi im podario nešto značajnije i vrijednije došao je na misao skladati im operu. Tome se potpuno predao, pa je svake godine skladao jednu: 1918. »U vilinoj gori«, 1919. »Šumska kraljica«, 1920. »Na Orlovgradu« i 1921. alegoriju u dvije slike »Seoba Slavena«.

OPERE PRILAGOĐENE DJECI

Iz naprijed rečenog očito je kako je izgarao u skladanju navedenih opera. Stvarajući ih nije niti slutio kako postaje njihovim tvorcem. Kakve su to zapravo dječje opere? To su opere u kojima su izvođači isključivo djeca i koje su namijenjene samo njima. Posve su prilagođene njihovom uzrastu i njihovim izvedbenim mogućnostima i traju oko pola sata. One posjeduju sve značajke opere za odrasle: sola, duete, zborove i plesove. Skladane su u jednom činu s nekoliko prizora i, što je veoma bitno, uz glasovirsku pratnju. To ih čini veoma izvedivima, jer glasovira i pijanina ima gotovo u svim sredinama. Važno je naglasiti kako su to prave male opere u kojima se riječi pjevaju od početka do kraja. To nisu igrokazi s pjevanjem, u kojima se i govori

Franjo Štefanović (1879.-1924.)

(tzv. Zingšpili), nego opere s u cijelosti uglazbljenim riječima. Da je Štefanović uistinu tvorac opere za djecu ustanovila je šezdesetih godina prošloga stoljeća skupina stručnjaka na čelu sa skladateljem *Albom Vidakovićem*.

Najpopularnija Štefanovićeva opera za djecu nedvojbeno je »Šumska kraljica«. Kada se Štefanoviću rodio sin Dinko, baš u vrijeme stvaranja ove opere, od sreće što je postao ocem, posvetio je djelo svome sinu. U toj radosti on je i bratu glavne junakinje u ovoj operi dao ime Dinko. O tomu jasno svjedoči fotografija na unutarnjoj strani korica ove opere tiskane u Novom Sadu 1922. godine.

Kako je ove godine utemeljen Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata u Subotici, smjerno molim ljude u Zavodu da porade na tome da Štefanović postane i svjetski poznatim skladateljem za djecu. Sada je prikladan trenutak za povezivanje sa svjetskom dječjom organizacijom UNICEF, koja bez ikakvih teškoća može izvesti i snimiti barem jednu njegovu operu na engleskom jeziku. Tada bi ovaj skladatelj doista postao općepoznatim glazbenikom, što bi itekako bilo od značaja za vojvođansku kulturu. U nadi da će se to i obistiniti, učinimo dotle nešto da Štefanovićeva opera za djecu zažive i u našoj sredini. To je zasigurno moguće, ako nam je do toga doista stalo.

Bista u školi

Franjo Štefanović je bio upravitelj petrovardinske osnovne škole, koja od 1993. nosi ime »Jovan Dučić«. U toj je školi 1969. postavljena Štefanovićeva bista.

U povodu 140. obljetnice rođenja Ise Velikanovića (1869.-1940.)

Jedino ga Šidani ignoriraju

Razgovarao sam s nekolicinom Šidana, starosjedilaca, i nitko mi nije mogao reći gdje je bila obiteljska kuća Velikanovića niti njihovo poveliko imanje. A kada nema kuće, nema ni spomen ploče, niti bilo kog drugog znamenja

Piše: Slavko Žebić

PREVODITELJSKA VELIČINA

Krajem prošloga mjeseca, preciznije 29. ožujka, navršila je 140. obljetnica rođenja *Isidora Ise Velikanovića*, Šidanina, Mitrovčanina, Zagrepčanina, ili jednostavnije rečeno Srijemca rođenjem i uvjerenjem, jer i sam je pisao: »Danas živim u Zagrebu, ali duša mi čezne za Vinkovcima, gdje sam završio šokačku, graničarsku gimnaziju, i za Mitrovicom, gdje sam proveo najljepše dane života«.

Iso Velikanović, književnik, novinar, prevoditelj, izdavač i što sve ne, rođen je u Šidu 29. ožujka 1869. godine, a umro je u Zagrebu 21. kolovoza 1940. godine u 72.

Bogata je bibliografija Ise Velikanovića. Javio se humorističkim epom »Otmica« (1901.), slijede pripovijetke »Zašto svijet nije propao« (1913.), »Novi pakao i druge humoreske« (1914.), »Srijemske priče« (1915.), »Žena, vrag i druge priče« (1924.), »Pjesme i pripovjesti« (1939.). Pisao je i igrokaze – »Tulumović udaje kćer« (1895.), »Posvatovci« (1896.), »Udovičin san« (1897.), »Knez od Ludije« (1908.), »Za božjim leđima« (1909.) i »Prosci« (1914.).

Autor je nekoliko rječnika: »Španjolski u 30 lekcija« (1928.), »Španjolsko-hrvatski priručnik (1929.) i »Šta je šta« – stvarni hrvatski riječnik u slikama zajedno s *Nikolom Andrićem*.

skog, francuskog, engleskog, poljskog, češkog i talijanskog jezika.

Tim povodom *Ivan Goran Kovačić* zabilježio je u eseju »Don Quijote hrvatske knjige« da je Velikanović poliglot i kozmopolit, književnik i domoljub, osebuja osoba obdarena velikim samoprijetom, trudom, strpljivošću i kulturnom širinom kakvu mora posjedovati »onaj koji će u zlatnu čašu svog jezika pretočiti tuđe vino«.

ODUŽILI MU SE MITROVICA, VINKOVCI I HRVATSKA

Kada danas govorimo o Velikanoviću, moramo reći da su mu se odužili Vinkovci, koje je svojatao zbog šokačke gimnazije. Posvetili su mu znanstvenu sesiju, na kojoj je o životu i djelu Ise Velikanovića govorilo dvadesetak znanstvenika. Odužila mu se i Mitrovica, prije bi se moglo reći *Mara Švel-Gamiršek*, koja je tako nadahnuto pisala o Velikanoviću, pa čak locirala i kuću u kojoj je stanovao sa

Odužila mu se i Republika Hrvatska 2005. godine, ustanovljenjem nagrade za najbolja ostvarenja u prevodenju književnih djela, koja nosi naziv Ise Velikanovića.

Jedino ga Šidani ignoriraju. Valjda mu nikada nisu oprostili humoresku naslovljenu »O jednom glasovitom Šarovu«, kojom se narugao Šidanima da su u svatovima izjeli psa Šarova, pa od toga vremena Šidane zovu Šarovima, a Šarov je redovit gost u svim šidskim svatovima, bio zvan ili nezvan. Razgovarao sam s nekolicinom Šidana, starosjedilaca, i nitko mi nije mogao reći gdje je bila obiteljska kuća Velikanovića niti njihovo poveliko imanje, jer Iso je od djeda naslijedio 65 lanaca zemlje. Jedino se zna da je vinograd bio na potezu Brijest, u Gibaračkoj planini. Rekoše mi tek neodređeno, negdje u centru, gdje su bile kuće viđenijih Šidana, slikara Šumanovića, ljekarnika Kozjaka, odvjetnika Purića. A kada nema kuće, nema ni spomen ploče niti bilo kog drugog znamenja.

Nagrade »Iso Velikanović« uručene Tomasoviću i Jelčiću

ZAGREB – Nagradu »Iso Velikanović« za životno djelo je na svečanosti 3. travnja u Hrvatskome državnom arhivu dobio komparatist, prevoditelj i traduktolog akademik Mirko Tomasović, a godišnju nagradu dobio je Andy Jelčić za prijevod romana Roberta Musila »Čovjek bez osobina« s njemačkog jezika.

Nagradu »Iso Velikanović«, koja je ustanovljena 2005. kao priznanje Ministarstva kulture za najbolja ostvarenja u prevodenju književnih djela, dobitnicima je uručio ministar kulture Božo Biškupić.

Hina

godini života. Kako je i sam pisao, u Šidu je rođen, tamo je pohađao i pučku školu, gimnaziju je pohađao u Vinkovcima, u Beču studirao medicinu, pa poslije i filozofiju, no, napušta oba studija i posvećuje se pisanju, prevoditeljstvu i novinarstvu. Sve do Prvog svjetskoga rata živio je u Mitrovici, a potom u Samoboru i Zagrebu, gdje je i pokopan na Mirogoju.

Autor je i nekoliko slikovnica za djecu, no, najplodniji je kao prevoditelj. Preveo je sabrana djela – *Cervantesa, Tolstoja, Balzaca, Dostojevskog, Gogolja, Puškina, Ostrovskeg, Turgenjeva, Zweiga, Heinea, Goethea, Senkiewiczza, Maupassanta, Dickensa, Wildea, Poea, Tagoru, Moliera, Calderona, Shawa*. Preveo je više od 300 djela s – ruskog, njemačkog, španjolskog,

Nostalgija za zavičajem

Upovodu svoje 70. obljetnice života i 50. obljetnice književnog, novinarskog i prevoditeljskog rada, Iso je ovako zabilježio o sebi: »Ja sam Šidanin. Ima nas u Šidu dosta znamenitih ljudi – Milić gajdaš, birtaš Orešković, Vitimir Korać, Milan Kostić, Isidor Cankar, šidski Kranjac, ali najslavniji je zacijelo onaj čuveni Šarov kojega su Šidani izjeli, pa je od onda svojom slavom prekrpio sve njih. No, u Šidu nemam nikoga svoga, pa ni dalekoga. Mitrovica mi je daleko bliža, tamo sam dulje živio, pa i Vinkovci, gdje sam bio na našoj staroj šokačkoj gimnaziji, i ja, i otac, i djed. U Zagrebu sam gotovo 25 godina, ali priznajem, mnogo me hvata nostalgija za zavičajem«.

sestroom Anicom, jer Iso se nikada nije ženio. I *Dorđe Stojšić*, publicist iz Mitrovice, uvrstio je Isu, skupa s još 60-ak srijemskih Hrvata, u publikaciju novijega datuma »Znamenite ličnosti Srijema« 2003. godine.

Ali, rekli su mi kako onaj Šarov i nije šidski, već berkasovački, što samo svjedoči da ih i dan-danas prati priča »O jednom glasovitom Šarovu«.

»M^{ir}ko joj je silno htio reći, konačno joj ispričati sve, ispričati se za svoju glupost. Toliko je silno to želio da se noću često budio u znoju. Obliven onim bolešnim, smrdljivim znojem koji niz leđa klizi kao hladetina, koji se cijedi niz kovrče dlaka na prsima i ostavlja mrlje na pidžami, na plah-tama, koji jutrom sobi dugo daje miris nečeg ukiseljenog i ostavljeno-g među zgužvanim jastucima.

Htio joj je reći: 'Sanjao sam te noćas, Marta. Stajala si na rubu ribnjaka. Kao čunj. Voda je bila zgužvana poput sivog šala od kašmira. Puhao je vjetar, a ti si samo zurila u naboranu vodu jezera i kosa ti je lepršala oko lica, podizala se u zrak kao pipci, kao Meduzine zmijske s one freske čiju si fotografiju čuvala u ladici svoga noćnog ormarića. Bilo je hladno. Tebi je bilo hladno, jer rukama si, bijelim prstima, grčevito oko sebe skupljala onaj svoj ružičasti džemper, koji sam nekoć u šali zvao lizalicom (zato što me podsjećao na šećernu vatu kojom djeca u luna-parku kvare zube). Silno sam ti htio prići, razmaknuti kosu i poljubiti vrat, ispitati onaj topli i slatki miris koji ti se uvijek gnijezdio na međi gdje potiljak prekriven kosom prerasta u bijeli, tanani vrat'«.

Ulomak je to iz pripovijetke »Još samo malo«, jedne od dvanaest iz zbirke »Mjesečari«, mlade autorice Ivane Šojat-Kuči.

SNOWI KAO POVEZNICA

Poveznica priča u zbirci jesu – na krajnje izravan ili pak gotovo nezamjetljiv način – snovi. Priče su to o ljudima koji su shvatili kako je život nešto posve različito od onoga u što su vjerovali.

»Mjesečari« su nastali iz šturih crtica kakve možemo pročitati na stranicama svih crnih kronika svijeta, ali i iz prenapuhanih priča rekla-kazala, koje se poput pokvarena telefona pronose ulicama, četvrtima, pa i čitavim omanjim gradovima. Njihovi su likovi ljudi koji su ranjeni ili ranjavaju, guše se u alkoholizmu, vlastitome ili onome bližnjih, u izdajama i močvarnim brakovima iz kojih ne

Ivana Šojat Kuči

MJESEČARI

pripovijetke

Ivana Šojat-Kuči, »Mjesečari«, Fraktura, Zaprešić, 2008.

MJESEČARENJE PO SKRIVENIM ZAKUTCIMA DUŠE

Priče iz ove zbirke ostavljaju nas nasamo sa samima sobom i nude mogućnost da otkrivamo ono što o sebi možda nismo znali. Mjesečarenje po skrivenim zakutcima vlastite duše nameće se kao imperativ, a traženje razloga za i protiv kao nagovještaj mnogo toga što će se ponuditi kao moguća spoznaja

Piše: Đurđica Stuhleirer

Ivana Šojat-Kuči rođena je 1971. u Osijeku, gdje je završila gimnaziju i dvije godine studija matematike i fizike na Pedagoškom fakultetu. Osam godina živjela je u Belgiji te tamo diplomirala francuski jezik. Objavila je roman Šamšiel (2002.), zbirku priča Kao pas (2006.), eseje I past će sve maske (2006.), te zbirke poezije Hiperbole (2000.), Uznesenja (2003.) i Utvare (2005.). Prevodi s francuskoga i engleskoga jezika. Između ostalih, prevela je knjige Amélie Nothomb, Rolanda Barthesa, Raymonda Carvera, Gaoa Xingjiana, Pat Barker.

žele odjedriti zbog banalna straha od moralne osude malih sredina, ljudi koji su čitav život ostali obilježeni zbog ljubavi preko koje su se spotaknuli i djeca koja pate zbog pogrešaka svojih roditelja.

Ove polagane i guste priče nalik su na zemljovide karaktera ljudi kakve svakodnevno susrećemo na ulicama i trgovima, koje gledamo s čuđenjem i pitamo se – kako su mogli tako duboko pasti, na samo dno, i ondje ostati? Mjesečari otkrivaju nov, uzbudljiv pripovjedni glas, koji bez zadržke i sentimenta razotkriva naličje sretnih života, ulazi u spavaće sobe i stanove te s razornom preciznošću prikazuje svijet lišen ljepote i sreće.

PROPLAMSAJI OSOBNIH NESANICA

Priče iz ove zbirke ostavljaju nas nasamo sa samima sobom i nude mogućnost da otkrivamo ono što o sebi možda nismo znali. Mjesečarenje po skrivenim zakutcima vlastite duše nameće se kao imperativ, a traženje razloga za i protiv kao nagovještaj mnogo toga što će se ponuditi kao moguća spoznaja. Mjesečari u ovim pričama tako postaju i stvari, i ljudi, i događaji, a proplamsaji osobnih nesanica u svakom smislu, za većini njih znači susret i s pitanjima i odgovorima. Poraz u koji se pri tom zna pretvoriti, u nekim će pripovijetkama moći ukazati samo na ponor, koji neumoljivo zjapi i strpljivo čeka.

Naslutiti, pak, mjesečara u samom sebi nije nimalo lako. Iščitavajući pripovijetke iz ove zbirke, kročimo polako, ali sigurno, ravno prema biti koja će se otkriti u nekoj naizgled neprimjetnoj i nezanimljivoj sitnici. Čitateljima, potencijalnim mjesečarima, nudi se slika dječaka koji odlazi na grob oca poginulog prije njegova rođenja u Tati, prizori bolesti i umiranja u Kopreni, snova »nalik na vodu« u Zastorima, iznenadnih nestajanja sigurne svakidašnjice u pripovijetci Na dah. No uvijek, priče o kojima smo mogli čitati i na stranicama novina ili o njima čuti u usputnim prepričavanjima, u ovoj zbirci dobivaju posebnu dimenziju.

JEZIČNI SAVJETNIK

Sretan Uskrs

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Samo nas nekoliko dana dijeli od najvećega kršćanskoga blagdana. Prošle smo nedjelje, na blagdan Cvjetnice, zakoračili u Veliki tjedan korizmene pripreme za blagdan Uskrsa. Jučer je započelo Sveto trodnevlje. U Sveto trodnevlje ubrajamo: Veliki četvrtak, Veliki petak i Veliku subotu, koja se kroz uskrsnu noć pretvara u svečanost Uskrsa.

Uskrsni blagdani imaju svoje uobičajene riječi, svoj uskrsni rječnik. Uz riječ Uskrs često se kao istoznačnica navodi riječ Vazam. Obje su riječi hrvatske i obje su odavno potvrđene u djelima hrvatskih pisaca. Ipak u teološkome govoru razlikujemo riječi Vazam i Uskrs. Vazam obuhvaća cijelo trodnevlje, a Uskrs je naziv za jednu nedjelju u crkvenoj godini kada slavimo događaj Isusova uskrsnuća. Stoga ćemo čestitati: Sretan Uskrs! ili Čestit Uskrs!, a ne: Sretan Vazam!

Što se tiče upućivanja čestitke i tu ima nedoumica, jer se u novije vrijeme nekako »hrvatskijim« čini čestitati: Čestit Uskrs! Oba pridjeva, sretan i čestit, pripadaju hrvatskome jeziku, potvrde se mogu lako pronaći u djelima hrvatskih pisaca te je potpuno svejedno koji ćete pridjev upotrijebiti.

POVIJEST HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI (23. dio)

Tito Brezovački

Priređuje: Miranda Glavaš-Kul

Najznačajniji dopreporodni pisac na kajkavskom jeziku i najveći hrvatski komediograf, poslije *Marina Držića*, Tito (Titu) Brezovački rođen je 1757. godine u Zagrebu. Nižu i klasičnu gimnaziju polazio je u Zagrebu i Varaždinu. Od 1773. godine, kada je stupio u pavlinski red, službovao je u Remetama, zatim Sv. Jeleni kod Čakovca i u Lepoglavi. Godine 1779. odlazi u Budimpeštu na studij filozofije i teologije. Po završetku studija bio je profesor na pavlinskoj gimnaziji u Varaždinu. Nakon ukinuća pavlinskoga reda vršio je razne, uglavnom kratkotrajne službe u Zagrebu, Krapini, Križevcima i drugdje.

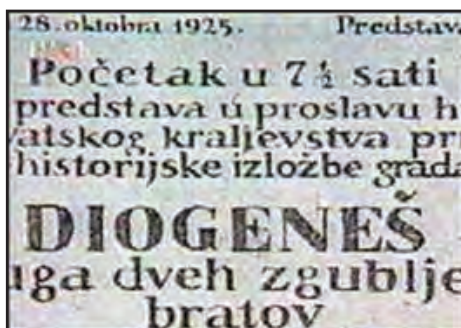
Napisao je čitav niz latinskih i hrvatskih prigodnih, satiričnih i domoljubnih pjesama. Latinskim se stihovima satirički osvrnuo na politiku hrvatskih i mađarskih zastupnika u Saboru 1790., a pjesmom Horvat Horvatom horvacki govori protivio se idejama francuske revolucije. Pisao je stihove i na njemačkom jeziku. Pod utjecajem rada *Andrije Kačića Miošića* okušao se i u desetercima (Pismo Juri Rožiću, 1805.). Autor je dvanaesterake satiričke poeme Jeremijaš nad horvatskoga orsaga zrušenjem narekujući, kojom se protiv društvenog pokvarenosti svoga vremena. Poema je ostala u rukopisu, jer ju je 1801. godine cenzura zabranila. Svojim je kajkavskim pjesmama očajavao nad sudbinom domovine, a dvjema je štokavskima naslutio budući zajednički jezik svih Hrvata.

Brezovački se rano, već tijekom školovanja, kada je prisustvovao isusovačkim predstavama u Zagrebu, Varaždinu i Budimpešti, susreo s kazalištem. Shvatio je kako kazalište ima važnu odgojnu ulogu te se posvetio dramskome radu. Za vrijeme službovanja u Varaždinu napisao je hagiografsku dramu »Sveti Aleksi« (1786.), koja je najvjerojatnije bila izvedena u varaždinskoj isusovačkoj gimnaziji. Dramatizacija je to poznate legende o bogatom mladiću koji odlazi u pustinju, a potom se, nakon dugog izbjivanja, vraća i živi pred vratima svoga doma kao nepoznati prosjak sve do smrti. Najznačajnija njegova djela su dvije komedije – »Matijaš grabancijaš dijak« (1804.) i »Diogeneš ili sluga dveh zgubljenih bratov« (objavio ga je *Tomaš Mikloušić* u prerađenoj verziji i pod svojim imenom 1822., a izvorna verzija objavljena je tek 1940.). Radnja popularne komedije Matijaš grabancijaš

jaš dijak smještena je u Zagreb. Lik Matijaša, grabancijaša, skitnice i čarobnjaka, poznat je u zagrebačkoj pučkoj predaji. U nizu epizoda grabancijaš ismijava društvene poroke i praznovjerje građanstva, a kako posjeduje čarobnjačke moći, prepoznaje zlo u naizgled dobrim ljudima te ruglu izvrgava njihovo licemjerje, mane i poroke.

Diogeneš, djelo nastalo pred kraj piščeva života, a premijerno izvedeno tek 1925. – kada je pronađena izvorna verzija, u režiji *Branka Gavella*, za razliku od Matijaša grabancijaša nema jedinstvenu dramaturšku strukturu. Pričom o dvojici izgubljene braće koji traže jedan drugoga, iznosi na scenu društvenu sliku tadašnjeg Zagreba. U objema su komedijama neke anegdote preuzete iz narodnih priča i pučke predaje. U doba Brezovačkog sve su uloge glumili muškarci, a prema ondašnjoj konvenciji, uobičajenoj i u kajkavskim prerađama njemačkih komedija u 17. stoljeću i kasnije, nema ženskih likova. Zastupajući prosvjetiteljske ideje, Brezovački u svojim dramskim djelima upozorava publiku na mane i podučava kroz smijeh.

Bdjenje mladih

Mladost je doba nade

»Pouzdajmo se u Boga živoga« dio je poruke pape Benedikta XVI. povodom 24. svjetskog dana mladih. Cijela poruka uz meditacije pročitana je na bdjenju mladih, koje je u kapelici sv. Pavla u Paulinumu održano u subotu pred Cvjetnicu.

U svojoj poruci papa govori o nadi i o tome gdje je možemo naći. Mladima je odlučio govoriti jer je nada u mladosti najjača.

Mladost je na osobit način doba nade, jer mladi puno očekuju od budućnosti. Iskustvo pokazuje kako čovjek ne može vlastitim sposobnostima i materijalnim dobrima osigurati onu nadu za kojom ljudsko srce neprestano teži. Ta nada »može biti samo Bog, koji obuhvaća cjelokupnu stvarnost i koji nam može ponuditi i dati ono što, sami svojim silama, ne možemo postići«. Za sv. Pavla nada nije samo neki ideal ili neki osjećaj, već živa osoba, Krist. Krist koji živi u nama i koji nas poziva biti dionicima njegova vječnoga života. Ako se hranite Kristom, piše papa, i živite uronjeni u Njemu poput apostola Pavla, govorit ćete o Njemu i poticati mnoge vaše prijatelje i vršnjake da ga upoznaju i ljube.

U istom duhu mladima se obratio i biskup subotički mons. *Ivan Penzeš*. Kako bi susret bio potpuniji, mladi iz VIS-a Proroci predvodili su pjevanje. Za sjećanje na Isusov ulazak u Jeruzalem, mladi su dobili blagoslovljene maslinove grančice, te su otišli kući s novom temom za razmišljanje.

A. Sudarević

U Somboru održana posljednja ovogodišnja korizmena tribina

Izbavljenje od zla kroz svakidašnje kušnje

Posljednja ovogodišnja korizmena tribina, održana 6. travnja u Hrvatskom domu u Somboru, započela je pjesmom i uvodnim riječima oca *Zlatka Žuvele*. Predavač na posljednjem ovogodišnjem korizmenom susretu bio je o. *Srećko Rimac*, prior karmelskog samostana svetog Josipa u Sofiji. Karmelska se redovnička provincija, naime, iz matične kuće u Somboru najprije proširila u Hrvatsku, a 2004. i u Bugarsku. Tamo su više godina boravile sestre karmelićanke, koje su molile za dolazak braće karmelićana, što im se i ostvarilo u osobi oca Srećka i još jednog svećenika.

»Ne uvedi nas u napast, nego izbavi nas od zla«, dvije su posljednje prošnje molitve Očenaša koje je razmatrao otac Srećko. On je naveo kako je već Tertulijan molitvu Gospodnju nazvao »Sažetak svega evanđelja«, a sveti Augustin govori: »Ako gledaš sve riječi svetih molitava, držim da nećeš naći ništa što nije uključeno i sadržano u toj molitvi«, dok kardinal *Josip Bozanić* kaže kako je svaka molitva dobra tek ako iz duha Očenaša izlazi i k njemu privodi. Neki tumači Svetog pisma govore kako bi bilo jasnije kada bi prijevod šeste prošnje molitve Gospodnje bio da Bog ne dopusti da upadnemo u napast. Neki pak govore kako bi bilo najbolje moliti da nas Bog vodi da ne uđemo u napast. I u jednom i drugom slučaju čovjek može upasti u grijeh, ali kušnja je nešto što dolazi od Boga, ona je drugo ime za milost, dok je napast zavodjenje i zavjera.

Bogu je zlo tuđe, ali očigledno je da ono postoji. Napast uvijek ima za cilj zlo, a Bog čovjeku kroz kušnju daje priliku da se učvrsti u Bogu. Otac Srećko je naglasio kako ne trebamo zaboraviti da Bog ne dopušta da budemo iskušani preko svojih mogućnosti, a čovjek koji vodi dublji duhovni život bit će i više iskušavan kako bi bio pročišćen. Po mišljenju mnogih svetaca iskušenje je skupocjena milost, a s napašću se ne smije pregovarati, već je potrebno reći odlučno »ne« zlu.

Zadnje dvije prošnje molitve Gospodnje usko su povezane. U posljednjoj prošnji Oca molimo da aktivno djeluje za oslobođenje od zla, da budemo izbavljeni od opasne blizine zla i da nas zli ne strmoglaviti u propast. Stoga je otac Srećko Rimac zaključio kako se čovjek mora pouzdati u Božju silu i Božju milost, jer Isus izričito govori da bez njega ne možemo ništa učiniti.

Zlatko Gorjanac

Biskupi iz Srbije u posjetu Zemunu

Vjernici žele živjeti svoj katolički identitet

U povodu proljetnog zasjedanja Međunarodne biskupske konferencije (MBK) svetog Ćirila i Metoda u Beogradu, održanog 30. ožujka, biskupi su, skupa s nuncijem *Eugeniom Sbarbarom*, slavili svetu misu u župi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Zemunu. Misno slavlje predvodio je predsjednik MBK mons. *Stanislav Hočevar*.

Domaćin, preč. *Jozo Duspara*, nakon uvodnog pozdrava, u kratkim je crtama prezentirao povijest zemunskih crkava. Naglasio je kako je nekada Zemun imao još jednu župu, župu svetog Vendelina, čija je crkva nakon Drugog svjetskog rata porušena. Kako je Srijemska biskupija od nedavno počela samostalno funkcionirati, domaćin je istaknuo i to da vjernici župe Zemun predstavljaju dijasporu, ali jednako tako i crkvu u potrebi, kao što je to slučaj i s crkvama drugih župa ove biskupije.

No, unatoč brojnim poteškoćama, svi vjernici koji su dio nje žele živjeti dostojanstveno svoj katolički identitet svjesni da moraju graditi svoju budućnost na uzajamnom poštovanju i otvorenosti prema drugim crkvama i narodima. Ta suradnja se može razvijati i postajati snažnijom samo ako budemo cijenjeni i poštovani kao ljudi dobre volje, lojalni građani ili članovi zajednice koja pridonosi razvoju svoga grada.

Na samom kraju euharistijskog slavlja mons. *Đuro Gašparević* je izrazio zahvalnost svim biskupima i vjernicima koji su u njemu sudjelovali. Sveukupni dojam ove doista svečane prigode upotpunjavali su i zvuci nedavno obnovljenih orgulja, kao i prigodnih korizmenih pjesama koje je izvodio crkveni zbor.

Danijela Lukinović

OBREDI VELIKOG TJEDNA

Katedrala bazilika svete Terezije Avilske

Veliki petak

u 18 sati obredi Velikog petka i klanjanje svetom križu

Velika subota

- cijeli dan klanjanje

- u 14 sati blagoslov jela

- u 20 sati dvojezično vazmeno bdijenje, sveta misa, obred uskrsnuća

Velika uskrsna ispovijed je na Veliki četvrtak, petak i subotu i traje cijeli dan

Uskrs

- u 10 sati biskupska sveta misa

Župa Isusova Uskrnuća

Veliki petak – obredi u 17 sati

Velika subota – blagoslov jela u 14, 15 i 16 sati

- obred uskrsnuća u 20 sati

Uskrs – u 6 sati i 9,30 svečane svete mise na hrvatskom jeziku U župnoj crkvi Isusova Uskrnuća na Uskrs je proštenje.

Vrhunac proslave otajstva našega Spasenja

USKRSNA NADA

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Za nas kršćane ovaj tjedan je vrhunac proslave otajstva našega Spasenja. Slaviti se može na razne načine. Iskustvo našega vremena je nažalost takvo da je veliki dio vjernika to samo nominalno. To znači priznaje se vjernikom zato što slavi blagdane i drži običaje.

Ne želimo suditi, ali moramo gledati istini u oči, da se razina vjere ne može postići slavljenjem blagdana i držanjem običaja. To spada i na identitet vjernika, ali to još ne čini vjernika vjernikom. Veliki broj naše braće i sestara ostat će na toj razini. Podsjetit će se da se na Veliki petak posti, eventualno posjeti groblje. Podsjetit će se da se na Veliku subotu blagoslivljaju uskrсна jela, možda će na Uskrs otići na misu i proslaviti svetkovinu ritualnim jelima. Sve je to hvale vrijedno i dobro je, ali ne doseže razinu vjere.

BOG U NAJTAMNIJIM ODAJAMA OSOBNOSTI

Vjera je nešto daleko dublje, što nas mora dotaknuti u razini gdje je čovjek uistinu čovjek kao osoba, a ne tek član neke, pa bilo to i kršćanske zajednice. Vjera je osobni stav prema osobnom Bogu uz vrlo važno pitanje: tko je meni taj Bog? I ovdje postoji jedna mogućnost da ne dosegemo dovoljno dubinu i važnost ovoga pitanja kao i snagu odgovora.

Na tom području se javljaju onda tzv. »poluvjernici«. Željeli bi vjerovati, željeli bi imati svoj osobni stav, ali nemaju snage. Onda se često pitaju – zašto je moj životni put baš takav i što je smisao mog života, odakle to izviram i kamo nestajem? Na ta pitanja na životnom putu tu i tamo padne koja svjetla zraka vjere i pokuša rasvijetliti ta naša bolna pitanja.

Međutim, ono što ovih dana slavimo daleko je dublje i daleko je važnije ući u taj Božji svijet koji nam dolazi ususret. Gdje to i kako to? Jednostavno, u povijesnoj osobi Isusa Krista Bog je ušao u našu povijest na naš ljudski način. Postao je čovjek. Ušao je u najtamnije strane našega bića, a to su upravo ta pitanja: odakle, zašto, kako, kamo? I on se rodio kao siromah, trpio kao čovjek, neizrecivo patio i konačno nepravedno osuđen umro. Tako je ušao u najtamnije odaje tvojega i mogega ja. U odaje gdje sam sâm sebi nejasan, gdje se osjećam grešnim, prljavim, pa čak i besmislenim. Baš taj tamni dio našega bića on je iznio na križ. U ono vrijeme drvo sramote, poniženja i sablazni. I kada se činilo da je svemu kraj, i da je i njegov životni put samo obična putanja stradanja, dogodilo se nešto što »iskoračuje« iz naše povijesti, a to je Uskrsnuće.

LJUBAV JE TEMELJ BESMRTNOSTI

Ako je istina da je Bog ljubav, a to kršćanin ispovijeda, onda pokušajmo razmišljati ovako: ljubav je temelj be-

Ako je istina da je

Bog ljubav,

a to kršćanin

ispovijeda, onda

pokušajmo

razmišljati ovako:

ljubav je temelj

besmrtnosti, i

besmrtnost se svodi

jedino na ljubav.

A ta tvrdnja, onda,

znači i to da je onaj

koji je ljubio u ime

svih – svima

izborio besmrtnost

smrtnosti, i besmrtnost se svodi jedino na ljubav. A ta tvrdnja, onda, znači i to da je onaj koji je ljubio u ime svih – svima izborio besmrtnost. To je upravo smisao one biblijske poruke da je njegovo Uskrsnuće naš život. Odatle možemo razumjeti i argumentaciju svetoga Pavla u prvoj poslanici Korinćanima, koja nam se u prvi mah čini tako neobičnom: Ako je Krist uskrsnuo, i mi ćemo uskrsnuti, jer time se pokazalo da je ljubav jača od smrti; ako Krist nije uskrsnuo, nećemo ni mi uskrsnuti, jer onda i dalje ostaje sve na tom da smrt ima u svemu posljednju riječ. Ljubav je jača od smrti ili uopće nije ljubav. Ako se u Kristu pokazala jačom od smrti, pokazala se zato što je bila ljubav za druge.

A to onda, svakako, znači da naša vlastita, samoj sebi prepuštena ljubav nije u stanju prevladati smrt, već bi, uzeta za sebe, morala ostati neispunjen zov. Znači da temelj naše besmrtnosti može biti samo Kristova ljubav, koja je jedno sa snagom Božjega života i ljubavi. Usprkos tome, ipak, stoji da će oblik naše besmrtnosti ovisiti o načinu kako ljubimo. U tome je središte pravoga slavlja Uskrsa. Način kako ljubimo. I to je onaj pravi način slavljenja ako dopustimo da Krist uđe u nas, očisti nas od onih tamnih stranica naše vlastite povijesti i da preporođene već u ovom životu uskrsi za pravu ljubav.

POUZDAJMO SE U BOGA ŽIVOGA

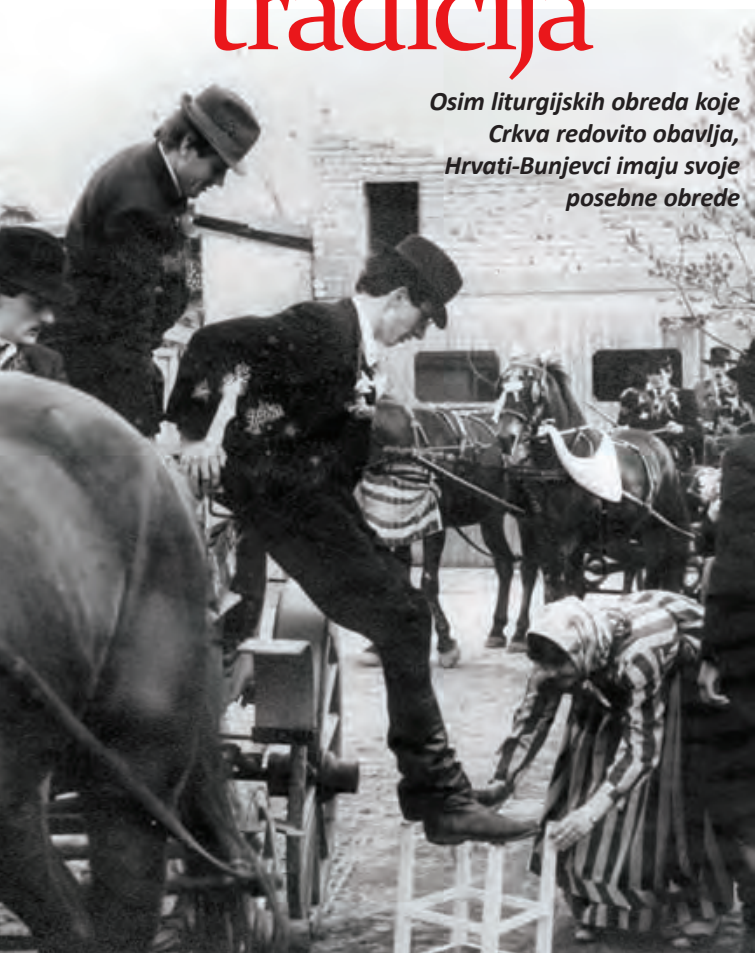
Vrijeme koje nas okružuje stalno nas izaziva u velikoj tjeskobi i beznađu, jer ulazimo u prihvatanje optužujuće svijesti »svjetske ekonomske krize«. Je li baš tako? Kriza svakako jest. Ali je i čovjek u krizi. Pitamo se – je li to stanje beznađa vlastito čovjeku? Ima li neka vrednota koja ne smije biti zahvaćena tom ekonomskom krizom? Ima! To je baš naša vjera i utemeljena nada da našu povijest vodi Bog. Apostol Pavao nam govori o toj nadi da to nije neki ideal ili neki osjećaj, već živa osoba Isusa Krista, Sina Božjega. Duboko prožet tom sigurnošću on dovikuje Timoteju »Pouzdamo se u Boga živoga«. Taj živi Bog je Krist, uskrsli i prisutni u svijetu. On je prava nada: Krist koji živi s nama i u nama i koji nas poziva biti dionicima njegova vječnoga života. Ako nismo sami, ako je On s nama, štoviše, ako je On naša sadašnjost, naša budućnost, čega da se bojimo? Kršćanska nada se, dakle, sastoji u sigurnosti da Bog ne napušta čovjeka. To je naš odgovor i današnjem vremenu na problem krize koja nas pritišće. To je u isto vrijeme i isključiv privilegij kršćanstva da snažno može navješćivati, svjedočiti i pokazati svijetu Krista Uskrsloga. Stoga želim svima koji slave Uskrs da se ne zadrže na površini. Neka urone u susret, neka dopuste da ih dotakne Uskrsli Krist. Čuvajući tajne vrednote ne dopustimo da nas pokoleba tjeskoba i strah. Bog je u povijesti prisutan i uvijek je na strani maloga čovjeka. Bog ljubi čovjeka. Ta vjera i ta sigurnost jest proslava Uskrsa!

Narodni običaji bunjevačkih Hrvata

Uskršnja tradicija

*Osim liturgijskih obreda koje
Crkva redovito obavlja,
Hrvati-Bunjevci imaju svoje
posebne obrede*

Dolazak polivača

Nakon korizmenog vremena ulazi se u veliki misterij naše vjere – blagdan Uskrsa. Hrvati-Bunjevci svojim običajima pokazuju življenje i osjećanje tajne vlastitog otkupljenja ostvarenog kroz muku, smrt i uskrsnuće Isusovo.

Osim liturgijskih obreda koje Crkva redovito obavlja, Hrvati-Bunjevci imaju svoje posebne obrede.

Veliki tjedan se slavi sa stanjem duha osobito svečanim i predanim. Osim unaprijed postojećih obreda, Hrvati-Bunjevci prakticiraju nešto više. Na Veliku subotu, dok je Krist bio u grobu, Pilat je postavio stražu, kako ne bi apostoli ukrali Njegovo tijelo (usp. Mt 27,62-66). Na osnovi toga dijela Svetog pisma, kod Hrvata-Bunjevaca mladići bi u tradicionalnim blagdanskim odijelima čuvali Kristov grob.

Ovakva identifikacija s Pilatovom stražom može se činiti kao neko iskrivljenje i pogrešan običaj. Ali, ovim običajem želi se pokazati kako smo i mi s našim grijesima bili oni zbog kojih je Krist bio podvrgnut muci i smrti. Osim toga, stražari su bili prvi i pravi svjedoci događaja uskrsnuća. Mladići koji čuvaju Isusov grob, na dan Uskrsa, u istim odijelima, prvi će svjedočiti ovom velikom događaju i prvi se pokloniti pred svima tijekom svečanog slavlja euharistije. Oni su prvi svjedoci veličanstvenog trijumfa nad smrću, a čak i ostali vjernici pratit će njihovu gestu obožavanja i zahvalnosti.

Velika subota, među bačkim Hrvatima, inspiracija je još jednom običaju. U stvari, na taj se dan priprema jelo za uskrsne dane, koje domaćice ili netko drugi iz obitelji odnose u crkvu na blagoslov, na tzv. »posvetilište« (blagoslov jela).

Razlog tomu biskup *Ivan Antunović* u svom aktu »Slavjan« objašnjava ovako: »Pošto je naš karakter blagoslovljen Kristovim uskrsnućem, tako u uskrsnuću sveta Crkva moli Isusa da blagoslovi sve što ljudi imaju za živjeti, i tako im ne škodi, nego je nužno za duh i tijelo«.

Mladi, ali i oženjeni ljudi, na dan Uskrsnog ponedjeljka poštuju drugi tipični običaj, tzv. »polijevanje djevojaka«. Temelj ovome običaju također je u Svetom pismu. Na dan Uskrsa žene su bile prve koje su proširile Radosnu vijest (usp. Mt 28,1-8). Po vjerovanju naroda, da bi se to spriječilo, bile su polijevane vodom od stražara, jer tako mokre više bi se zadržavale u kući i ne bi mogle širiti vijest o Isusovom uskrsnuću. Ovo polijevanje djevojaka ima, dakle, vanbiblijski, pa i poganski temelj za muškarce, ali zorno oslikava vjeru u djevojaka: polivene su zbog vjere u uskrsnuće. Mladići su zbog ovoga običaja iskoristili idealnu priliku da uđu, po prvi put, u kuću svoje djevojke. Polijevanje djevojaka, u skorije vrijeme, zamijenjeno je polijevanjem kolonjskom vodom. Polijevanje na izvorni način obavljalo se u blizini kopanog bunara, gdje su djevojke bile polijevane na puno suroviji način. Budući da su se djevojke zbog tog načina polijevanja i porazboljevale, razumljivo je zašto se vremenom prešlo na polijevanje mirišljavom vodom. Svečanost Kristova uskrsnuća za ljude je radostan događaj. Naglasak je na radosti susreta. Tako ovaj običaj nosi u sebi dimenziju radosti i sreće, a nitko ne želi smetati ili nauditi djevojkama.

(prijevod ulomka iz doktorske radnje vlč. Marinka Stantića)

Fotografije iz kolekcije
Petra Stantića iz 1982. god.

Polijevanje na izvorni način obavljalo se u blizini kopanog bunara

10. travnja 2009.

TRAVE KAO LJEKOVITA SREDSTVA

Piše: dr. Marija Mandić

***Urtica dioica*, kopriva**, slobodno se smije unositi u organizam i pokraj žarećih iglica na listovima, ali samo nakon prokuhavanja ili sušenja. Ova biljka uspravne stabljike i tamnozelenih srcolikih listova osnažuje organizam, dok travari drže koprivu diuretikom koji odstranjuje otrove zbog sadržaja željeza i vitamina C. Savjetuje se njeno uzimanje kod artritisa, gihta, peludne hunjavice, predmenstrualnih tegoba i obilnog menstrualnog krvarenja. Dobra je i kod pojave ekcema, proljeva i hemoroida te kod kronične upale mokraćnog mjehura. Uz liječnički savjet uzima se kod visokog krvnog tlaka, te kongestivnog zatajenja srca. Čaj od koprive se spravlja tako što otopite 1-2 žlice sušene biljke u šalici vrele vode i pijete nakon 10 minuta, a sok od koprive se dobije kada se iz same biljke istisne 2 žlice soka te se doda svježem soku od voća ili povrća. OPREZ: Velike doze čaja od koprive mogu nadražiti želudac, izazvati zatvor, crvenilo kože ili zaustaviti mokrenje. Ukoliko se često primjenjuje, uz koprivu treba jesti hranu bogatu kalijem, npr. bananu ili svježe povrće. Djeca mlađa od 2 godine ne smiju uzimati koprivu.

***Taraxacum officinale*, maslačak**, najčešće se koristi svjež ili kao dio biljnih pripravaka. Mnogo prije nego su europski kolonizatori ovu biljku predstavili domorodačkom stanovništvu Sjeverne Amerike, ova biljka zauzimala je važno mjesto u kineskoj medicinskoj tradiciji Azije, Srednjeg istoka i Europe. Maslačak djeluje kao prirodni diuretik koji štedi kalij, bogat je vitaminima A i C, antioksidansima za koje se smatra kako pomažu spriječiti rak. Savjetuje se njegova uporaba kod probavnih tegoba, tegoba sa žučnim mjehurom, kod upale jetra i otoka stomaka i nogu. Kao diuretik može pomoći ublažavanju simptoma povezanih s visokim krvnim tlakom, kongestivnim zatajenjem srca, predmenstrualnim tegobama, menstrualnim bolovima te bolovima u zglobovima. U prehrani se može pomiješati u svježem obliku s ostalim salatama ili, pak, u sokovniku s povrćem. Nakon primjene moguća je pojava blagih nuspojava kao što su alergijski dermatitis, nadraživanje želuca, proljev, simptomi gripe, bolovi u jetri, kada je potrebno i prekinuti njegovu primjenu. OPREZ: U trudnoći, kod srčanih bolesti te kod upale želuca ili debelog crijeva maslačak se smije primjenjivati samo pod strogom kontrolom iskusne i kompetentne osobe. Svakako se ne smije davati mladima od 2 godine, dok je kod starijih od 65 godina neophodan oprez prilikom uzimanja.

***Salvia officinalis*, kadulja**, mirisna je biljka zelenosivih ovalnih listova koja raste u mnogim vrtovima. Nekada se smatralo kako je ova biljka univerzalni lijek, ali suvremeni herbalisti joj prepisuju samo neka posebna svojstva. Savjetuje se njeno uzimanje u tri osnovna oblika, i to: kao napitak, sredstvo za ispiranje usta i kao obloga. Stavljanjem 2-3 žličice listova u kipuću vodu dobiva se pripravak koji je odličan za poboljšanje probave, kod vjetrova i mučnine. Kod žena izaziva zaustavljanje laktacije te smanjuje noćno znojenje u menopauzi. Kao sredstvo za grgljanje ili za ispiranje usta uzima se kod infekcija usta i ždrijela, upala i krvarenja iz desni, kod gušobolje i upale krajnika. Aromatično ulje kadulje djeluje kao antiseptik te je dobar kao obloga za ubode kukaca i kod bakterijskih infekcija rane. OPREZ: Kadulja sadrži toksičnu materiju koja može izazvati konvulzije ukoliko se koristi u prevelikim količinama. Ipak, kuhanjem i spravljanjem napitaka smanjuje se otrovnost, ali ove preparate moraju izbjeći osobe s epilepsijom, trudnice, dojilje, dok je djeci do 12 godina i starijima od 65 godina potrebno pripremljati razrijeđenije pripreme.

ZAHVALA

Za svoj život i uspješan oporavak želim zahvaliti anesteziologu dr. Bojanu Bagiju, kirurgu dr. Mihajlu Cviiku, sestrama reanimacije, postoperative, anestezije i vaskularne kirurgije.

Hvala im u ime moje obitelji i mene osobno.

Ana Pokornik

Poštovani čitatelji,
U želji unapređivanja medicinske strane u našem tjedniku, možete slati svoja pitanja na koja će odgovarati naši liječnici-suradnici.

Pisma možete slati poštom na adresu redakcije ili mailom na: hrvatskarijec@tippnet.rs

OČNA KUĆA

**optika i ordinacija
na jednom mjestu**

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Godišnji koncert dječjeg odjela HKC »Bunjevačko kolo«

Dječji folklorni odjel HKC »Bunjevačko kolo« održao je godišnji koncert, na kojemu su nastupila djeca uzrasta petog i šestog razreda. Pripremao ih je voditelj *Filip Mesaroš*.

Koncert je održan u nedjelju 4. travnja, u velikoj dvorani Hrvatskog kulturnog centra.

U rezidenciji Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici

Potruga za uskršnjim jajima

Četvrtu godinu uzastopno djeca iz vrtića »Marija Petković« sudjeluju u lijepoj predblagdanskoj manifestaciji potrage za skrivenim šarenim jajima, koju u dvorištu rezidencije organizira Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici. Generalna konzulica *Ljerka Alajbeg* nastavlja tradiciju ove lijepe manifestacije, započetu idejom *Meri Vidiš*, supruge prijašnjeg generalnog konzula *Davora Vidiša*, a sve na veliku radost razdragane djece vještih »tragača«.

Tako je bilo i ovoga puta, predškolski su mališani pronašli sva čokoladna jaja ponosno pospremajući svoju blagdansku lovinu u malene vrećice koje su na odlasku ponijeli svojim kućama. Radosna cika i vika zadovoljnih mališana najljepši je uvod u predblagdansko ozračje najvećeg kršćanskog praznika.

»Ovo mi je uvijek jedan od najljepših trenutaka, kada mogu ugostiti naše najmlađe iz vrtića, a ove godine imamo sreću s vremenom na dan kada zeko donosi jaja u našu rezidenciju. Po tradiciji koju slijedim već drugu godinu, organiziramo »traženje skrivenih jaja«, što djeci pričinjava veliko zadovoljstvo. Poslije oni malo recitiraju i počaste se slasticama i vrijeme prođe u zbilja lijepom druženju, jer Uskrs je vedar i lijep blagdan za sve nas, a naročito za djecu. Rekla bih još kako je

ovakva manifestacija vjerojatno jedinstvena što se tiče hrvatske diplomacije i nastojat ćemo je i dalje njegovati«, rekla je generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici *Ljerka Alajbeg*, organizatorica tradicionalne uskršnje dječje potrage za skrivenim jajima.

»Već četvrtu godinu, djeca iz vrtića »Marija Petković« sudjeluju u njegovanju lijepe tradicije pred uskršnje potrage za skrivenim jajima, koju organizira Generalni konzulat RH u Subotici. Ove godine u »potrazi« sudjeluju dvije najstarije skupine djece iz našega vrtića i njima je cijeli događaj izuzetno interesantan, a čak smo se malo i pripremali za njega, skrivajući bombone u našem dvorištu«, kazala je odgojiteljica *Marina Piuković* koja je u društvu *Mirjane Ivanković* i *Maje Marić* dovela djecu iz vrtića.

D. P.

Uskrsna radost

Dragi moji prijatelji, vjerujem da svi nestrpljivo očekujete najveći kršćanski blagdan – Uskrs. Još danas, na Veliki petak, prisjećamo se Isusove muke i smrti na križu, a već sutra navečer ćemo slaviti Njegovo uskrsnuće.

Sigurna sam kako neki od vas očekuju i uskrsnog zeca koji donosi darove, naravno, ovo važi samo za one koji su bili dobri. Neki od vas su se tijekom korizme odrekli slastica i svakidašnjih sitnica, te su jučer svoje darove odnijeli u crkvu, odakle će oni biti proslijeđeni sirotij djeci. Za svakoga tko je napravio ovakvu žrtvicu, ili neku drugu, svaka čast. Oni koji su ove godine preskočili ovaj interesantan način odricanja mogu ga primijeniti već sljedeće godine.

Ah da, umalo da zaboravim, pa vi imate i divan dar za Uskrs od škole, danas počinje proljetni raspust i to sve do 21. travnja. Uh, i ja bih rado s vama na odmor, ali...

Ovim putem vas pozivam, ukoliko proljetni raspust provedete na zanimljiv i interesantan način i ako ga želite podijeliti s nama, da nam napišete kako ste ga proveli i pošaljete zanimljivu fotografiju (vaše radove možete slati na adresu: Trg cara Jovana Nenada 15/II, s naznakom: za Hrvatsku riječ - Hrckov kutak ili mailom na adresu hrvatskarijec@tippnet.rs

Ovoga puta naš će kutak biti posvećen Uskrsu, te vam donosim priču o uskrsnom anđelu. Da, anđelu, ne zecu, ali i on je tu prisutan. Pročitajte pa ćete vidjeti.

Usput, svima želim SRETAN I VESEO USKRS!

USKRSNI ANĐEO

Uskrs je bio blizu. Nebeska uskrsna jaja bila su već sva gotova. Anđeli su imali posla dok su ih bojali i ukrašavali. Dragi Bog, koji jako voli djecu, odlučio ih je o Uskrsu razveseliti i nadariti raznim pisanicama. Pozvao je sve anđele preda se i upitao ih tko želi poći na Zemlju. Svi su bili spremni to učiniti, pa su povikali: »Pošalji, Gospodine, koga god hoćeš od nas!« Bog se nasmije i pozove jednog anđela: »Ti ćeš s jednim zečićem otputovati na Zemlju da ondje dobroj djeci podijeliš pisanice!« Anđeo je klicao od veselja, a osobito kad mu je njegov prijatelj zečić pričvrstio za krila košaricu i napunio je jajima. Onda je zečić napunio i svoju košaricu jajima. Obojica su bila spremna za put. Svi su ih anđeli ispratili do nebeskih vrata. Zatim se naš anđeo sa zečićem zaputio prema Zemlji.

Kad su sišli na Zemlju, upravo je bila večer. Rastali su se i pošli za poslom. »Ovdje ćemo se opet sastati zečiću«, reče anđeo, »samo budi točan«. »Prije nego se pojavi sunce moramo biti na nebu«. »Bit ću točan«, reče zečić, i obojica odoše dijeliti nebeska jaja. Proputovali su cijelu Zemlju. Metnuli su jaja gdje god su znati da će ih djeca moći naći. Zatim su došli na ugovoreno mjesto. Najednom se sve osvijetli. Sunce se pokazalo u svečanom ruhu, veselo što se moglo tako lijepo opremiti za Uskrs. Brzo, poput vjetrova uspnu se naši prijatelji kroz oblake na nebo. Nebeska su vrata bila širom otvorena. Divna soba za primanje kod Gospodina bila je sva u sjaju. Svi sveci i anđeli već su bili na okupu i gledali uskrsloga Spasitelja iz čijih je rana istjecalo svjetlo. Naš je anđeo odlepršao k pjevačima.

Tada je dragi Bog dao znak za pjevanje i gromko Aleluja orilo je po cijelom nebu. Isti se glas čuo i sa Zemlje. Kad se na nebu smirilo veselje, naš je anđeo odletio k Bogu Ocu, na čijoj je desnoj strani sjedio Isus, i izvijestio ih o svom putu. Obojica su ga slušala. Nasmijali su se veselom anđeoskom pripovijedanju, a onda je Isus stavio ruku na njegovu glavicu i rekao: »Od sada ćeš biti uskrsni anđeo i sa zečićem ćeš svake godine o Uskrsu putovati na Zemlju«.

Od tada je anđeo sa zecom svake godine išao na Zemlju, ali ga sunce nije više preteklo. Kad se ono pojavilo na Uskrs ujutro, on je već stajao među pjevačima i s ostalima čekao dolazak uskrslog Spasitelja da mu sa svima zapjeva radosno Aleluja.

F. K. Jaskanski

(Aleluja je radosni poklik, a znači »Hvalite Boga« ili »Hvalite Gospodina«)

Đurđina Sudarević, I. e, OŠ »Sveti Sava«, Subotica

Matija Sekereš, I. e, OŠ »Sveti Sava«, Subotica

Goran Stantč, III. a, OŠ »Matija Gubec«, Tavankut

Danijel Kovačić, IV. c, OŠ »Ivan Milutinović«, Subotica

Nojevo meso

Obrok bez kolesterola

Nojevo je meso vrhunska klasa mesa, gotovo bez masnoća i kolesterola. Spada u najposnija crve-

na mesa, uz visok postotak proteina, što ga čini izuzetno zdravim. Svojim neobičnim okusom, ovisno o afi-

nitetu onoga koji ga jede, podsjeća na neka druga poznata mesa, poput govedine ili mesa divljači. Osobito je ukusan i želudac, kao i jetra. Meso se može pripremati na različite načine: kuhati, peći, pripremati na žaru, ali i sušiti, pa ga jesti u suhoj formi kao specijalnu, nesvakidašnju poslasticu.

PÉTER O. GULYÁS,
uzgajivač nojeva

Meso karakterističnog okusa

Kojem mesu je najbližije nojevo meso?

Nojevo meso nije bijelo, nego crveno. Po boji i izgledu slično je teletini, dok je po mekoći slično piletini. Naravno, nojevo meso ima karakterističan okus.

Kakva je nutritivna vrijednost nojevog mesa?

Karakteristična crvena boja dolazi od bogatog sadržaja željeza, a zbog svoje mekoće i proteinskog sastava preporučljivo je i za dijabetičare i bolesnike, jer 100 grama sirovog nojevog mesa sadrži 22 posto proteina. Često najbolji izvori proteina sadrže i veće količine masti, međutim meso noja sadrži vrlo malo masti – 100 grama sirovog nojevog mesa sadrži samo 3 posto masti. Meso noja sadrži i značajne količine vitamina B kompleksa.

Koliko se mesa dobiva od noja?

Od noja težine 100 kilograma može se dobiti od 25 do 50 kilograma mesa, ovisno o vrsti noja.

Koliko košta 1 kilogram nojevog mesa?

Cijena 1 kilograma nojevog mesa bez kostiju je 1500 dinara.

Koja jela se pripremaju od nojevog mesa?

Od nojevog mesa mogu se pripremiti razna jela, od ragua i gulaša, pa do pečenih jela. Primjerice, veoma su ukusni ražnjići od nojevog mesa, marinirano nojevo meso ili odresci noja u umaku od gljiva. Nojevo meso se može koristiti i za pripremu hladetina.

Z. S.

ANKETA: JESTE LI KUŠALI MESO OD NOJA I ŠTO MISLITE BI LI SE ONO MOGLO NAĆI NA BLAGDANSKOJ TRPEZI?

Marija Takač, ugostiteljica

Imala sam prilike više puta jesti nojetinu i vrlo mi se dopada. Meni najviše slični puretini, nekako je meso »sladek« i treba ga, prilikom pripreme, malo više začiniti. Osobno smatram kako za blagdane treba više eksperimentirati s ponudom jela, pa bi meso od noja mogla biti ukusna novina.

Laura Velšmit,
trgovkinja

Iako sam puno slušala o ovoj vrsti mesa, još uvijek ga nisam kušala.

Možda će to biti već u skorijoj budućnosti. Ukoliko mi se dopadne, a i članovima moje obitelji, zašto da ne bude u prazničnoj ponudi.

Josip Stipić, umirovljenik

Kušao sam meso noja kod Pétera Gulyása i dopalo mi se. Najviše mi slični govedem mesu, ali više je posno. Bez problema bih mogao zamisliti ovu vrstu mesa na blagdanskoj trpezi umjesto karakteristične janjetine ili svinjetine.

Josip Tonković, odvjetnik

Nisam još imao prilike kušati meso ove egzotične ptice, no ne bih imao ništa protiv ukoliko budem u nekoj posebnoj prigodi. Koliko sam čuo, vrlo je ukusno i hranljivo, pa bi se moglo naći na svečanom meniju.

PROLJETNO spremanje

10. travnja 2009.

U NEKOLIKO REDAKA

Grijanje

Zahvaljujući dolasku onog pravog, dugo očekivanog proljeća ponovno je toplo u našim stanovima, a pritom nam ne prijete veliki računi za grijanje. Zbog toga nam je toplo oko srca, još više oko novčanika. Vrijeme je svjetske krize i svaki ekstra dinar dobro je došao. Pogotovo sada u vrijeme uskršnjih blagdana kada treba osigurati svečanu trpezu prepunu najfinijih delicija. A novca, nikad dosta...

FOTO KUTAK

Nestalo nam goriva

KVIZ

PRVI U SVEMIRU

- Kako se zvao prvi čovjek koji je poletio u svemir?
- Kako se zvala prva žena u svemiru?
- Tko je bio prvi astronaut koji je kročio na tlo Mjeseca?
- Kako se zvao prvi pas u svemiru?
- Tko je bio prvi turist u svemiru?

Juri Gagarin
Valentina Tereshkova
Neil Armstrong
Laila
Denis Tito

VICEVI

- Pita učiteljica Ivicu:
- Koliko je dva plus dva?
- Ivica dogovori kao iz topa:
- Četiri.
- Na to će učiteljica:
- Sjedi, pet.
- Ivica:
- Aaaa, da, da... pet!

Kata Skenderović, rekreacijska hodačica

Svakoga dana hodam 5 km

Po suncu, kiši ili snijegu bez razlike, volim prošetati svoju dnevnu turu

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Osim svih poznatih i manje poznatih sportova, kao i drugih oblika tjelesne aktivnosti, hodanje je ipak najbolje i najzdravije. Svi stručnjaci koji skrbe o ljudskom zdravlju suglasni su da je svakodnevna šetnja nužna i da je najdjelotvorniji oblik trošenja nago-milanih kalorijskih vrijednosti dnevno konzumirane hrane. Ali, mnogi na to zaboravljaju, zanemarujući djelotvornost ovog, ipak najjednostavnijeg oblika tjelesne aktivnosti. Primjer *Kate Skenderović*, koja već godinama, svakoga dana bez obzira

na vremenske prilike, redovito pro-šeta svojih pet kilometara, mogao bi postati uzor svima koji su na šetnju zaboravili.

»Već više od deset godina redovito, svakoga dana prošećem svoju dnevnu dionicu od nekoliko kilometara. U prosjeku to bude nekih 5 km, koje uspijem prohodati za malo više od 40 minuta, brzog i dinamičnog hoda. S obzirom da stanujem u blizini Radijalnog puta, moja je šetnja gotovo uvijek usmjerena prema obližnjoj Dudovoj šumi. Napravim nekoliko brzih krugova i potom se zaputim doma«, pojašnjava Kata svoju hodačku rutinu.

Najduža šetnja

Jednom prilikom hodala sam 20 km, od Subotice sve do Gornjeg Tavankuta, za što mi je bilo potrebno nekih tri i pol sata. Imala sam malu krizu poslije 15 km, ali sam ipak ustrajala sve do kraja ovog malog pješačkog maratona.

KAKO JE SVE POČELO

»Još dok sam studirala, poslije napornog sjedenja prilikom višesatnog učenja, jednostavno sam osjetila potrebu za nekim vidom rekreacije. Kako se nikada nisam bavila nikakvim sportom, hodanje mi se učinilo najprivlačnijim oblikom tjelesne aktivnosti. I tako sam počela svakoga dana šetati i sve do danas nisam

prestala. Bez obzira na vanjsku temperaturu i metereološke prilike. Ako je hladno bolje se obučem, ako pada kiša tu je kišobran.«

VRIJEME ŠETNJE

Kako sama kaže, nema određenog vremenskog termina za šetnju mada je to u ljetnom dobu najčešće u jutarnjim satima. Tijekom zimskih mjeseci, najviše voli šetati negdje oko podneva jer je onda najtoplije. Najraniji jutarnji termin je oko pola sedam izjutra, a nekad je skupa s mužem znala šetati i u predvečernjem terminu.

»Uz ovu redovitu šetnju, dodatno dnevno hodam po gradu radi obavljanja svih dnevnih obveza. Također, običavam i tri puta tjedno odšetati do Buvljaka. Jednostavno sam već navikla mnogo šetati, pa ponekad niti ne osjećam da sam propješačila i dvostruko više od redovite, svakodnevne rekreacijske ture.

SAVJET

»Volim se šetati jer se, prvenstveno, dobro osjećam nakon svake šetnje i zbog toga bih šetnju preporučila i drugima. Ukoliko žele skinuti višak kilograma, svakodnevno hodaње može efikasno pomoći. Osim toga predstavlja lijepu i korisnu tjelesnu aktivnost za koju je potrebno toliko malo«, završila je Kata Skenderović priču o hodaњу.

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih mašina plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete
- Postanite i Vi član velike porodice "Croatia osiguranja" D.D. iz Zagreba

"Milenijum osiguranje" A.D.O. Beograd - Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon: +381 (24) 555-867 i 552-406
E-mail: mios@tippnet.co.yu
Radno vreme: od 8 do 16 časova

Uređuje: Dražen Prčić

Sportski vremeplov

Pobjedom na Final fouru Kupa prvaka u sezoni 1988./1989. košarkaši splitske Jugoplastike napravili su 6. travnja 1989. godine najveći uspjeh u povijesti svoga kluba. Posve neočekivano, u društvu Barcelone, Arisa i Maccabija, momčad koju je vodio jedan od najboljih košarkaških stručnjaka na ovim prostorima, iako unaprijed »prežaljena«, uspjela je prvo pobijediti Barcelonu u polufinalu 87-77, a potom u velikom finalu i Maccabi rezultatom 75-69. Veličanstvenu pobjedu za splitske »Žute« predvođene *Božom Maljkovićem*, prije točno 20 godina, ostvarili su sljedeći igrači: *Kukoč* (broj postignutih koševa 18), *Rada* (20), *Sretenović* (7), *Ivanović* (12), *Sobin* (11), *Tabak* (2), *Perasović* (1), *Pavičević* (4)

Dinamo opet prvi

Tijesnom pobjedom (4-3), na gostovanju protiv Cibalijske u Vinkovcima, nogometaši Dinama su, zahvaljujući porazu Hajduka u Osijeku (0-1), ponovno zauzeli prvo mjesto na tablici 1. HNL. Zagrepčani sada imaju 52 boda, bod više od Splugana, a obje momčadi nastavljaju neizvjesnu borbu za naslov nogometnog prvaka Hrvatske. U sljedećem kolu Dinamo igra u Zagrebu protiv Intera, dok Hajduk u Splitu dočekuje Cibalijsku.

Đoković poražen u finalu Miamia

Najbolji tenisač Srbije i treći igrač svjetske ATP ljestvice Novak Đoković, nije uspio pobijediti Škota Andy Murraya u finalnom susretu turnira Masters serije u Miamiju. Nakon sata i 42 minute igre, slavio je četvrti igrač svijeta s 6-2, 7-5 i osvojio pobjednički ček na 605.000 američkih dolara.

CO Zagreb nije uspio

Rukometaši hrvatskog prvaka CO Zagreba nisu uspjeli izboriti plasman u polufinale Lige prvaka. U uzvratnom četvrtfinalnom duelu protiv njemačkog Kiela, favorizirana domaća momčad slavila je 31-27 i posve zaslužno se plasirala među četiri najbolje momčadi staroga kontinenta među kojima su još dvije njemačke momčadi – Hamburger i Rhein Neckar Lowen, te španjolski Ciudad Real.

Nogometna škola u Sonti

Dinamova nogometna škola u Sonti radi već osam godina. Danas u svojem pogonu ima pještice, rođene 1998., 1999., 2000. i mlađe, te pionire, rođene 1994., 1995., i 1997. godine. Skupa s dječacima, polaznice škole nogometa su i tri djevojčice. Donedavno ih je bilo četiri, ali je *Sanja Vidaković*

(1993.) angažirana od somborskog ŽNK »Ravangrad« i to kao zvučnice pojačanje.

I u jednoj i u drugoj kategoriji ima po dvadesetak polaznika. Vodi ih 30-godišnji absolvent novosadskog DIF-a *Goran Matić*, Sončanima znan po nadimku Šeša. Gorana Matića još samo obrana

diplomskog rada u travanjском roku dijeli od diplome profesora tjelesnog odgoja i diplomiranog trenera nogometa. Dinamovu djecu vodi od 2001. godine. S djecom, podijeljenom u dvije skupine, radi se četiri puta na tjedan, a u vrijeme natjecanja i turnira trener je angažiran gotovo svakodnevno.

Najnadareniji i najperspektivniji nogometaši otišli su u druge klubove, u somborski Radnički, u

apatinsku Mladost, u Karavukovo, pa čak i u Segedin, Mađarska. Općinski sportski savez snosi troškove prijevoza za gostovanja i troškove suđenja na domaćim susretima, a određena sredstva dobivaju se i od Mjesne zajednice. Troškove rada ove škole nogometa uglavnom snose roditelji djece koja su njom obuhvaćena.

Ivan Andrašić

Nogomet

Pobjeda Bačke

Nogometaši Bačke zabilježili su novu pobjedu na domaćem terenu, svladavši rivale iz kikindskog ŽAK-a s 2-0 i nastavili utrku za prvo mjesto u Vojvodanskoj ligi skupine Istok. Susret je započeo minutom šutnje za Marjana Poljakovića, mladog nogometaša Bačke koji je izgubio bitku s teškom i neizlječivom bolesti, a nogometaši su tijekom cijelog susreta igrali s crnim florom oko ruke.

Nova tri boda

Golom Ubiparipa u 84. minuti susreta, Spartak Zlatibor voda je zabilježio minimalnu pobjedu (1-0) protiv Mladosti iz Apatina i s nova tri boda zauzima peto mjesto na prvoligaškoj ljestvici. Zanimljivo je istaknuti kako je

momčad Ranka Popovića u pet proljetnih kola zabilježila tri pobjede i dva remija i još uvijek nije primila gol.

Spartak Zlatibor voda: Tumbas, Glogovac, Šarac, Jovetić (Ubiparip), Milanković, Popović, Bošković (Mijić), Torbica, Janjuš, Veselinov (Lazić), Nosković.

Odbojka

Poraz Spartaka

Peti uzastopni poraz doživjeli su odbojkaši Spartaka, ovoga puta na domaćem parketu subotičke Dvorane sportova od njih je bila bolja momčad Željezničara (3-2). Iako su »Golubovi« povelili s 2-0 u setovima nisu uspjeli rezultatski izdržati do kraja, a susret je odlučio tie break petog seta koji su gosti uvjerljivo riješili u svoju korist (15-7).

Spartak: Radulović, Janačkov 4 (2 bloka), Simonović 17 (1 as, 4 bloka), Medić 15, Konkolj 12 (1 blok), Stipić 9 (4 bloka), Kecman 18 (2 asa, 2 bloka).

Džudo

Medalje za Bogića i Zaboša

Na velikom veteranskom džudo turniru na kojem je sudjelovalo 230 natjecatelja iz cijeloga svijeta, održanom nedavno u Budimpešti, dva subotička borca iz Džudo kluba Spartak – Milan Bogić i Robert Zaboš – osvojila su brončane medalje. Bogić se borio u kategoriji do 81 kg (godiste 1970-74), a Zaboš do 73 kg (1965 – 1969).

Squash

Prvenstvo države

Subotica je prošloga vikenda bila domaćinom državnog prvenstva u squashu. Najbolji igrač Srbije, Ivan Đorđević, ponovno je potvrdio svoju kvalitetu i bez većih problema svladao sve svoje rivale, uključujući i klupskog kolegu Gorana Miličevića u finalnom duelu (3-0). U ženskoj konkurenciji najbolja je bila Miljana Mrvić.

DOLAZI PLIN DO VAS ? ONDA POSJETITE NAS !

Cesta Jovana Mikića 56.
24000 Subotica
Tel: 024/621-000
www.cimgas.rs

VRHUNSKA OPREMA I MONTAŽA SISTEMA
ZA GRIJANJE I KLIMATIZACIJU

Filip Ilovac, nogometaš Bačke

Igrat ćemo sve bolje

Noge su nam još uvijek 'teške' nakon dugih zimskih priprema

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Iako se po godinama već ubraja u nogometne veterane, **Filip Ilovac** (1976.) još uvijek prednjači u tjelesnoj spremi i maksimalno se trudi dati maksimum u svakoj prvenstvenoj utakmici subotičke Bačke za koju nastupa već nekoliko sezona. Uz standarne defenzivne zadatke na mjestu prednjeg štopera, često se priključuje navali i, osobito prilikom prekida, zna ugroziti protivnička vrata. Tako je bilo i na posljednjem susretu Vojvodanske lige, skupina Istok, kada je Bačka slavila (2-0) protiv kikindskog ŽAK-a.

»Nakon osvajanja prvoga mjesta na ligaškoj tablici u jesenskom dijelu

prvenstva, u nastavku proljetnog dijela natjecanja još uvijek ne uspijevamo posve uhvatiti puni igrački ritam. Noge su nam još uvijek 'teške', poslije napornih i dugih zimskih priprema, ali polagano nam se vraća potrebna svježina i vjerujem da ćemo već u sljedećim kolima igrati sve bolje i sigurnije, pružajući igre koje su nas i dovele do liderske pozicije«, pričao je Filip, neposredno nakon utakmice i nova tri osvojena boda.

TEŠKO PROLJEĆE

Prva četiri susreta nastavka prvenstva u Vojvodanskoj ligi, skupina

Istok, vodećoj momčadi prvenstva donijela su dva rezultatska kiksa na gostovanjima, pa su nakon samo jednog osvojenog boda od šest mogućih, morali prepustiti lidersku poziciju izravnom konkurentu - momčadi Doline.

»Na dva posljednja gostovanja doživjeli smo izrazito 'negostoljubiv' pristup, ne samo po pitanju grube i pogibeljne igre domaćina. Ali, to je tako u ovakvoj ligi i jednostavno se mora igrati. Za razliku od drugih momčadi, mi njeujemo fer i korektnu igru, uz neizbježan maksimalno korektan odnos prema gostujućoj momčadi. Također, prema ocjenama stručnih promatrača, svi su suglasni kako smo u dosadašnjem dijelu natjecanja, osobito u prvom dijelu, pokazali najljepšu igru. Upravo zbog toga i mislim da ćemo, kada se posve stabiliziramo i 'uhvatimo svježinu' nastaviti s igrom koja se nas i dovele na vrh«.

MOMČAD

»Imamo vrlo mladu momčad s nekoliko iskusnih igrača, a htio bih naglasiti kako kod nas vlada odlično timsko ozračje i nema uobičajenih distanci između mladih i starijih igrača. Svi smo jedinstveni, kako na treningu, tako i na utakmicama. No, pravi ispit našu momčad očekuje sredinom prvenstva kada imamo dva uzastopna gostovanja protiv izravnih pretendena za prva dva mjesta na ligaškoj tablici. Prvak lige osigurava prolaz u viši rang, dok će drugoplasirana momčad izboriti plasman u baraž iz kojeg se također može osigurati viši ligaški stupanj natjecanja«.

REPREZENTACIJA HRVATA IZ VOJVODINE

Filip Ilovac je standardno igrao za reprezentativnu vrstu vojvodanskih

Karijera

U dosadašnjoj nogometnoj karijeri Filip Ilovac je promijenio mnogo klubova igrajući u mladim kategorijama Spartaka, potom u Bačkoj, Zorki, mađarskom Kaposváru, Vinogradaru, Bačkoj Topoli, Orahovu, Bačkom Dušanovu, iz kojeg se prije nekoliko godina vratio u Bačku

Hrvata, koja je na prošlogodišnjem prvenstvu hrvatskih manjinskih zajednica u Švicarskoj osvojila drugo mjesto, a trebao bi zaigrati i na ovogodišnjoj smotri hrvatske nogometne dijaspore.

»Puno mi znači nastupati za reprezentaciju Hrvata iz Vojvodine, jer reprezentativni nastup je čast za svakoga nogometaša. Sredinom lipnja očekuje nas turnir koji bi se trebao igrati u Splitu, i očekujem da ćemo opravdati prošlogodišnji rezultat i ponoviti dobre igre iz Švicarske. Do tada nas očekuje nekoliko treninga okupljanja i prijateljskih susreta na kojima bismo trebali formirati momčad, koja će predstavljati Hrvate iz Vojvodine«.

BUDUĆNOST

»Još uvijek ništa sa sigurnošću ne mogu ustvrditi u svezi s nastavkom nogometne karijere. Vidjet ćemo nakon kraja prvenstva. Za sada uspijevam uskladiti radne obveze na mjestu zastupnika »Kraša« za regiju sjeverne Vojvodine i redovite treninge, te prvenstvene i prijateljske nastupe za Bačku. Oženjen sam i planiram u skorijoj budućnosti proširiti obitelj«, zaključio je razgovor Filip Ilovac.

Temeljem članka 10. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (»Službeni glasnik RS« br. 135/04) Općinska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, Subotica - Trg slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen zahtjev broj IV-10-501-148/09 za odlučivanjem o potrebi procjene utjecaja na okoliš projekta »OBJEKT ZA SKLADIŠTENJE ŽITARICA«, koji se planira na katastarskoj čestici 41912/2 K.O. Donji grad u naselju Mala Bosna, investitora »SUAGRA« D.O.O. Subotica - Ive Lole Ribara br. 4.

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta može se obaviti svakog radnog dana od 10 do 12 sati u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, drugi kat Gradske kuće – ured 226, počevši od 10.4.2009. do 20.4.2009. godine.

Molim vas da u roku od 10 dana od dana oglašavanja dostavite mišljenje o zahtjevu za odlučivanjem o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na okoliš.

Temeljem članka 10. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04) Općinska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, Subotica, Trg slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

Da je nositelj projekta »PALVILLE INVEST« d.o.o., Subotica - Braće Radić br. 3, podnio Zahtjev za odlučivanjem o potrebi procjene utjecaja na okoliš za projekt »Dogradnja stambeno-poslovnog objekta i prenamjena dijela objekta u izgradnju«, koja se planira na katastarskoj čestici br. 1008, k.o. Palić, na području grada Subotice.

Uvid u podatke i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta može se obaviti u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, II. kat Gradske kuće – ured 226, svakoga radnoga dana od 10 do 12 sati, u razdoblju od 10.4.2009. do 20.4.2009. godine.

PETAK
10.4.2009.

05.50 - Najava programa
 05.55 - Trenutak spoznaje
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.15 - Sve će biti dobro
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Vjeverica, dobri duh stabala - dok. film
 11.10 - Oprah Show
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Draga neprijateljica
 13.25 - Dan za danom, emisija
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Glas domovine
 15.10 - Znanstvena petica
 15.40 - Drugo mišljenje
 16.15 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.20 - Hrvatska uživo
 17.40 - Jelovnici izgubljenog vremena

18.05 - Iza ekrana
 18.40 - Sve će biti dobro
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - Torinsko platno, dokumentarni film
 21.10 - Colosseum: Križni put, prijenos
 22.50 - Dnevnik 3
 23.05 - Isus iz Nazareta, serija
 00.40 - Zvezdane staze: Deep Space Nine 5, serija
 01.25 - Bostonsko pravo 3.
 02.05 - Vjeverica, dobri duh stabala - dok. film
 02.55 - Oprah Show
 03.35 - Znanstvena petica
 04.05 - Jelovnici izgubljenog vremena
 04.25 - Lijepom našom: Križ (2/2)
 05.25 - Draga neprijateljica

07.05 - Najava programa
 07.10 - Pustolovine Marka i Goge, crtana serija
 07.30 - Mala sirena
 07.55 - TV vrtić:
 --- - Honzik i Samuel
 --- - Tikvići: Guskice spavaju
 08.10 - Čarobna ploča - učimo engleski
 08.25 - Petar Pan i gusari
 08.50 - Lagodni život Zacka i Codyja, serija za djecu
 09.15 - Beverly Hills 9, serija
 10.00 - U tuđim cipelama, singapurski film
 11.50 - Pustolovine Sare Jane, serija za mlade

12.20 - Iskupljenje jednog duha, američko-kanadski film
 14.15 - Dokuteka - Mladen Juran: Zadnja pošta Zagreb - Polovni život, dok. film (1979.)
 14.50 - Obični ljudi, TV serija
 15.40 - Koga briga? Zloporaba povjerenja
 16.15 - Nove avanture stare Christine 2, serija
 16.35 - Happy Hour, serija
 17.00 - Bostonsko pravo 3.
 17.50 - Županijska panorama
 18.15 - Vijesti na Drugom
 18.35 - Marko Marulić: Muke Spasitelja našega
 20.10 - Lijepom našom: Križ (2/2)
 21.15 - Vijesti na Drugom
 21.30 - Cinderella Man, američki film
 23.55 - Neznanka iz vlaka, američki film
 01.20 - TV raspored

06:45 Otvori svoje srce, serija
 07:35 Yu-Gi-Oh, crtana serija
 08:00 Fifi i cvjetno društvo
 08:10 Pepa prašćić
 08:20 Graditelj Bob
 08:30 Ezo TV, tarot show
 09:30 Nova lova, TV igra
 10:00 IN magazin
 10:40 Inspektor Rex, serija
 11:40 Farma, reality show
 12:40 Vatreno srce, serija
 13:40 Rebelde, serija
 14:40 Blues Brothers, film
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 Inspektor Rex, serija
 18:25 IN magazin by Bijele udovice
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Farma, reality show
 22:00 Odjednom agent, igrani film
 00:10 Prevarena, igrani film
 02:00 Ezo TV, tarot show
 03:00 Outsajderi, igrani film
 04:30 Blues Brothers, igrani film
 06:35 Kraj programa

06.55 Dexterov laboratorij
 07.15 SpužvaBob Skockani
 07.40 Korak po korak, humoristična serija
 08.05 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 08.35 Punom parom, kulinarski izazov
 09.15 Astro show, emisija
 10.20 Kunolovac, kviz
 11.20 Malcolm u sredini, serija

11.45 U dobru i zlu, humoristična serija
 12.15 Exkluziv, magazin
 12.30 Vijesti
 12.40 Reba, serija
 13.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.35 Marina, telenovela
 14.30 Cobra 11, kriminalistička serija
 15.20 Magnum, akcijska serija
 16.15 Korak po korak, humoristična serija
 16.40 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 17.10 Malcolm u sredini, humoristična serija
 17.35 U dobru i zlu, humoristična serija
 18.00 Reba, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Exkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Pobjedi Šolu, show
 23.25 Đavolje utočište, igrani film, fnastastični triler
 01.10 Vijesti
 01.20 Šupljoglavci, igrani film, komedija

SUBOTA
11.4.2009.

06.05 - Najava programa
 06.10 - Iza ekrana
 06.40 - Velike filmske ljepotice: Alexandra Stenart, dokumentarna serija
 07.45 - Vijesti
 07.55 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Čovjek sa zlatnim koltom, američki film
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Kućni ljubimci
 10.50 - Veterani mira, emisija za branitelje
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Draga neprijateljica, telenovela
 13.20 - Prizma, multinacionalni magazin
 14.10 - Duhovni izazovi
 14.45 - Reporter: Darfur, kako iz rata?
 15.55 - Euromagazin
 16.30 - Vijesti
 16.40 - Hrvatska kulturna baština
 17.00 - Svirci moji, glazbena emisija
 17.50 - U istom loncu, kulinarski show
 18.35 - TV Bingo Show

19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Uskrnsa čestitka kardinala Bozanića
 20.30 - Zvijezde pjevaju (5/8) (1.dio)
 21.35 - Zvijezde pjevaju (5/8) (2.dio)
 22.00 - Isus iz Nazareta, serija
 23.35 - Dnevnik 3
 23.55 - Filmski maraton: Moćni vjetar, američki film
 01.25 - Filmski maraton: Neslomljivi Jack, američki film
 03.00 - Reporter: Darfur, kako iz rata?
 04.05 - reprizni program
 04.35 - Garaža
 05.05 - Hrvatska kulturna baština
 05.20 - Draga neprijateljica

07.00 - Najava programa
 07.05 - Disneyjevi crtići: Šiljo i sportovi
 07.30 - Disneyjevi crtići: Kuzco - careva nova škola
 07.55 - Na kraju ulice
 08.20 - Danica
 08.25 - Čarobna ploča - učimo engleski
 08.40 - Ninin kutak
 08.50 - Navrh jezika: Kako se zoveš?
 09.00 - Kokice
 09.15 - Parlaonica
 10.15 - Briljanteen
 11.05 - Dr. Who 3., serija za djecu
 11.50 - Jazz za početnike (9/9)
 12.20 - Prirodni svijet: Losovi u dolini, dokumentarni film
 13.15 - KS automagazin
 13.50 - Neslomljivi Jack, američki film
 15.25 - Četiri zida
 16.00 - Volim nogomet
 19.25 - Garaža: Only Bass and Drum
 20.00 - HNL - emisija
 20.10 - HNL: Šibenik - Zadar, prijenos
 22.05 - HNL - emisija
 22.25 - Bitange i princeze 1, humoristična serija
 23.05 - Vivere - Andrea Bocelli Live in Tuscany
 00.05 - Sportske vijesti
 00.10 - Noć u kazalištu: Tužna Jele, snimka predstave
 01.50 - TV raspored

06:10 Code lyoko, crtana serija
 06:35 Superheroj Spiderman, crtana serija
 07:00 Winx, crtana serija
 07:25 Pocoyo, crtana serija
 07:50 Roary, crtana serija
 08:05 Dora istražuje, crtana serija
 08:30 Ezo TV, tarot show
 09:30 Nova lova, TV igra
 10:35 Američka priča, crtani film
 11:50 Čarobnice, serija
 12:50 Smallville, serija
 13:50 Provjereno, informativni magazin
 14:50 Farma, reality show
 17:10 Vijesti
 17:20 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz
 18:30 Kod Ane, kulinarski show
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Spider-man, igrani film
 22:10 Ninja s Beverly Hillsa, igrani film
 23:45 Policajci i obitelj Robberson, igrani film
 01:20 Tajna afera, igrani film
 02:45 Svjedok pod zaštitom, igrani film
 04:15 Outsajderi, igrani film
 05:45 Kraj programa

07.05 Magnum, akcijska serija (R)
 07.55 Najbolje godine, humoristična serija
 08.20 Ulica Sezame, crtana serija
 09.15 Bikeri s Marsa, crtana serija
 09.40 Ben 10, crtana serija
 10.05 Kaya, reality drama (dvije epizode)
 10.55 Put izdaje, akcijska serija
 11.50 Bingo, igrani film, obiteljski
 13.30 Vijesti
 13.40 Premier League: Liverpool - Blackburn
 15.45 Pobjedi Šolu, game show (R)
 18.00 Zvijezde Ekstra - 40 vrućih ljubavnih veza s filmskog seta (2. dio), zabavna emisija
 18.30 Vijesti
 19.00 Exploziv, magazin
 20.00 Preko ograde, igrani film, animirani
 21.30 Dozvola za brak, igrani film, komedija
 23.20 Duboko modro more, igrani film, akcijski
 01.05 Đavolje utočište, igrani film, fantastični triler (R)

NEDJELJA
12.4.2009.

05.50 - Najava programa
 05.55 - Svirci moji, glazbena emisija
 06.40 - Glas domovine
 07.05 - Euromagazin
 07.50 - Vijesti
 08.00 - Mise Cecchinija i Monteverdija u katedrali sv. Dujma - Zbor HRT-a pod ravnanjem Tončija Bilića
 09.15 - Opera box
 09.45 - Vijesti
 10.00 - Split: Uskrsna misa iz katedrale sv. Dujma
 11.40 - Biblija
 11.55 - Rim: Urbi et orbi, prijenos
 12.35 - Dnevnik
 13.10 - Rijeka: More
 13.45 - Jelovnici izgubljenog vremena
 14.10 - Blaženi Augustin Kažotić - biskup siromaha i pomirenja, dokumentarna emisija
 15.05 - Mir i dobro
 15.40 - Vijesti
 15.55 - Jura Hura (9/10)
 16.25 - Samson i Dalila, američki film
 18.35 - U istom loncu, kulinarski show
 19.14 - Za one koji misle unaprijed - CO
 19.15 - LOTO 6/45
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - 1 protiv 100, kviz
 21.15 - Stipe u gostima 2, TV serija
 21.55 - Isus iz Nazareta, serija
 23.30 - Dnevnik 3
 23.45 - Filmski klub: Srebrni kalež, američki film
 01.55 - Agape, snimka koncerta (1 i 2/2)
 04.00 - Garaža
 04.30 - Mise Cecchinija i Monteverdija u katedrali sv. Dujma - Zbor HRT-a pod ravnanjem Tončija Bilića
 05.45 - Rijeka: More

07.00 - TV vodič
 07.50 - Najava programa
 07.55 - Dexterov laboratorij
 08.20 - Lockie Leonard, serija
 08.45 - Mali Nemo: Avantura u Zemlji snova, američki film za djecu

10.15 - Zvijezde pjevaju (5/8)
 12.00 - Agape, snimka koncerta (1 i 2/2)
 14.10 - Zabavni program
 16.35 - Jedrenje: Uskrsna regata, reportaža
 16.55 - Magazin nogometne Lige prvaka
 17.25 - Košarka, PH: Cedevisa - Zadar, prijenos
 19.25 - Garaža: En face
 20.00 - Memoari nevidljivog čovjeka, američki film
 21.40 - Sportske vijesti
 21.50 - Ovdje na Zemlji, američki film
 23.25 - Prikračen 2, humoristična serija
 23.50 - TV raspored

06.55 Code lyoko, crtana serija
 07.20 Superheroj Spiderman, crtana serija
 07.45 Winx, crtana serija
 08.10 Pocoyo, crtana serija
 08.30 Roary, crtana serija
 08.40 Dora istražuje, crtana serija
 09.10 Američka priča: Miš na Divljem zapadu, crtani film
 10.15 Automotiv, auto-moto magazin
 10.45 Novac, business magazin
 11.15 Lude 70-e, serija
 11.45 Prvi klinac, igrani film
 13.30 Policajci i obitelj Robberson, igrani film
 15.10 Ninja s Beverly Hillsa, igrani film
 16.55 Vijesti
 17.05 Spider-man, igrani film
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Farma, reality show
 21.00 Asterix na Olimpijskim igrama, igrani film
 23.10 Red Carpet, showbiz magazin
 00.40 Televizijska posla, serija
 01.10 Tajna afera, igrani film
 02.35 Večer s Martinom Lawrenceom, film
 04.15 Red Carpet, showbiz magazin
 05.35 Farma, reality show
 06.35 Kraj programa

07.20 Put izdaje, akcijski serija (R)
 08.05 Grupna terapija, humoristična serija
 08.30 Ulica Sezame, crtana serija
 09.25 Bikeri s Marsa,

crtana serija
 09.50 Ben 10, crtana serija
 10.15 Samov život, humoristična serija (dvije epizode)
 11.10 Preko ograde, igrani film, animirani (R)
 12.40 Bebin odlazak u grad, igrani film, komedija
 14.30 Vijesti
 14.35 Dozvola za brak, igrani film, komedija (R)
 16.25 Discovery: Preživjeti divljinu - Hawaii - Mount Kilaua, dokumentarna emisija
 17.15 Odred za čistoću, dokumentarna emisija
 17.45 Ekkluziv, magazin
 18.30 Vijesti
 19.00 Kraljevi leda, dokumentarna emisija
 20.00 Hrvatska traži zvijezdu, glazbeni show
 21.00 Wipeout, game show
 22.00 Transporter 2, igrani film, akcijski
 23.25 Manje od ništice, igrani film, drama
 01.05 Kunolovac, kviz

PONEDJELJAK
13.4.2009.

06.10 - Najava programa
 06.15 - Drugo mišljenje
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.15 - Sve će biti dobro
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Posljednji veliki hrčak: Tajanstveni svijet velikog europskog hrčka, dokumentarni film
 11.10 - Treća dob, emisija za umirovljenike
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Draga neprijateljica, američki film
 14.40 - Vijesti
 14.55 - Quo vadis, američki film
 17.50 - Najslabija karika, kviz
 18.35 - Sve će biti dobro, telenovela
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Goonies, američki film
 22.05 - Škrinja: Lopoč
 23.05 - Dnevnik 3
 23.20 - Kralj kraljeva, američki film
 01.55 - Bostonsko pravo 3, serija

02.40 - Dosje kuhinja, humoristična serija
 03.00 - Posljednji veliki hrčak: Tajanstveni svijet velikog europskog hrčka, dok. film
 03.50 - Fotografija u Hrvatskoj
 04.10 - Škrinja: Lopoč
 05.05 - Draga neprijateljica, telenovela

07.05 - Najava programa
 07.10 - Pustolovine Marka i Goge, crtana serija
 07.30 - Mala sirena, crtana serija
 07.55 - TV vrtić
 -- -- Život u obitelji vodenkonja: Stolni tenis
 -- -- Tikvići: Zaljubljeni zabac
 -- -- Pingu
 08.10 - Čarobna ploča (2. razred)
 08.25 - Petar Pan i gusari
 08.50 - Školarci obavještajci, serija za djecu
 09.15 - Beverly Hills 9, serija
 10.00 - Posuđivači, američki film
 11.25 - Pustolovine Sare Jane, serija za mlade
 11.50 - Antologija hrvatskoga glumišta - P.Hektorović: Ribanje i ribarsko prigovaranje (2000.)
 13.00 - Vivere - Andrea Bocelli Live in Tuscany
 13.55 - reprizni program
 15.15 - Obični ljudi, TV serija
 16.05 - Ta politika
 16.15 - Kako žive životinje
 16.35 - Nove avanture stare Christine 2, serija
 16.55 - Tudinci u Americi, humoristična serija
 17.25 - Bostonsko pravo 3.
 18.15 - Vijesti na Drugom
 18.35 - Na rubu znanosti: Istraživanje smrti
 19.20 - Crtani film
 19.30 - Otkad si otišla 1, humoristična serija
 20.05 - Sandra, ti to možeš! - humanitarna akcija
 22.10 - Vijesti na Drugom
 22.25 - Madeira - Cvjetni otok i njegovi dvorci, dokumentarni film
 23.15 - Dosje kuhinja, humoristična serija
 23.40 - Kimberly, film
 01.25 - TV raspored
 06.25 Otvori svoje srce, serija
 07.15 Yu-Gi-Oh, serija
 07.40 Fifi i cvjetno društvo

07.50 Pepa praščić, crtana serija
 08.00 Graditelj Bob, crtana serija
 08.15 Vratili smo se: Priča o dinosaurima, crtani film
 09.25 Zemlja daleke prošlosti, crtani film
 10.30 IN magazine by Bijele udovice
 11.05 Inspektor Rex, serija
 12.05 Farma, reality show
 13.05 Marija, Majka Božja, igrani film
 14.45 Asterix na Olimpijskim igrama, igrani film
 17.00 Vijesti
 17.25 Inspektor Rex, serija
 18.25 IN magazin
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Farma, reality show
 21.00 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz
 22.00 Privatna praksa, serija
 23.05 Vijesti
 23.20 Uvod u anatomiju, serija
 00.20 Seinfeld, serija
 00.50 Život na sjeveru, serija
 01.45 Ezo TV, tarot show
 02.45 Ljubav prije svega, film
 04.15 Seinfeld, serija
 04.40 Život na sjeveru, serija
 05.30 IN magazin
 06.10 Kraj programa

06.45 Dexterov laboratorij, crtana serija
 07.05 SpužvaBob Skockani, crtana serija
 07.30 Bebin odlazak u grad, igrani film, komedija
 09.10 Turbo: Power Rangers, igrani film, akcijski
 10.50 Andre, igrani film, obiteljski
 12.30 Vijesti
 12.35 Scooby Doo 2, igrani film, komedija
 14.10 Jumanji, igrani film, avanturistički
 15.55 Harry Potter i kamen mudraca, igrani film
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Nemoguća misija 3, igrani film, akcijski
 22.10 James Bond 007: Samo za tvoje oči, igrani film
 00.30 Vijesti
 00.40 Kunolovac, kviz
 02.40 Transporter 2, igrani film, akcijski

UTORAK
14.4.2009.

05.50 - Najava programa
 05.55 - Normalan život, emisija o osobama s invaliditetom
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.15 - Sve će biti dobro
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Des jardins dans la Fournaise, dokumentarni film
 11.10 - Christinin vrt 2, dokumentarna serija
 11.40 - Hrvatska kulturna baština
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Draga neprijateljica
 13.25 - Dan za danom, emisija
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Među nama
 15.35 - Špička, ritka, pa susejde - emisija pučke i predajne kulture
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.50 - Najslabija karika, kviz
 18.40 - Sve će biti dobro, telenovela
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Globalno sijelo
 20.45 - Rijeke Hrvatske: Ravničarske rijeke, popularno-znanstvena serija
 21.20 - Poslovni klub
 21.55 - Otvoreno
 23.00 - Dnevnik 3
 23.15 - Poslovne vijesti
 23.20 - Vijesti iz kulture
 23.30 - Dosjei X (6), serija
 00.15 - Zvezdane staze: Deep Space Nine 6, serija
 01.00 - CSI: Miami 6, serija
 01.45 - Zovem se Earl 2, humoristična serija
 02.05 - Bostonsko pravo 3,
 02.50 - Skica za portret
 02.55 - Špička, ritka, pa susejde - emisija pučke i predajne kulture
 03.25 - Drugi format
 04.05 - Globalno sijelo
 04.35 - Poslovni klub
 05.05 - Draga neprijateljica

07.05 - Najava programa
 07.10 - Pustolovine Marka i Goge, crtana serija
 07.30 - Kuzco - careva nova

škola, crtana serija
 07.55 - TV vrtić:
 -- -- Danica: Danica i jež
 -- -- Medvjedići:
 Izlet na rijeku
 -- -- Klaun Kiri:
 Loše pamćenje
 -- -- Profesor Baltazar:
 Vjetrovita priča
 08.25 - Petar Pan i gusari
 08.50 - Školanci obavještajci
 09.15 - Beverly Hills 9, serija
 10.00 - Sugar Creek Gang:
 Swamp Robber 1, američki film
 11.20 - Pustolovine Sare Jane, serija za mlade
 11.45 - Antologija hrvatskoga glumišta - M.Gavran: Ljubavi Georgea Washingtona (2001.)
 12.50 - reprizni program
 13.10 - Princ na jedan dan, američki film
 14.50 - Obični ljudi, TV serija
 15.40 - Navrh jezika
 15.50 - Iznad crte
 16.10 - Nove avanture stare Christine 2, serija
 16.30 - Tudinci u Americi, humoristična serija
 17.00 - Bostonsko pravo 3
 17.50 - Županijska panorama
 18.15 - Vijesti na Drugom
 18.35 - Drugi format
 19.20 - Crtani film
 19.30 - Otkad si otišla 2, humoristična serija
 20.05 - Nogometna Liga prvaka - emisija
 20.35 - Nogometna Liga prvaka - 1/4 finale, 1. poluvrijeme
 21.30 - Vijesti na Drugom
 21.40 - Nogometna Liga prvaka - 1/4 finale, 2. poluvrijeme
 22.35 - Nogometna Liga prvaka - analiza utakmice
 23.00 - CSI: Miami 6, serija
 23.50 - Zovem se Earl 2
 00.15 - Dokumentarni film
 00.45 - TV raspored

06:45 Otvori svoje srce, serija
 07:35 Yu-Gi-Oh, crtana serija
 08:00 Fifi i cvjetno društvo
 08:10 Pepa prašić
 08:20 Graditelj bob
 08:30 Ezo TV, tarot show
 09:30 Nova lova, TV igra
 10:30 IN magazin
 11:00 Inspektor Rex, serija
 12:00 Farma, reality show
 13:00 Vatreno srce, serija
 13:55 Rebelde, serija
 14:55 Cijena pravde, film
 17:00 Vijesti
 17:25 Inspektor Rex, serija
 18:25 IN magazin

19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Farma, reality show
 21:00 Beethoven, igrani film
 22:40 Vijesti
 22:55 Uvod u anatomiju, serija
 23:50 Seinfeld, serija
 00:20 Život na sjeveru, serija
 01:10 Ezo TV, tarot show
 02:10 Cijena pravde, film
 04:00 Seinfeld, serija
 04:25 Život na sjeveru, serija
 05:10 IN magazin
 05:50 Kraj programa

06.50 Dexterov laboratorij
 07.15 Transformeri
 07.40 Korak po korak, humoristična serija
 08.05 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 08.35 Punom parom, kulinarski izazov
 09.15 Astro show, emisija
 10.20 Kunolovac, kviz
 11.20 Malcolm u sredini, humoristična serija
 11.45 U dobru i zlu, serija
 12.15 Ekkluziv, magazin
 12.30 Vijesti
 12.40 Reba, serija
 13.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.35 Marina, telenovela
 14.30 Cobra 11, serija
 15.20 Magnum, akcijska serija
 16.15 Korak po korak, serija
 16.40 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 17.10 Malcolm u sredini, humoristična serija
 17.35 U dobru i zlu, serija
 18.00 Reba, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Hrvatska traži zvijezdu, glazbeni show
 21.00 Ljubav je na selu, dokumentarna sapunica
 22.00 Policijska akademija 4: Gra=ani pozornici, igrani film, komedija
 23.30 Vijesti
 23.40 Kunolovac, kviz
 01.40 Nemoguća misija 3, igrani film, akcijski

SRIJEDA
15.4.2009.

05.50 - Najava programa
 05.55 - Među nama
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti

07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.15 - Sve će biti dobro
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Pilotes de combat - l'Odyssee de la chase, dokumentarni film
 11.10 - Oprah Show
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Draga neprijateljica
 13.25 - Dan za danom, emisija
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Riječ i život, religijski program
 15.35 - Eko zona
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.45 - Najslabija karika, kviz
 18.35 - Sve će biti dobro
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Idemo na put s Goranom Milićem: Australija
 21.00 - Luda kuća 4, TV serija
 21.40 - Proces
 22.15 - Otvoreno
 23.25 - Dnevnik 3
 23.40 - Poslovne vijesti
 23.55 - Dosjei X (6), serija
 00.40 - Zvezdane staze: Deep Space Nine 6, serija
 01.25 - Državna opasnost
 02.10 - Bostonsko pravo 3
 02.55 - Oprah Show
 03.40 - Scientia croatica
 04.10 - Eko zona
 04.40 - Proces
 05.10 - Draga neprijateljica

07.05 - Najava programa
 07.10 - Pustolovine Marka i Goge, crtana serija
 07.30 - Kuzco - careva nova škola, crtana serija
 07.55 - TV vrtić:
 -- -- Ninin kutak: Vjetrenjače
 -- -- Braća koale:
 Marta je opet u akciji
 -- -- Mali crveni traktor:
 Zabava
 08.25 - Petar Pan i gusari
 08.50 - Školanci obavještajci
 09.15 - Beverly Hills 9, serija
 10.00 - Sugar Creek Gang:
 Great Canoe Fish 2, film
 11.10 - Pustolovine Sare Jane
 11.35 - Lijepom našom: Križ (2/2)
 12.35 - Rijeke Hrvatske: Ravničarske rijeke, serija
 13.10 - Air Bud: Seventh Inning Fetch, kanadsko-američki film
 14.45 - Obični ljudi, TV serija
 15.35 - španjolski dok. film za mlade
 15.50 - Kokice
 16.10 - Nove avanture stare Christine 2, serija
 16.30 - Tudinci u Americi,

humoristična serija
 17.00 - Bostonsko pravo 3,
 17.50 - Županijska panorama
 18.15 - Vijesti na Drugom
 18.35 - Scientia croatica
 19.05 - Znanstvene vijesti
 19.20 - Crtani film
 19.30 - Otkad si otišla 2, humoristična serija
 20.05 - Nogometna Liga prvaka - emisija
 20.35 - Nogometna Liga prvaka - 1/4 finale, 1. poluvrijeme
 21.30 - Vijesti na Drugom
 21.40 - Nogometna Liga prvaka - 1/4 finale, 2. poluvrijeme
 22.35 - Nogometna Liga prvaka - analiza utakmice
 23.00 - Državna opasnost
 23.45 - Transfer
 00.15 - Pogled iznutra, serija
 01.00 - TV raspored

06:45 Otvori svoje srce, serija
 07:35 Yu-Gi-Oh, crtana serija
 08:00 Fifi i cvjetno društvo
 08:15 Tomica i prijatelji
 08:30 Ezo TV, tarot show
 09:30 Nova lova, TV igra
 10:30 IN magazin
 11:15 Inspektor Rex, serija
 12:15 Farma, reality show
 13:15 Vatreno srce, serija
 14:15 Rebelde, serija
 15:15 Beethoven, igrani film
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 Inspektor Rex, serija
 18:25 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Farma, reality show
 21:00 Nepoznati zaštitnik, film
 22:55 Vijesti
 23:10 Kevin Hil, serija
 23:10 Seinfeld, serija
 00:40 Život na sjeveru, serija
 01:30 Ezo TV, tarot show
 02:30 Nepoznati zaštitnik, film
 04:10 Seinfeld, serija
 04:35 Život na sjeveru, serija
 05:25 IN magazin
 06:05 Kraj programa

06.55 Dexterov laboratorij
 07.15 SpužvaBob Skockani
 07.40 Korak po korak, serija
 08.05 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 08.35 Punom parom, kulinarski izazov
 09.15 Astro show, emisija
 10.20 Kunolovac, kviz
 11.20 Malcolm u sredini, serija
 11.45 U dobru i zlu, serija
 12.15 Ekkluziv, magazin
 12.30 Vijesti

12.40 Reba, serija
13.05 Večera za 5, lifestyle emisija
13.35 Marina, telenovela
14.30 Cobra 11, serija
15.20 Magnum, akcijska serija
16.15 Korak po korak, serija
16.40 Kako sam upoznao vašu majku, serija
17.10 Malcolm u sredini, serija
17.35 U dobru i zlu, serija
18.00 Reba, serija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 Punom parom, kulinarski izazov
20.00 CSI: New York, serija
21.00 Mentalist, serija
21.50 11. sat, serija
22.40 Skrivena meta, serija
23.35 Vijesti
23.45 Kunolovac, kviz
01.45 Policijska akademija 4: Gra=ani pozornici, film

ČETVRTAK
16.4.2009.

05.50 - Najava programa
05.55 - Riječ i život, religijski program
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
09.15 - Sve će biti dobro
10.00 - Vijesti
10.15 - Bananes, a régime force - dok. film
11.10 - Oprah Show
12.00 - Dnevnik

12.35 - Draga neprijateljica
13.25 - Dan za danom, emisija
14.30 - Vijesti
14.45 - Trenutak spoznaje
15.35 - Heroína Vukovara - dr. Vesna Bosanac, dokumentarni film
16.15 - Hrvatska uživo
17.50 - Najslabija karika, kviz
18.40 - Sve će biti dobro
19.30 - Dnevnik
20.10 - 1 protiv 100, kviz
21.10 - Dossier.hr
22.00 - Pola ure kulture
22.35 - Otvoreno
23.25 - Dnevnik 3
23.40 - Poslovne vijesti
23.55 - Dosjei X (6), serija
00.40 - Zvezdane staze: Deep Space Nine 6, serija
01.25 - Blizu doma, serija
02.10 - Oprah Show
02.50 - Heroína Vukovara - dr. Vesna Bosanac, dokumentarni film
03.20 - Indeks, emisija o školstvu
03.50 - Pola ure kulture
04.20 - Dossier.hr
05.05 - Draga neprijateljica

07.05 - Najava programa
07.10 - Pustolovine Marka i Goge, crtana serija
07.30 - Kuzco - careva nova škola, crtana serija
07.55 - TV vrtić
08.25 - Petar Pan i gusari
08.50 - Školarci obavještajci, serija za djecu
09.15 - Beverly Hills 9, serija
10.00 - Sugar Creek Gang:

Revival Villains 3, američki film
11.10 - Pustolovine Sare Jane
11.35 - Eko zona
12.05 - Poslovni klub
12.40 - Borac, danski film djecu
14.20 - Slikovnica
14.55 - Obični ljudi, TV serija
15.45 - Koga briga?
16.20 - Nove avanture stare Christine 3, serija
16.40 - Tuđinci u Americi, humoristična serija
17.10 - Indeks, emisija o školstvu
17.45 - Županijska panorama
18.10 - Beograd: Košarka, NLB liga: Hemofarm - Cibona, prijenos
18.10 - Beograd: Košarka, NLB liga: Hemofarm - Cibona, prijenos
19.00 - Vijesti na Drugom
19.05 - Beograd: Košarka, NLB liga: Hemofarm - Cibona, prijenos
19.05 - Beograd: Košarka, NLB liga: Hemofarm - Cibona, prijenos
20.05 - Domaći dok. film
20.40 - Nogometni Kup UEFA - 1/4 finale, 1. poluvrijeme
21.35 - Vijesti na Drugom
21.45 - Nogometni Kup UEFA - 1/4 finale, 2. poluvrijeme
22.45 - Blizu doma, serija
23.35 - Nogometni Kup UEFA - sažetak
00.05 - Dobro ugođena večer: Tonko unić
01.05 - Pogled iznutra, serija
01.50 - TV raspored

06:45 Otvori svoje srce, serija
07:35 Yu-Gi-Oh, crtana serija
08:00 Fifi i cvjetno društvo
08:15 Tomica i prijatelji
08:30 Ezo TV, tarot show
09:30 Nova Iova, TV igra
10:30 IN magazin
11:10 Inspektor Rex, serija
12:10 Farma, reality show
13:10 Vatreno srce, serija
14:10 Rebelde, serija
15:10 Život pod povećalom, igrani film
17:00 Vijesti Nova TV
17:25 Inspektor Rex, serija
18:25 IN magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Farma, reality show
21:00 Provjereno, informativni magazin
22:00 Pod nož, serija
23:05 Vijesti
23:20 Kevni Hill, serija
00:20 Seinfeld, serija
00:50 Život na sjeveru, serija
01:40 Ezo TV, tarot show
02:40 Spy Kids 2, film
04:15 Seinfeld, serija
04:40 Život na sjeveru, serija
05:30 IN magazin
06:15 Kraj programa

06.50 Dexterov laboratorij
07.15 Transformeri, crtana serija
07.40 Korak po korak, humoristična serija
08.05 Kako sam upoznao vašu majku, serija
08.35 Punom parom, kulinarski izazov

09.15 Astro show, emisija
10.20 Kunolovac, kviz
11.20 Malcolm u sredini, humoristična serija
11.45 U dobru i zlu, humoristična serija
12.15 Ekkluziv, magazin
12.30 Vijesti
12.40 Reba, humoristična serija
13.05 Večera za 5, lifestyle emisija
13.35 Marina, telenovela
14.30 Cobra 11, serija
15.20 Magnum, akcijska serija
16.15 Korak po korak, humoristična serija
16.40 Kako sam upoznao vašu majku, serija
17.10 Malcolm u sredini, humoristična serija
17.35 U dobru i zlu, humoristična serija
18.00 Reba, humoristična serija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 Punom parom, kulinarski izazov
20.00 Ljubav je na selu, dokumentarna sapunica
21.00 Uvod u anatomiju, dramska serija
21.50 Kućanice, dramska serija (dvije epizode)
23.35 Vijesti
23.45 CSI: New York, kriminalistička serija
00.35 Mentalist, kriminalistička serija
01.20 11. sat, kriminalistička serija

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 petkom u 14,45 sati.

KRONIKA

Polusatna televizijska emisija na hrvatskom jeziku »Kronika« emitira se na subotičkoj TV K23 nedjeljom 13 sati, i na somborskoj TV Spektar, također nedjeljom u 13 sati. Polusatna radijska emisija »Kronika« emitira se na valovima Radio Sombora, nedjeljom u 12 sati.

»Kronika tjedna« nedjeljom od 10 na YU ECO televiziji

Polusatna emisija »Kronika tjedna«, u produkciji NIU »Hrvatska riječ«, emitira se svake nedjelje od 10 sati na kanalu RTV YU ECO. U »Kronici« bilježimo i tumačimo događaje važne za život hrvatske nacionalne manjine u Vojvodini, predstavljamo ljude, njihove poslove i običaje. Podsjećamo na povijest, ali govorimo i o budućnosti ove zajednice.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

PRIZMA

Emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se svake druge subote u 16.30 na RTV2 a repriza utorkom u 12.10 sati. E-mail emisije je: prizma@rtv.co.yu

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00
• Najava programa • Večernji dnevnik • Agencijske vijesti iz zemlje • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija • Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Putokazi' (srijedom) • 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »Razgovor s povodom« (ponedjeljkom) • »DW Aktualno« - regionalni magazin Radija Deutsche Welle (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena«

- emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Vojvodanski tjedan, Kronologija, zabavna glazba • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba • 20,00 'Stazama agrara', narodna glazba • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba) • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,30 »Putnici kroz vrijeme« - emisija za djecu Hrvatskoga radija • 20,00 'Ljudi nizine' - talk show Bele Franciskovića • 20,30 Narodna glazba • 20,55 Odjava programa

104, 4 Mhz

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	OLAV THOM	NAŠ POR GENERAL JABRO	★	NAUTIKAL SLOVNI	NUCNAČNA	YIMBUT	LOVINGHO SARF	OLAZIŠNA OZNAKA ZA OSTAJA KLE NA KCI	REARIC KOD PARIZA	USTRUM SNA OČALA S PAFASIO VIM SO KAMA	PJESNIK JABRO	PORETI SE NA BODEM JUREŠIM LEST VANA	POLOŽNI REALNE GIMNAZIJ
2	REDAČNA BOVOKA TUDJA		REVAČ CA LOLO BAGRO NAFIM GAGOLU										
3	DEBILA DETA			TOMI ZLATINI SLOVNI	DRAMTI SE OPOMI BOX SUNA I PASTINA								
4	★	MEVRES TAKO HONORAR MALTA											
5	BARVNA ZA MITE NAE					WOLFI- MOODONA GLUMICA ANNA SCHULZ					ALUMINI I ME GLUM CA THORA		
6	MAKISTALNA POVIZNICA PROZORNA STARLA												
7	ROJ HAROT				MEZNAČKA BRDO ZA NOŠENJE ZNAČKA LOWA								
8	OBILJE KINETIKI ZAVIS NOŠE							AUGUSTIA KUPALIŠKA ZUBOVIC		ROMI U PJESNAMA JABRO	DEUTERU VINOVA INNOČI		STRUČNI OCJENI VAČ DOGA DANJA
9	KOPRIŠKA		MOVA KROJ BIVNI SEF EMBAGVLA JOSIUN				BLERA U RIM CANCOR MARTAN						
10	GRON BLODOF									BA U KOPRI "STARLA BRAT" TE JENKLE			
11	PRINCELA REDNAČKA ENIGMATIŠKOG TJEDNIKA "KVISKOTEKA"	VERICA ZA NOVAČ UJ OUPAN VERLAČ U KAMUJ				PROZOST URINOM "NATIONAL THEATRE KUSULAC"							
12	MARE									FIGURA U KAPRI I ME SCHWARTZ NELOČNA			
13	AMERICU		RATKAO - KUDU - DE								PROJ KODSKA DELA BAGDOČ		
14	KIMUŠI ELEKTRI ITERUJA RAG			OTOK S KOMEZOM STAMENI PROŠTON				"FEDERAL ROOM CONTROL" GL. GRAD ITALIE				"TOMI" GLUMICA FONERA	
15	"ALT"		STAVO PUNSKI KOVČOČ PUMMAČO JIBTON			PODSIMUŠ DVOGLAVI GUMMAGRO GRAD							
16	PISANICE BRANČI									OLAVAR OPAKLE NAGAREČA ABRERDA			
17	OLAVNA GRAD KA ZAVŠTANA						TRAJAMA OPH GRAD MADE "JABRO"						
18	PIJESKA KULICA							AUSTILOPI POKROLOČ I POKI JATAK ALFRED					

Križaljka je igra koja se sastoji od rešenja križaljke i rešenja reči koje su povezane s rešenjem križaljke. Rešenja reči su povezana s rešenjem križaljke i rešenjem reči koje su povezane s rešenjem križaljke.

RIJEŠENJE KRIŽALJKE